

Univerzita Pardubice
Dopravní fakulta Jana Pernera

Vliv vnějšího prostředí na finanční zdraví dopravních podniků

Bc. Jan Kratochvíl

Diplomová práce

2014

Univerzita Pardubice
Dopravní fakulta Jana Pernera
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jan Kratochvíl**
Osobní číslo: **D12684**
Studijní program: **N3708 Dopravní inženýrství a spoje**
Studijní obor: **Dopravní management, marketing a logistika**
Název tématu: **Vliv vnějšího prostředí na finanční zdraví dopravních podniků**
Zadávací katedra: **Katedra dopravního managementu, marketingu a logistiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Úvod

1. Vnější prostředí podniku
2. Finanční analýza
3. Analýza vybraných podniků
4. Shrnutí výsledků finanční analýzy
5. Doporučení pro vybrané podniky a zhodnocení návrhů

Závěr

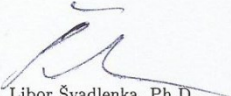
Rozsah grafických prací: **dle doporučení vedoucí**
Rozsah pracovní zprávy: **50 - 60 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:
dle pokynů vedoucí práce

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Pavla Lejsková, Ph.D.**
Katedra dopravního managementu, marketingu
a logistiky

Datum zadání diplomové práce: **29. listopadu 2013**
Termín odevzdání diplomové práce: **23. května 2014**

prof. Ing. Bohumil Culek, CSc.
děkan

L.S.

doc. Ing. Libor Švadlenka, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 29. listopadu 2013

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 12. 5. 2014

.....
Bc. Jan Kratochvíl

Rád bych poděkoval všem, kteří mi pomáhali při zpracování této diplomové práce. Děkuji paní Ing. Pavle Lejskové, Ph.D., své vedoucí práce, za odborné vedení, za cenné rady a připomínky ke zpracování této práce.

ANOTACE

Cílem diplomové práce je navrhnout možná doporučení pro vybrané dopravní podniky vyplývající z provedené finanční analýzy v delším časovém horizontu s ohledem na možné dopady hospodářské krize. Dále navrhnout oblasti finanční analýzy, které by mohly pomoci podnikům všeobecně při odhalování začínajících finančních problémů.

KLÍČOVÁ SLOVA

finanční analýza, rozvaha, výkaz zisků a ztrát, likvidita, rentabilita, zadluženost, poměrové ukazatele, rozdílové ukazatele, horizontální analýza, Altmanovo Z - skóre

TITLE

The influence of the external environment on the financial soundness of transport companies

ANNOTATION

The aim of the thesis is to propose possible recommendations for the selected transport companies resulting from the financial analysis in the long term with regard to the possible impact of the economic crisis. In addition to suggest areas of financial analysis that could generally help businesses to detect emerging financial problems.

KEYWORDS

financial analysis, statement, profit and loss statement, liquidity, profitability, indebtedness, ratios, differential indicators, horizontal analysis, Altman Z - score

OBSAH

ÚVOD	9
1 VNĚJŠÍ PROSTŘEDÍ PODNIKU	11
1.1 Okolí podniku	11
1.2 Finanční krize	12
2 FINANČNÍ ANALÝZA	17
2.1 Zdroje informací pro finanční analýzu	18
2.1.1 Rozvaha	19
2.1.2 Výkaz zisků a ztrát	20
2.1.3 Příloha účetní závěrky	21
2.1.4 Výkaz peněžních toků	21
2.2 Uživatelé finanční analýzy	22
2.3 Metody finanční analýzy	23
2.3.1 Fundamentální analýza	23
2.3.2 Technická analýza podniku	23
2.4 Skupiny ukazatelů finanční analýzy	25
2.4.1 Analýza absolutních ukazatelů	25
2.4.2 Analýza rozdílových ukazatelů	26
2.4.3 Analýza poměrových ukazatelů	26
2.5 Bankrotní modely	31
3 ANALÝZA VYBRANÝCH PODNIKŮ	34
3.1 Charakteristika vybraných podniků	35
3.2 Porovnání finančních výkazů podniků	36
3.3 Rozdílové ukazatele	45
3.4 Poměrové ukazatele	46
3.4.1 Ukazatele likvidity	46
3.4.2 Ukazatele rentability	48
3.4.3 Ukazatele aktivity	50
3.4.4 Ukazatele zadluženosti	53
3.4.5 Ukazatele produktivity	55
3.5 Altmanovo Z - skóre	56
4 SHRUTÍ VÝSLEDKŮ FINANČNÍ ANALÝZY	58
5 DOPORUČENÍ PRO VYBRANÉ PODNIKY A ZHODNOCENÍ NÁVRHŮ	66
ZÁVĚR	79

POUŽITÁ LITERATURA.....	81
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	83
SEZNAM TABULEK.....	84
SEZNAM PŘÍLOH.....	85

ÚVOD

Téma týkající se finanční analýzy bylo zvoleno proto, že je důležitým nástrojem pro vedení podniků, třeba i dopravních. Význam finanční analýzy pro vedení podniků se zvýšil během světové ekonomické krize, kdy bylo velmi důležité analyzovat situaci podniku. Většina podniků, především tedy jejich řídicí pracovníci, potřebovala kvalitní zdroje poskytující informace o finančním zdraví a stabilitě nejen svého podniku, ale i podniků, se kterými přichází do obchodního styku. V tomto obchodním styku jsou především dodavatelé a odběratelé.

Tato práce je rozdělena do dvou částí a to teoretické a praktické. Teoretická část se zaměřuje především na to, co to vůbec finanční analýza je, odkud čerpá informace, kdo jsou její hlavní uživatelé, jaké má metody a jakými ukazateli se analyzuje. Samozřejmostí teoretické části je také teorie hospodářského cyklu s jeho fázemi, které úzce souvisí s danou problematikou.

V praktické části této diplomové práce jsou pro analýzu vybrány dopravní podniky. Finanční zdraví a stabilita těchto podniků je analyzována v období 2006 – 2012. Právě tento časový úsek je vybrán proto, aby se výsledky provedených analýz daly porovnávat s obdobím, které předcházelo ekonomické krizi, která dopadla na Evropu, tedy i Českou republiku. V České republice se začalo hovořit o krizi během roku 2008, ale plné pocítění dopadů přišlo až v roce 2009 a následujících obdobích. Zkoumané období končí v roce 2012 proto, že v době zpracování diplomové práce nebyly dostupné novější informace o hospodaření podniků a také nebyly k dispozici především novější finanční výkazy.

Cílem diplomové práce je navrhnout možná doporučení pro vybrané dopravní podniky vyplývající z provedené finanční analýzy v delším časovém horizontu s ohledem na možné dopady hospodářské krize. Dále navrhnout oblasti finanční analýzy, které by mohly pomoci podnikům všeobecně při odhalování začínajících finančních problémů.

Podkladem a zdroji pro finanční analýzu jsou skutečné informace z veřejně dostupných zdrojů, jako je obchodní rejstřík, proto jsou názvy firem označeny písmeny A, B a C. Je to z toho důvodu, aby případným hodnocením nedošlo k poškození dobrého jména některého z podniků.

Pro hodnocení finančního zdraví a stability podniků je použita analýza finančních výkazů, analýza pomocí rozdílových ukazatelů i poměrových ukazatelů a jednotlivé výsledky jsou srovnávány s výsledky bankrotního modelu Altmanova Z – skóre.

V závěru diplomové práce jsou připojeny přílohy, které obsahují zkrácené finanční výkazy podniků a použité výpočty pro analýzu. Úplné výkazy podniků a kompletní výpočtová část je uložena na přiloženém CD. Všechny přiložené výkazy, i ty zkrácené, jsou vyjádřeny v tisících korun.

1 VNĚJŠÍ PROSTŘEDÍ PODNIKU

Každý člověk i podniky jsou obklopeny okolním světem. Toto vnější prostředí podniky určitým způsobem ovlivňuje. Podniky svým vnějším prostředím mohou být motivovány k růstu a vývoji. Okolní svět podniků může ale také jejich snahy naopak regulovat (např. stát) či je ovlivňovat svými dopady (např. krize).

1.1 Okolí podniku

Okolím podniku se rozumí vnější prostředí podniku, které na něj působí a to jak pozitivně, tak negativně.

Okolím podniku je myšleno vše, co se děje za jeho hranicemi. Okolí podniku působí na podnik více, než on může působit na své okolí a ovlivňuje jeho vývoj. Působí na něj jak jeho poloha, tak politická situace státu, technologie, ekologie a další oblasti. [1]

Vnější prostředí podniku lze zhodnotit např. podle PEST analýzy či SWOT analýzy. [2]

PEST analýza zkoumá faktory: politicko-právní, ekonomické, sociální a technologické. **Politicko-právní faktory** jsou např. vládní stabilita, daňová politika, legislativa, vztah k životnímu prostředí. Politicko-právní faktory upravují rovněž možnosti podnikání v rámci své platné legislativy a mají tedy důsledky pro podnikání. Podniky mají nejen práva na podnikání, ale také určité povinnosti spojené s podnikáním (např. vedení účetnictví, pojištění, platba daní). [2]

Ekonomické faktory ovlivňují podnik asi nejvíce ze všech faktorů zkoumaných PEST analýzou. Ekonomické okolí podniku se neustále vyvíjí. Do ekonomických faktorů patří jak vývoj HDP, úrokové sazby, inflace, tak i samotné finanční zdraví podniků. [2]

Dalšími faktory, jež zkoumá PEST analýza, jsou **sociální faktory**. Tyto faktory v sobě zahrnují kupní sílu obyvatelstva, spotřební zvyky, úroveň vzdělání, příjmy domácností. Analyzují tedy především koncového spotřebitele, služby či výrobky. [2]

Posledními faktory jsou **faktory technologické**. Ty zkoumají, jak podnik dokáže držet krok s trendy v oboru v oblasti vývoje, informačních i komunikačních technologií. Dobře

zvolená technologie pomáhá zvyšovat konkurenceschopnost podniku a zlepšit rovněž hospodářské výsledky, proto nesmí být opomíjena. [2]

Další analýzou, která dokáže srovnávat podnik s okolím, je SWOT analýza, která zkoumá silné a slabé stránky podniku a také příležitosti a hrozby pro podnik. Vedení podniku na základě této analýzy může odhalit své silné, případně slabé stránky, které následně vylepší. Díky této analýze lze odkrýt i trhliny na trhu a využít je tak pro prospěch podniku. [3]

Výše uvedené analýzy zkoumají především vzdálenější okolí podniku. Pro analýzu nejbližšího okolí podniku se využívá Porterův model pěti sil. Právě tyto vybrané síly působí nejvíce na podnik. Porterův model pěti sil obsahuje tyto faktory: stávající konkurenci, novou konkurenci, odběratele, dodavatele a substituční výrobky či služby. Každý tento faktor může podniku během své existence způsobit určité problémy. Konkurence, ať už nová či stávající, může přijít na trh s novinkou, kterou zatím podnik nenabízí, může upravit cenu a tím tak získat konkurenční výhodu. Rovněž může mít i nákladovou výhodu a to, buď že dokáže produkovat levněji, či má úspory z rozsahu. Rovněž záleží jaký má podnik vyjednávací vliv, jak se svými dodavateli tak i odběrateli. Pokud je na jedné straně pouze jeden dodavatel nebo odběratel, může mít dominantní postavení a diktovat si tak podmínky, které nemusí být výhodné pro samotný podnik. Podnik rozhodně nesmí nabízet produkt či službu, kterou lze nahradit jinou a třeba i levnější variantou. [2]

1.2 Finanční krize

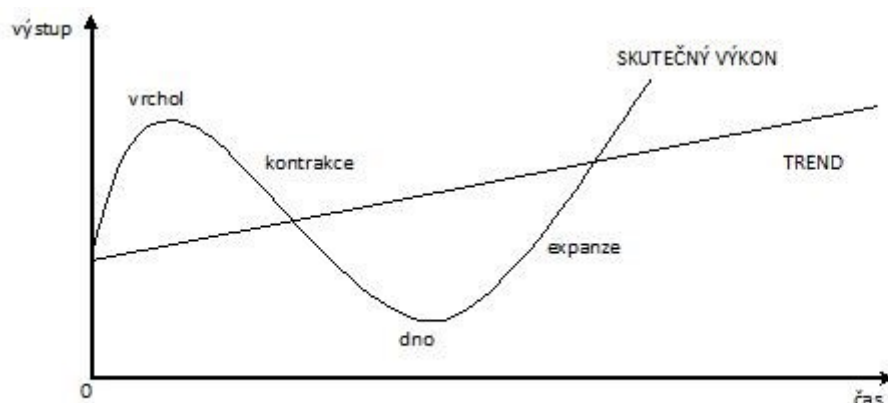
Na podniky v posledních letech působila nejvíce světová hospodářská krize, která souvisí s hospodářským cyklem a faktem, že tento cyklus se neustále opakuje a ekonomika se díky němu pořád vyvíjí a mění.

Teorie hospodářského cyklu vychází z toho, že skutečný produkt osciluje kolem úrovně potencionálního produktu, jehož neustálý vývoj vyjadřuje trend ekonomiky. Ekonomika se tímto trendem vyvíjí, roste, pokud využívá všechny své zdroje. [4]

Během hospodářského cyklu se rozlišují dvě základní možnosti vývoje - růst a pokles skutečného produktu. Body, ve kterých dochází ke zvratu, se nazývají vrchol a sedlo. Vrchol označuje vysokou hospodářskou aktivitu, proto se tak označuje horní zvrát. Sedlo označuje naopak nejnižší úroveň hospodářské aktivity, proto se tak označuje dolní zvrát skutečného

produktu. V určité časové periodě se střídají dvě fáze: kontrakce a expanze, jak je patrné z obrázku č. 1. [4]

Obrázek 1: Hospodářský cyklus

Zdroj: [4]

Při kontrakci dochází k poklesu skutečného produktu, a to souvisí nejen s poklesem výkonů ekonomiky, ale hlavně s poklesem výnosů. Pokud pokles trvá maximálně 6 měsíců, nazývá se recese, pokud je pokles skutečného produktu delší než půl roku, pak se nazývá depresí ekonomiky. Expanze ekonomiky označuje fázi hospodářského cyklu, kdy se úroveň skutečného produktu zvyšuje a v průběhu růstu ekonomika dosáhne vyšší úrovně, než byla její úroveň před kontrakcí ekonomiky. [4]

Vývoj ekonomiky, ať už v České republice nebo ve světě, je nepřetržitý a hospodářské cykly se neustále střídají. Ekonomická krize, která propukla na celém světě v roce 2008, měla příčinu již o rok dříve v USA. Právě tam v roce 2007 začaly mít problémy hypoteční banky, kterým nebyly spláceny hypotéky od jejich klientů. Právě výraznými problémy hypotečního trhu propukla finanční krize a to především pádem velkých investičních a hypotečních bank v USA. Nejvíce kapitálový trh zasáhl pád banky Lehman Brothers, který ovlivnil stabilitu finančních institucí na americkém trhu, především ztrátu důvěry v tyto instituce. [5]

Obrázek 2: Vývoj ekonomické krize v časové řadě

Zdroj: [6]

Do České republiky se šířila ekonomická krize především díky exportu, na kterém je Česká republika závislá a to především na exportu do Německa. Export díky ekonomické krizi oslábl, zejména oslabenou kupní silou a tím pádem i klesající poptávkou. [6]

Podle Tomáše Sedláčka patří mezi další příčiny hospodářské krize to, že i přesto, že jsme si „žili na vysoké noze“, nemysleli jsme na budoucnost a nevytvářeli si dostatečné rezervy. Podle Sedláčka se tak dalo předpokládat a bylo to i jisté, že musí v ekonomice dojít k poklesu, a to jak ve světě tak u nás, je to totiž normální a souvisí to s klasickým vývojem hospodářského cyklu. A ten v sobě zahrnuje jak fáze růstu, tak na co jsme zapomněli i fáze poklesu či stagnace. Dlouhodobě se totiž žilo na dluh a tím muselo logicky dojít k tomu, že se ekonomika přehřála a to nejen dluhy, ale také přesycením ekonomiky výrobky a službami. Proto je příčinou hospodářské krize, podle Sedláčka, přehřátí ekonomiky. [7]

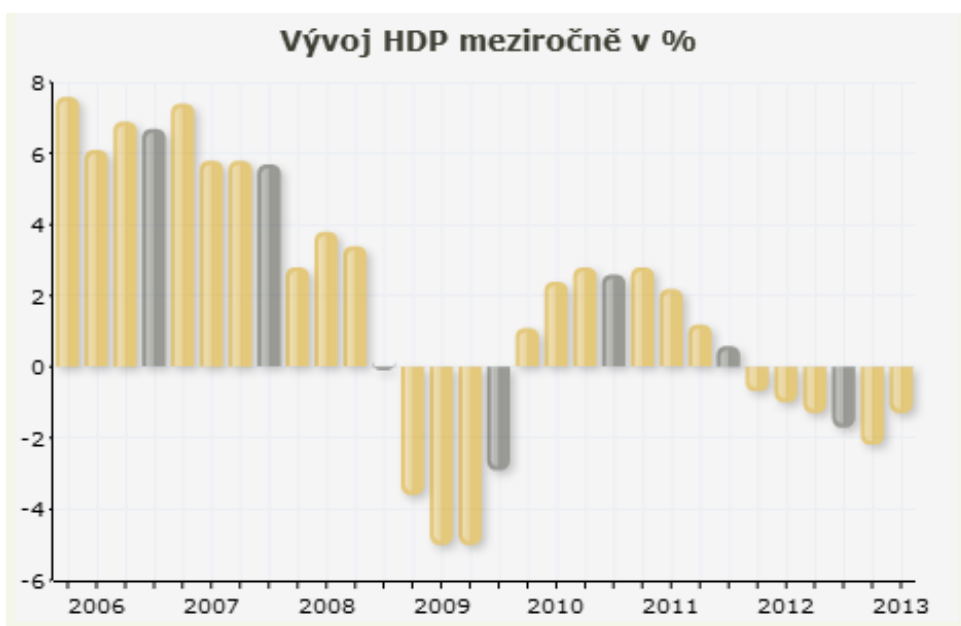
Američtí a evropští investoři toužili po vyšších ziscích a právě tato skutečnost zapříčinila rychlý nástup krize po celém světě. Dopady ekonomické krize se projevily ve všech ekonomikách světa a vlády na celém světě musely dopady hospodářské krize řešit různými opatřeními. [8]

Světová hospodářská a finanční krize, která začala v roce 2008, se velmi podobá té z 30. let minulého století. Stejně jako současná, tak i ta minulá, odstartovala v USA a rozšířila se do celého světa. Podobně jako v roce 2008 došlo k přesycení trhu a podniky tak byly nuceny snižovat produktivitu. Důsledkem snižování produktivity bylo zvyšování nezaměstnanosti a také propad akcií na burzách jako na začátku současné hospodářské a finanční krize. [8]

V České republice se o ekonomické krizi mluví zhruba od října 2008, kdy došlo k poklesu HDP, snížila se rovněž i průmyslová produkce ČR. K nejdůležitějšímu a nejvýznamnějšímu ovlivnění české ekonomiky došlo během roku 2009, kdy se naplno projeví dopady světové hospodářské krize v ČR. Občany ČR postihla hospodářská krize hlavně v podobě hromadného propouštění ze zaměstnání. [9]

Ekonomická krize český trh zasáhla ve 3. čtvrtletí roku 2008, jak je vidět na obrázku č. 3.

Obrázek 3: Vývoj HDP

Zdroj: [10]

Právě ve 3. čtvrtletí roku 2008 došlo k propadu HDP, který se tak dostal do negativního trendu a tento trend trval po celý rok 2009. Během roku 2010 se sice vývoj HDP vyvíjel kladně, ale v druhé polovině roku 2011 došlo k poklesu HDP a opět se tento negativní trend táhl nejen po zbytek roku 2011, ale také celý rok 2012 a i první čtvrtletí roku 2013, kdy se HDP začalo zvyšovat. [10]

S negativním vývojem HDP souvisí rovněž nižší tržby v české ekonomice a také růst nezaměstnanosti v České republice, která se především v roce 2009 poměrně rapidně zvýšila. S nižšími tržbami podniků souvisí i jejich nižší produkce, hlavně v roce 2009 a během roku 2012. [10]

2 FINANČNÍ ANALÝZA

Slovní spojení finanční analýza představuje rozbor jakékoli ekonomické činnosti, ve které jde především o čas a peníze. Během vývoje finanční analýzy se změnilo její chápání a dnes je jejím hlavním smyslem rozbor finanční situace podniku, odvětví či dokonce státu. [11]

V počátku finanční analýzy šlo především o zobrazování rozdílů v účetních ukazatelích, především v peněžních hodnotách. Dalším vývojem bylo využití účetních výkazů jako informací pro hodnocení úvěruschopnosti podniku. V době hospodářské krize ve 30. letech minulého století se do popředí finanční analýzy dostaly otázky likvidity a přežití podniku. Větší důraz se také kladl na rentabilitu a hospodárnost. [11]

Finanční analýza identifikuje problémy podniku, silné a slabé stránky podniku. Finanční analýza poskytuje informace, ze kterých lze učinit určité závěry o celkovém hospodaření a finančním zdraví podniku. Tyto informace jsou pak podkladem pro TOP management podniku, případně pro další uživatele finanční analýzy. Díky výsledkům finanční analýzy lze také odhalovat působení ekonomických i neekonomických faktorů, případně i predikovat jejich vývoj. [12]

Hlavním předmětem finanční analýzy je získání a zhodnocení informací o kvalitativních a kvantitativních vlastnostech zkoumaných jevů. Díky neustálému vývoji ekonomických dat a jejich složitému zpracování, neexistenci obecně platných hodnot výsledků ukazatelů a teoretických modelů úspěšných podniků, našla finanční analýza svůj význam v analýze ekonomické situace podniků. [12]

S příchodem hospodářské krize podniky objevují, ale hlavně využívají výhody finanční analýzy. Do managementu podniku se dostávají jiné typy manažerů. Obchodníky a strategy střídají manažeři se zaměřením na řízení nákladů. Právě oni se zaměřují na snižování nákladů a na ekonomickou stabilitu podniku a jejich klíčovým zdrojem informací je právě finanční analýza. Během hospodářské krize si podniky analyzují své zákazníky (odběratele), aby měly jistotu, že dostojí svým závazkům vůči nim. I samotné podniky jsou zkoumány jinými subjekty zvenčí (např. konkurence, bankovní instituce atd.). [13]

Hlavním cílem a prioritním cílem finanční analýzy je prověřit finanční zdraví podniku. Dále finanční analýza posuzuje vliv vnitřního a vnějšího prostředí podniku, posuzuje vývoj podniku až do současnosti, srovnává výsledky podniku s ostatními, poskytuje podklady pro management, prognózuje další vývoj a mnohé další. Pro finanční analýzu je důležité, aby její provádění bylo aplikovatelné. [12]

2.1 Zdroje informací pro finanční analýzu

Nejpodstatnějším zdrojem pro finanční analýzu jsou informace z finančního účetnictví. Účetní výkazy podniků zachycují pohyb podnikových prostředků ve všech fázích činnosti a vývoje podniku. V České republice je jejich struktura upravena Zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví a v postupech účtování. Finanční výkazy podniku musí být pravdivé, mít vypovídací schopnost a nesmí být zkreslené. Podle účelu se finanční výkazy dělí na výkazy finančního účetnictví a na výkazy vnitropodnikového účetnictví. Zdrojem pro finanční analýzu jsou výkazy finančního účetnictví. Právě tyto výkazy jsou výkazy externí a dávají přehled o majetkové a finanční struktuře podniku. Interní finanční analytici zkoumají kromě finančních výkazů také platební morálku a platební historii v dodavatelsko-odběratelských vztazích z interních zdrojů podniků, především z podnikových informačních systémů. [11]

Finanční výkazy jsou součástí účetní závěrky podniku, právě tato závěrka je také upravena již zmiňovaným Zákonem o účetnictví. Součástí závěrky jsou Rozvaha, Výkaz zisků a ztrát a Příloha k účetní závěrce. Tyto tři části jsou povinné a dále může závěrka obsahovat ještě Výkaz o peněžních tocích (Výkaz cash flow). Právě tento výkaz musí v České republice ze zákona sestavovat pouze podniky, jejichž aktiva jsou v předcházejícím roce a k rozvahovému dni rovna nebo vyšší 40 milionům korun a jejich roční obrat je vyšší než 80 milionů korun. Pro podniky, které nedosahují takové hodnoty aktiv a takového ročního obratu je dobrovolný a podniky ho tak sestavují spíše výjimečně. Významné podniky a podniky, které si zakládají na dobrém jméně, sestavují výroční zprávy, které již obsahují účetní závěrku. Účetní závěrka se buď sestavuje ke konci kalendářního roku, nebo ke konci hospodářského roku podniku. Účetní závěrky se sestavují buď v plném, nebo zkráceném (zjednodušeném) rozsahu. [11]

Zveřejňování účetních závěrek je povinné podle § 21 Zákona o účetnictví do sbírek listin obchodního rejstříku. Pro eliminaci špatných informací o podniku, případně i zlepšení vypovídací hodnoty finanční analýzy je dobré využívat i jiné dostupné informace než jen ty z rejstříku, ale např. i webové stránky podniku, recenze atd. [11]

2.1.1 Rozvaha

Rozvaha informuje o finanční situaci podniku. Odhaluje složení majetku podniku a jeho zdrojích, kterými byl financován. Majetek podniku představuje aktiva, zdroje majetku pasiva. V rozvaze jsou tak přehledně strukturovány jednotlivé položky aktiv i pasiv. Jak již bylo uvedeno výše pro potřeby finanční analýzy, se sestavuje Rozvaha k rozvahovému dni a tímto dnem je buď konec kalendářního roku tj. 31. 12. nebo konec hospodářského roku podniku. Rozvahy podniku se mohou sestavovat i častěji. V rozvaze platí základní bilanční rovnice $Aktiva = Pasiva$. [11]

Aktiva neboli majetek podniku, se dělí na stálá, oběžná a ostatní aktiva. *Stálá aktiva* jsou ta aktiva, která podnik využívá déle než jeden rok a je to zpravidla dlouhodobý majetek. *Oběžná aktiva představují* majetek podniku, který se zpracovává do jednoho roku a jsou to především zásoby, pohledávky a peníze podniku. Náklady a příjmy příštích období představují *ostatní aktiva* podniku. [11]

Pasiva podniku představují vlastní a cizí kapitál vložený do podniku. *Vlastní kapitál* jsou zdroje vložené do podniku majiteli nebo jsou to zdroje získané hospodářskou činností podniku, akumulované zisky minulých let. *Cizí zdroje* podniku představují závazky, dluhy a dělí se podle doby jejich splatnosti. Výdaje a výnosy příštích období představují *ostatní pasiva*. [11]

Údaje v rozvaze jsou vyčísleny za minulé a běžné účetní období. Minulé období je zde pouze v jednom sloupci a vyjadřuje tedy pouze konečný stav v minulém účetním období. Běžné období má 3 stavy v aktivech a to: brutto, korekce a netto stav. Pasiva jsou pouze vyčíslena v účetním a minulém období. *Brutto* je stav na začátku období a je oceněn dle Zákona o účetnictví, zpravidla je to netto stav položky minulého období. *Korekce* představuje oprávký a opravné položky, které snižují hodnotu majetku, uváděny jsou se záporným znaménkem. *Netto* je stav majetku po korekci, tj. po odečtení oprávek, opravných položek. [11]

Slabou stránkou Rozvahy je především to, že se sestavuje k určitému okamžiku a neinformuje tak o vývoji během účetního období. Rovněž nevyjadřuje přesnou současnou hodnotu aktiv i pasiv, protože je oceněna v historických cenách – nebere v úvahu inflaci. Rozvaha neobsahuje dlouhodobý majetek, který firma pořídila na leasing a který pro svou hospodářskou činnost využívá. Tato informace je zahrnuta pouze ve Výkazu zisků a ztrát. Tato skutečnost je zvláštností ČR. Rozvaha také neobsahuje položky jako je postavení na trhu, kvalifikace zaměstnanců, dobré jméno podniku a další a to proto, že je těžké tyto položky ocenit. [11]

2.1.2 Výkaz zisků a ztrát

Výkaz zisků a ztrát poskytuje přehled o nákladech a výnosech podniku. Tento výkaz je sestaven stupňovitě a díky tomu lze získat přehledné informace o zdrojích tvorby výsledků hospodaření, právě ten je výstupem tohoto výkazu. Náklady jsou ve výkazu členěny podle druhů a účelu. Výnosy podniku jsou vázány na zdroj, ze kterého vznikly. Výsledkem hospodaření podniku může být zisk (výnosy > náklady) nebo ztráta (výnosy < náklady). Výsledek hospodaření se dělí do třech skupin a to na provozní, finanční a mimořádný. *Provozní výsledek hospodaření* souvisí s porovnáním nákladů a výnosů spojených s hlavní činností podniku. *Finanční výsledek hospodaření* je rozdíl nákladů a výnosů, který souvisí s finančním hospodařením podniku. Rozdíl mezi náklady a výnosy, které vznikly mimořádně, tvoří *mimořádný výsledek hospodaření*. [11]

Pokud se pohlíží na výsledek hospodaření z hlediska daně z příjmu, bude se hospodářský výsledek členit na výsledek hospodaření za běžnou činnost a na výsledek hospodaření za účetní období. *Výsledek hospodaření za běžnou činnost* obsahuje z tohoto hlediska provozní výsledek hospodaření a finanční výsledek hospodaření. *Výsledek hospodaření za účetní období* obsahuje všechny tři dílčí výsledky hospodaření a to tedy provozní, finanční i mimořádný. Ve Výkazu zisků a ztrát jsou uvedeny výdaje jak za běžné účetní období, tak za minulé období. Lze tedy ihned srovnávat, jak se např. vyvíjí náklady. [11]

Nevýhodou Výkazu zisků a ztrát je, že nákladové a výnosové položky nevycházejí ze skutečných příjmů a výdajů. Příkladem mohou být výnosy, které nejsou ihned při vystavení faktury příjmem. Další nevýhodou je, že je potřeba některé výnosy a náklady potřeba rozlišit a tak zasahují do dvou účetních období. [11]

2.1.3 Příloha účetní závěrky

Příloha k účetní závěrce má poskytnout více informací o dění v podniku. Dokresluje údaje z hlediska finanční a majetkové situace podniku, které tak ovlivňují rozhodování managementu podniku jak v oblasti dalšího vývoje, tak v oblasti ekonomického rozhodování. [11]

Obsahem přílohy účetní závěrky by měly být obecné údaje o podniku, použité účetní metody a zásady, způsoby oceňování a mnoho dalších doplňujících údajů. [11]

Všechny výše uvedené doplňující informace pomáhají zobrazit situaci v podniku. Příloha účetní závěrky může dále upřesňovat údaje z Rozvahy a Výkazu zisků a ztrát jako je hospodaření s bankovními úvěry, leasingem nebo o pohledávkách a závazcích podniku. [11]

2.1.4 Výkaz peněžních toků

Dostatek peněžních prostředků zachycuje dobrou finanční situaci podniku k hospodářské činnosti. Výkaz cash flow slouží k podrobnější a hlubší finanční analýze. V České republice ho musí sestavovat pouze podniky, jejichž aktiva v předcházejícím roce a k rozvahovému dni jsou rovna nebo vyšší hodnotě 40 milionů korun a současně je jejich roční obrat vyšší než 80 milionů korun. Takto je to zakotveno v Zákoně o účetnictví. Ostatní podniky ho tak sestavují spíše výjimečně. [11]

Tento výkaz udává stav peněžních prostředků na začátku a na konci období a poskytuje tak přehled o nakládání s peněžními prostředky podniku. Pomáhá rovněž při odhalování příčin platební neschopnosti podniku. [11]

Základními zdroji pro sestavení tohoto výkazu jsou předešlé dva výkazy, Rozvaha a Výkaz zisků a ztrát. Při sestavování Výkazu cash flow se používají dvě metody, přímá a nepřímá. I Výkaz cash flow je členěn na tři skupiny a to na cash flow z provozní, investiční a z finanční činnosti. [11]

2.2 Uživatelé finanční analýzy

O výsledky finanční analýzy projevuje zájem mnoho subjektů okolí podniku. Především je zajímavá, jak je na tom podnik z pohledu finančního zdraví, případně stability. Hlavními uživateli výsledků finančních analýz jsou: management podniku, vlastníci podniku, věřitelé podniku a také konkurenční podniky. [14]

Management podniku používá výsledky finančních analýz nejčastěji. Na rozdíl od ostatních se k těmto účetním informacím management dostane nejsnadněji a také o dost dříve než zbývající uživatelé. Manažeři k tomu využívají především informační systém podniku. Protože výsledky finančních analýz potřebují nejvíce, jsou také prvotními a nejvýznamnějšími uživateli výsledků finanční analýzy. Manažeři využívají tato data pro rozhodování a pro plnění cílů podniku. [14]

Vlastníci podniku využívají informace z finanční analýzy pro rozhodování, zda své investované peníze do podniku investovali správně a jestli jim investované prostředky do podniku přinášejí kýžené výnosy. Vlastníci ve společnosti s ručením omezeným, veřejné obchodní společnosti a v podnikání fyzické osoby, mají zpravidla jednodušší přístup k informacím a to proto, že podnik řídí. Ostatní vlastníci mají přístup k informacím ztížený z toho důvodu, že je vlastnictví podniku odděleno od řízení podniku. Hlavním zdrojem pro vlastníky bývají výroční zprávy. [14]

Věřitelé podniku chtějí své pohledávky uspokojit, ve většině případů, co nejdříve. Základní dělení pohledávek je na krátkodobé a dlouhodobé. Krátkodobí věřitelé jsou zejména dodavatelé, stát a banky, které poskytují krátkodobé úvěry. Tito krátkodobí věřitelé se zaměřují na to, zda je schopen podnik splácet své krátkodobé závazky. Tato oblast je především znázorněna ukazateli likvidity. Dlouhodobí věřitelé jsou především banky, poskytující dlouhodobé úvěry, a ty rovněž zajímá, zda podnik dokáže dostát svým závazkům. Dlouhodobí věřitelé se zaměřují na likviditu a celkovou zadluženost podniku. [14]

Mezi další uživatele finanční analýzy patří také *konkurenční* podniky. Ty na rozdíl od ostatních uživatelů nezajímá, jak efektivně dokáže hospodařit, ale jaké má podnik například výnosnosti, aby je mohly porovnat s výsledky vlastními. Informace o konkurenčních podnicích se získávají pro porovnání či pro případný záměr daný podnik koupit. [14]

Mezi další uživatele mohou patřit např. i ratingové společnosti, které si analyzují podniky pro svou potřebu za účelem prodeje výsledků finanční analýzy dalším podnikům. [14]

2.3 Metody finanční analýzy

Finanční analýzu v praxi lze realizovat různými metodami. Klasická finanční analýza obsahuje dvě propojené části a to fundamentální a technickou analýzu. [12]

2.3.1 Fundamentální analýza

Fundamentální analýza se odráží od znalostí vzájemných souvislostí mezi ekonomickými a mimoekonomickými jevy, na zkušenostech finančního analytika. S jeho zkušenostmi souvisí také jeho subjektivní odhady a cit pro finanční analýzu. Analýza se většinou provádí bez použití matematických a statistických metod. [12]

Fundamentální analýza obsahuje a zpracovává velké množství kvalitativních údajů. Identifikace prostřední podniku je základním zdrojem fundamentální analýzy a zkoumá se především vliv: vnějšího a vnitřního ekonomického prostředí, fáze života podniku a charakteru podnikových cílů. Do fundamentální analýzy se zahrnují silné a slabé stránky podniku, nebo metodu kritických faktorů úspěšnosti. [12]

2.3.2 Technická analýza podniku

Tato technická analýza, na rozdíl od fundamentální analýzy, využívá matematických a statistických metod při kvantitativním zpracování ekonomických dat s následným ekonomickým posouzením výsledků finanční analýzy. Technická analýza v sobě zpravidla zahrnuje následující etapy postupu [12]:

1. Charakteristika prostředí a zdrojů dat:

- výběr srovnatelných podniků – znamená to podniků ve stejném oboru podnikání, výrobních postupů, produktů případně i prostředí, ve kterém se podniky setkávají;
- příprava dat a výběr ukazatelů – získání účetních výkazů, údaje z finančního trhu, výběr vhodných ukazatelů pro zpracování finanční analýzy;
- sběr dat a ověření použitelnosti ukazatelů.

2. Výběr metody a základní zpracování dat:
 - volba vhodné metody analýzy a výběr klíčových ukazatelů,
 - výpočet ukazatelů,
 - hodnocení výstupních dat z finanční analýzy.
3. Pokročilé zpracování dat:
 - analýza vývoje jednotlivých ukazatelů v čase,
 - hodnocení vztahů mezi ukazateli,
 - úprava a zjištění odchylek.
4. Návrhy na dosažení cílového stavu:
 - varianty různých možných opatření,
 - odhady rizik možných opatření,
 - výběr vhodné varianty opatření.

Podle účelu a dat se rozlišují následující skupiny analýz [12]:

1. Analýza absolutních dat:
 - analýza trendu (horizontální analýza),
 - procentní rozbor (vertikální analýza).
2. Analýza rozdílových ukazatelů.
3. Analýza poměrových ukazatelů:
 - rentability,
 - aktivity,
 - zadluženosti,
 - likvidity,
 - kapitálového trhu,
 - provozní činnosti.
4. Analýza soustav ukazatelů:
 - pyramidové rozklady,
 - komparativně analytické metody,
 - matematicko-statistické metody,
 - kombinace metod.

Pro výsledné hodnocení závěrů finanční analýzy je důležité srovnání dílčích výsledků, které se získaly během zpracování finanční analýzy a také určitý nadhled na problematiku finanční analýzy. [12]

2.4 Skupiny ukazatelů finanční analýzy

Ukazatele finanční analýzy se dělí do různých skupin např. do absolutních ukazatelů, rozdílových ukazatelů, poměrových ukazatelů a další. [12]

2.4.1 Analýza absolutních ukazatelů

Při analyzování absolutních ukazatelů se vychází přímo z účetních výkazů podniku. Právě analýza absolutních ukazatelů sleduje trend v podniku, to znamená, že sleduje nejenom změny, ale i vývoj v čase. Při analýze absolutních ukazatelů se používají dvě metody: horizontální analýza (sleduje trend) a vertikální analýza (procentní rozbor). Obě tyto metody nastíní ekonomickou situaci podniku. [12]

Horizontální analýza analyzuje jednotlivé položky účetních výkazů v časové řadě jak absolutně, tak v procentním vyjádření. Pro správné využití výsledků a jejich následnou interpretaci je potřeba vzít v úvahu také okolnosti v jednotlivých letech, jako jsou např. dopady hospodářské krize, vývoj na trhu, změna legislativy atd. Aby tato analýza měla uspokojivou vypovídací hodnotu, je potřeba mít k dispozici účetní výkazy alespoň za poslední tři hospodářská období. Pro výpočet horizontální analýzy se používají následující dva vzorce. [12]

$$\text{Absolutní změna} = \text{ukazatel v běžném období} - \text{ukazatel v předchozím období} \quad (1)$$

$$\text{Procentní změna} = \frac{\text{ukazatel v běžném období} - \text{ukazatel v předchozím období}}{\text{ukazatel v předchozím roce}} * 100 \quad (2)$$

Vertikální analýza analyzuje procentní rozbor jednotlivých položek k určitému momentu. Vertikální analýza procentním rozbohem zkoumá strukturu aktiv a pasiv a jejich položek. Základními položkami, které jsou vertikální analýzou dále zkoumány, jsou z Rozvahy především aktiva a pasiva, případně jejich podskupiny (např. stálá aktiva, oběžná aktiva, vlastní kapitál). Účetní výkazy jsou analyzovány po jednotlivých položkách od shora dolů v daném roce. Touto vertikální analýzou lze srovnávat i různě velké podniky. [12]

2.4.2 Analýza rozdílových ukazatelů

Rozbor rozdílových ukazatelů pomáhá při řízení finanční situace podniku. Při této analýze se využívá rozdíl některých položek oběžných aktiv a některých položek krátkodobých závazků. Nejvíce se využívá čistý pracovní kapitál. [12]

Čistý pracovní kapitál je indikátorem platební schopnosti podniku, ostatní rozdílové ukazatele z něj vychází a jsou jeho modifikací. Žádoucí je přirozeně jeho co nejvyšší hodnota, která značí, jak je podnik schopen dostát svým závazkům. Vypočítá se jako rozdíl mezi oběžnými aktivy a krátkodobými cizími zdroji. Oběžná aktiva se v tom případě chápou jako zásoby, krátkodobé pohledávky a krátkodobý finanční majetek. Krátkodobými cizími zdroji jsou zde chápány krátkodobé závazky, krátkodobé bankovní úvěry a krátkodobé finanční výpomoci. Výpočet ČPK je tedy dle následujícího vzorce. [12]

$$\text{ČPK} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé cizí zdroje} \quad (3)$$

2.4.3 Analýza poměrových ukazatelů

Poměrové ukazatele vysvětlují vzájemné vztahy mezi dvěma i více absolutními ukazateli pomocí jejich podílu. Jsou považovány za první krok ve finanční analýze. Poměrové ukazatele poskytují rychlý přehled o finanční situaci podniku. Hlavní výhodou poměrových ukazatelů je, že překvapivě rychle a s dostačující přesností analyzují finanční situaci v jednotlivých oblastech (zásoby, hotovost, produktivita atd.). Pro celkovou analýzu z těchto ukazatelů je však potřebná určitá zkušenost finančního analytika. [11]

Poměrových ukazatelů je obrovské množství. Tyto ukazatele analyzují dané oblasti v podniku a třídí se proto do následujících skupin [11, 15]:

- Likvidita – ukazatele této skupiny zkoumají schopnost podniku uhradit své krátkodobé závazky.
- Rentabilita – analyzuje schopnost podniku produkovat zisk.
- Aktivita – ukazatele této skupiny hodnotí efektivitu podnikové činnosti a využití všech podnikových zdrojů. Hodnotí se podle rychlosti obrátu nebo doby obrátů určitých položek Rozvahy.
- Zadluženost – ukazatele této skupiny analyzují a hodnotí finanční strukturu firmy, ukazatele slouží jako indikátory rizika, kterým se podnik musí podrobit při své struktuře vlastních a cizích zdrojů.

- Ukazatele kapitálového trhu – se zabývají hodnocením hospodářské činnosti podniku z hlediska zájmu akcionářů podniku. Tyto ukazatele se používají u společností, jejichž akcie jsou obchodovány na burze cenných papírů.
- Ostatní ekonomické ukazatele – do této skupiny patří ukazatele produktivity práce, solventnosti, reprodukce hmotného majetku a ukazatele využívající cash flow. Do ostatních ekonomických ukazatelů také lze zařadit ukazatel přidané hodnoty EVA, který je číselným vyjádřením hodnoty podniku.

Ukazatele likvidity jsou nejčastěji používané ukazatele pro vyjádření schopnosti podniku dostát svým krátkodobým závazkům, tzn. uhradit je. S likviditou jako takovou úzce souvisí také solventnost, jejímž předpokladem je likvidita. Solventnost vyjadřuje schopnost podniku hradit včas své závazky. S likviditou rovněž souvisí likvidnost majetku, tj. jak rychle se majetek dokáže přeměnit v peníze. [11, 15]

Likvidnost podniku se dělí do tří stupňů [11, 15]:

1. stupeň – peníze v hotovosti a na běžném účtu, krátkodobé cenné papíry,
2. stupeň – pohledávky,
3. stupeň – zásoby.

Běžná likvidita (tj. likvidita 3. stupně) vyjadřuje, kolikrát dokážou pokrýt oběžná aktiva krátkodobé závazky podniku. Tzn. kolikrát je podnik schopen uhradit své závazky, pokud přemění všechna svá oběžná aktiva v jeden okamžik na hotovost. Největší hodnotu má tento ukazatel pro krátkodobé závazky podniku, tj. pro dodavatele. Je považován odborníky za klíčový ukazatel likvidity. Hodnota tohoto ukazatel by se měla pohybovat v rozmezí 2,0 až 2,5. Čím je hodnota vyšší, tím má podnik vyšší platební schopnost. [11, 15]

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé cizí zdroje}} \quad (4)$$

Pohotová likvidita (likvidita 2. stupně) je modifikací běžné likvidity, když jsou z oběžných aktiv odstraněny zásoby a dlouhodobé pohledávky. Zůstanou zde tedy pouze peněžní prostředky a krátkodobé pohledávky. Doporučený interval této likvidity je 1,0 až 1,5. Jestliže se výsledek této likvidity pohybuje v daném rozmezí, je podnik schopen hradit své závazky aniž by musel prodat zásoby a omezit tak výrobu. [11, 15]

$$\text{Pohotov\'a likvidita} = \frac{\text{ob\text{e}žn\'a aktiva} - \text{z\'asoby} - \text{dlouhodob\text{e} pohled\'avky}}{\text{kr\'atkovob\text{e} ciz\'i zdroje}} \quad (5)$$

Likvidita 1. stupn\text{e}, tedy *okamžitá likvidita* má doporučený interval 0,2 až 0,5 a zde se počítá pouze s krátkodobým finančním majetkem, kterým lze platit krátkodobé závazky téměř okamžitě, protože je nejlikvidnější. Krátkodobý finanční majetek je zde vnímán jako hotovost, vklady na bankovním účtu a také krátkodobý finanční majetek se splatností do 3 měsíců. [11, 15]

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{kr\'atkovob\text{e} finanční majetek}}{\text{kr\'atkovob\text{e} ciz\'i zdroje}} \quad (6)$$

Ukazatele rentability analyzují hospodářskou činnost podniku, poměřují celkový zisk podniku se zdroji, které byly vloženy do podnikání. Rentabilita je vlastnost podniku vytvářet nové zdroje a tvořit zisk použitím vloženého kapitálu. Ukazatele rentability vždy poměřují výsledek hospodaření s jinými veličinami. [16]

ROA – rentabilita celkových aktiv je považována za hlavní ukazatel rentability podniku. Poměřuje zisk s investovanými aktivy do podniku a tím se tak analyzuje efektivnost podniku. ROA poskytuje informace o zhodnocení celkového vloženého kapitálu, bez ohledu na to, zda je vlastní nebo cizí, nebere ohled na zdroj financování. Každý podnik usiluje o co nejvyšší výsledek tohoto ukazatele. [16]

$$\text{ROA} = \frac{\text{zisk před úroky a zdaněním (EBIT)}}{\text{celková aktiva}} \quad (7)$$

ROE – rentabilita vlastního kapitálu je především důležitá pro vlastníky a akcionáře podniku. Poskytuje totiž informace o hodnocení úspěšnosti jejich investic, zjistí díky němu, zda jim vložený kapitál do podniku přináší dostatečný a uspokojivý výnos. [16]

$$\text{ROE} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (8)$$

Rentabilita tržeb analyzuje, kolik Kč tržeb přinese do podniku čistý zisk. Proto je i pro podnik důležitý tento ukazatel. [16]

$$\text{Rentabilita tržeb} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}} \quad (9)$$

Ukazatele aktivity hodnotí, jak podnik dokáže hospodařit efektivně se svěřeným majetkem (aktivy). Skupina těchto ukazatelů je vyjádřena dvěma základními parametry a to [12]:

- *Rychlost obratu* – kolikrát se daný druh majetku obrátí (přemění) za určité období. Výsledkem je absolutní číslo, které určuje počet obrátek za rok.
- *Doba obratu* – určuje, jak dlouho trvá, než se daný druh majetku přemění do peněžní formy. Tento parametr se uvádí v jednotkách času, ve dnech.

Obrat celkových aktiv určuje počet obrátek (přeměn) aktiv za jeden rok. Čím je výsledek vyšší, tím je efektivita využití svěřeného majetku v podniku vyšší. Patří mezi nejkompexnější ukazatele aktivity a je poměrem tržeb k celkovým aktivům. [12]

$$\text{Obrat celkových aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}} \quad (10)$$

Obrat zásob je někdy také nazýván intenzitou využití zásob a vyjadřuje, kolikrát za rok se přemění zásoby na jinou formu oběžných aktiv. Vyšší výsledek (v oborovém srovnání) ukazuje, že podnik nemá zbytečné zásoby. [12]

$$\text{Obrat zásob} = \frac{\text{tržby}}{\text{zásoby}} \quad (11)$$

Doba obratu zásob vyjadřuje, jak dlouho jsou oběžná aktiva vázána jako zásoby. Výsledkem tohoto ukazatele je doba, která je nutná k tomu, aby se zásoby přeměnily do peněžní formy. Prioritou a hlavním cílem pro podnik je, aby tato doba byla co nejkratší. S co nejkratší dobou souvisí také to, že čím kratší doba obratu zásob, tím se snižují i náklady na uskladnění zásob. V České republice se většina podniků pohybuje v intervalu 50 - 100 dní. [12]

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby}}{\frac{\text{tržby}}{360}} \quad (12)$$

Doba obratu pohledávek představuje dobu, kterou potřebují odběratelé podniku na to, aby uhradili své závazky vůči podniku. Většina podniků se v době krize snaží tuto dobu zkrátit co nejvíce, aby mohly s peněžními prostředky co nejdříve disponovat. Tento ukazatel je nutné porovnávat s platebními podmínkami, které podnik poskytl svým zákazníkům. Pokud dochází k tomu, že výsledek tohoto ukazatele je delší než poskytnutá platební podmínka,

znamená to, že odběratel podniku neplní své závazky (smluvní podmínky) včas a platí pozdě. Ideální doba obratu je menší než 30 dnů. [12]

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky}}{\frac{\text{tržby}}{360}} \quad (13)$$

Doba obratu krátkodobých závazků vyjadřuje, za jak dlouho podnik hradí své krátkodobé závazky. Porovnáním s platební podmínkou, kterou podniku poskytl dodavatel, se zjistí, jak podnik odkládá, případně dodržuje placení svých závazků. Ideálně by měla být opět kratší než 30 dní, avšak podniky chtějí platit co nejdéle oproti inkasování. [12]

$$\text{Doba obratu krátkodobých závazků} = \frac{\text{krátkodobé závazky}}{\frac{\text{tržby}}{360}} \quad (14)$$

Ukazatele zadluženosti podniku vyjadřují vazby mezi cizími a vlastními zdroji. Analyzuje se rozsah cizích zdrojů podniku, které slouží k financování podniku. Pro všechny manažery světa je rozhodující najít optimum mezi cizími a vlastními zdroji, protože určitý podíl cizích zdrojů je žádoucí a užitečný. Avšak financování z cizích zdrojů se rovněž nedoporučuje, protože může podnik přivést do špatné finanční situace. [12]

Ukazatel celkové zadluženosti se počítá jako podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům podniku. Manažeři hledají, jak již bylo napsáno výše, optimum mezi vlastními a cizími zdroji v podniku, podnik však nesmí být přehlcen cizími zdroji. Pro věřitele podniku je dobré, když podnik má co nejvíce vlastního kapitálu, protože se tím eliminuje riziko špatné finanční situace, proto právě věřitelé preferují co nejnižší výsledek tohoto ukazatele. [12]

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{celková aktiva}} \quad (15)$$

Úrokové krytí informuje o tom, kolikrát je zisk podniku vyšší než placené úroky. Právě vyprodukovaný zisk podniku by měl pokrýt náklady na cizí zdroje podniku. Tento ukazatel by měl mít hodnotu nejméně jedna, aby vyprodukovaný zisk podniku pokryl úroky na cizí zdroje. V ideálním případě by měl být 3 – 6 krát vyšší zisk než úroky. [12]

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{\text{úroky}} \quad (16)$$

Ukazatele produktivity práce porovnávají určité položky účetních výkazů s přepočteným stavem zaměstnanců. Ukazatele produktivity práce patří do ostatních poměrových ukazatelů, které mají pouze dokreslovat situaci v podniku. [15]

Produktivita práce z přidané hodnoty, právě tento ukazatel by chtěl mít každý podnik co nejvyšší. Výhodné je tento ukazatel porovnat také s průměrnou mzdou na pracovníka, protože je žádoucí, aby pracovník podniku přinesl víc, než ho stojí. [15]

$$\text{Produktivita práce z přidané hodnoty} = \frac{\text{přidaná hodnota}}{\text{počet pracovníků}} \quad (17)$$

$$\text{Průměrná mzda} = \frac{\text{osobní náklady}}{\text{počet pracovníků}} \quad (18)$$

Průměrná mzda vyjadřuje, kolik ročně podnik stojí jeden pracovník, pokud se vydělí tento výsledek 12, dostane se průměrná měsíční mzda. [15]

2.5 Bankrotní modely

Bankrotní modely se řadí mezi komplexní hodnotící ukazatele a vypovídají o skutečnosti, zda je podnik schopen přežít či zbankrotuje. Mezi nejznámější bankrotní modely patří *Altmanovo Z – skóre*. [11, 12]

Hlavním záměrem amerického profesora E. I. Altmana bylo odlišit firmy, které jsou finančně stabilní od těch, které se postupem času dostaly do finančních potíží a následně zbankrotovaly. Altmanovo Z - skóre vychází z diskriminační analýzy. Základní rovnice tohoto bankrotního modelu byla vytvořena pro podniky, jejichž akcie se veřejně obchodovaly na burze. Právě tato základní rovnice Altmanova Z – skóre byla veřejně publikována v roce 1968. [11, 12]

$$\text{Altmanovo Z – skóre} = 1,2 * x_1 + 1,4 * x_2 + 3,3 * x_3 + 0,6 * x_4 + 1,0 * x_5 \quad (19)$$

- x_1 = čistý pracovní kapitál/celková aktiva,
- x_2 = nerozdělený zisk/celková aktiva,
- x_3 = zisk před zdaněním a úroky/celková aktiva,
- x_4 = tržní hodnota vlastního kapitálu/účetní hodnota celkového dluhu,
- x_5 = celkový obrát/celková aktiva.

Výsledkem Altmanova Z - skóre je informace o finanční situaci v podniku. Čím vyšší je výsledek, tím je finanční situace v podniku uspokojivější. Jsou dané hranice pro zóny Altmanova Z – skóre [11, 12]:

$Z > 2,99$ – podniky v tomto intervalu jsou finančně stabilní bez potíží.

$1,81 < Z \leq 2,99$ – tzv. šedá zóna, podniky jsou finančně stabilní bez větších potíží, uspokojivá finanční situace.

$Z \leq 1,81$ – podniky s velmi závažnými finančními problémy, podniky řeší otázky bankrotu.

Pro podniky, s jejichž akciemi se neobchoduje na burzách, bylo Altmanovo Z - skóre modifikováno v roce 1983 do rovnice [11, 12]:

$$\text{Altmanovo Z - skóre} = 0,717 * x_1 + 0,847 * x_2 + 3,107 * x_3 + 0,42 * x_4 + 0,998 * x_5 \quad (20)$$

- x_1, x_2, x_3 a x_5 zůstaly v nezměněné podobě,
- pouze x_4 se změnilo - x_4 = základní kapitál/celkové dluhy.

S modifikací Altmanova Z - skóre se změnily i hranice pro určení zóny Z – skóre [11, 12]:

$Z > 2,9$ – podniky v tomto intervalu jsou finančně stabilní bez potíží.

$1,2 < Z \leq 2,9$ – tzv. šedá zóna, podniky jsou finančně stabilní bez větších potíží, uspokojivá finanční situace.

$Z \leq 1,2$ – podniky s velmi závažnými finančními problémy, podniky řeší otázky bankrotu.

Domácí modifikace Altmanova Z-skóre

Základní model Altmanova Z - skóre vznikl pro podniky v USA, proto ne úplně vyhovoval pro využití v České republice. Úpravu pro využití Altmanova Z - skóre v Česku provedli Inka a Ivan Neumaierovi. Do Altmanova Z - skóre přidali další proměnou x_6 . [11]

$$\text{Altmanovo Z - skóre} = 1,2 * x_1 + 1,4 * x_2 + 3,3 * x_3 + 0,6 * x_4 + 1,0 * x_5 + x_6 \quad (21)$$

- x_6 = závazky po lhůtě splatnosti/výnosy.

Kritéria pro hodnocení výsledku Z - skóre zůstala stejná jako v původní rovnici. Upravený model má ovšem také nevýhodu a to, že závazky po lhůtě splatnosti nejsou veřejně publikovány, takže se o nich informovat je obtížnější. Měly by být součástí přílohy k účetní závěrce. Z tohoto důvodu je výpočet časově náročnější a je potřeba vyšší úsilí. [11]

Pro výpočty v další části diplomové práce je použito Altmanovo Z – skóre pro ostatní firmy, které nejsou obchodovány na burze.

3 ANALÝZA VYBRANÝCH PODNIKŮ

Jak již bylo uvedeno výše, na Českou republiku, na český průmysl a samozřejmě na český trh udeřila světová hospodářská krize ve 3. čtvrtletí roku 2008, kdy pokleslo HDP, dostalo se do negativního trendu a v ČR tak propukla finanční krize.

V roce 2008 se tolik v účetních výkazech dopady hospodářské krize neprojevily, ty byly patrné v účetních výkazech zejména v roce 2009. Důvod, proč se krize projevila i v dopravě je ten, že Česká republika je malá země uprostřed Evropy a je závislá na dovážení surovin do země a zejména také na exportu do zahraničí, proto je pro Českou republiku doprava jedna z klíčových oblastí ekonomiky. Pokud se ekonomika nevyvíjí dobře, snižuje se výroba a důsledkem toho i přeprava zboží. Ekonomická krize dopadla na všechny druhy dopravy, na některé více – lodní dopravu a železniční, na některé méně – silniční. Právě v silniční dopravě sice také klesly přepravní výkony ale méně než např. na železnici. Celkové přepravní výkony v roce 2009 klesly na 87,1 % roku 2008, měřeno v tunokilometrech. Vývoj v silniční dopravě je rovněž ovlivněn tvrdým konkurenčním bojem, který v sobě zahrnuje např. dumpingové ceny dopravců. Dalším problémem pro dopravní podniky je, že jejich zákazníci se stále více budou dostávat do platební neschopnosti a nebudou jim tak platit své závazky včas a to může ovlivnit i finanční zdraví dopravních podniků. [17, 18]

V roce 2011 většina dopravních podniků již krizi překonala a dokonce nastala situace, kdy dopravní podniky nebyly schopny uspokojit poptávku po jejich službách. V předchozích letech se dopravci potýkaly s propadem poptávky, růstem cen pohonných hmot a dalšími dopady vyplývajícími z hospodářské krize. V roce 2011 však došlo ke zlepšení situace na dopravním trhu. [19]

Přepravní výkony v osobní dopravě se během vybraných let, tj. v období 2006 – 2012, vyvíjely téměř konstantním tempem s kolísáním okolo 3 % rozdílu, ať už nárůstu či poklesu přepravních výkonů. Výjimku tvořil pouze rok 2010, kdy přepravní výkony klesly o téměř 7 % oproti roku 2009. V samotné autobusové dopravě (je součástí osobní dopravy) byl trend konstantní do roku 2011, kdy došlo k poklesu přepravních výkonů o více než 10 %. Tento negativní trend v přepravních výkonech pokračoval i v roce 2012, kdy byl opět pokles v autobusové dopravě o další 3 % oproti roku 2011 a přepravní výkony tak byly nejnižší za posledních 7 let. Z tohoto pohledu na osobní dopravu, hlavně autobusovou, je vidět, že dopady hospodářské krize přišly až s její druhou vlnou, tedy v roce 2011. [20]

Přepravní výkony v silniční nákladní dopravě se, na rozdíl od autobusové dopravy, měnily podstatně více a hned jak se objevila krize, snížily se. Do roku 2009 byly však změny v přepravních výkonech do 5 %, v roce 2009 došlo ale k poklesu o 11,6 % v přepravních výkonech. Pozitivem je, že v roce 2010 již přepravní výkony vzrostly a to o více než 15 % a vrátily se tak na úroveň roku 2008. Pozitivní trend vývoje přepravních výkonů v silniční nákladní dopravě pokračoval i v roce 2011 a právě hodnota přepravních výkonů byla nejvyšší za posledních 15 let, meziroční nárůst o 6 %. V roce 2012 došlo k poklesu přepravních výkonů a to skoro o 7 % a hodnota přepravních výkonů se tak vrátila na úroveň roku 2010. Jak je vidět, přepravní výkony v silniční nákladní dopravě se vyvíjí mnohem více a jsou závislé na poptávce a situaci nejen na dopravním trhu. Hospodářská krize ovlivnila situaci v silniční nákladní dopravě více než v autobusové dopravě. [20]

3.1 Charakteristika vybraných podniků

Pro praktickou část této diplomové práce byly vybrány tři dopravní podniky. Všechny vybrané podniky mají, dle obchodního rejstříku viz [21], obdobný předmět podnikání. Hlavním předmětem podnikání je u všech vybraných podniků provozování silniční motorové dopravy osobní i nákladní. Tedy podnikání v dopravě, jak osobní tak nákladní a to nejen na území České republiky. Vybrané podniky byly označeny písmeny A, B a C a to proto, aby hodnocením podniků nedošlo k poškození jejich dobrého jména. Účetní výkazy podniků jsou ve zkrácené formě k nahlédnutí v příloze, úplné finanční výkazy jsou přiloženy na CD. Při analýze je pracováno se skutečnými daty z let 2006 až 2012. Zvolené rozpětí finančních výkazů není náhodné, šlo o zachycení vývoje podniků právě v období krize, ale i těsně před ní, proto bylo vyžadováno, aby vybrané podniky měly právě výkazy z těchto let v úplném rozsahu a s kvalitní přílohou účetní závěrky.

Všechny vybrané podniky jsou dopravními podniky v ČR. Dva vybrané podniky jsou, dle rozdělení o velikosti podniků, velké a jeden střední podnik. Právě takto rozmanité podniky jsou vybrány a analyzovány proto, aby bylo patrné, jak jednotlivé podniky bojují s dopady krize, případně jak by se jedna od druhé mohla inspirovat. Jejich bilanční suma je od 170 milionů korun až po částku přesahující jednu miliardu korun. Tyto vybrané podniky zaměstnávají od 200 lidí u nejmenšího podniku až po 800 zaměstnanců u největšího z vybraných podniků. Obrat jednotlivých dopravních podniků se pohybuje od 250 milionů korun až po jednu miliardu korun. Právě pro tyto skutečnosti jsou podniky vybrány do praktické části této diplomové práce.

Podnik A byl do obchodního rejstříku zapsán v roce 1995 se sídlem v Jihomoravském kraji. Hlavním předmětem podnikání je tedy silniční motorová doprava nákladní i osobní. Podnik má i další předměty podnikání, které souvisí s dopravou. Právní forma podniku A je akciová společnost. Poskytuje své služby i mimo Českou republiku. Během zkoumaných let se obrat podniku pohyboval nad hranicí jedné miliardy korun. Počet zaměstnanců během zkoumaných let byl kolem 600.

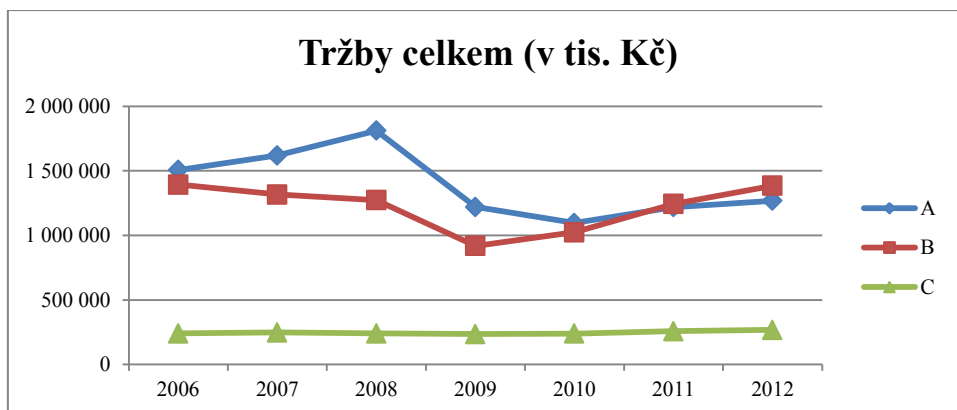
Podnik B byl zapsán do obchodního rejstříku v roce 1992, sídlo podniku je v Kraji Vysočina. Hlavním předmětem podnikání je silniční motorová doprava a to jak nákladní tak i osobní. Dalšími činnostmi podnikání jsou činnosti spojené s dopravou. Právní forma podniku B je, stejně jako u podniku A, akciová společnost. Podnik B rovněž poskytuje své služby i mimo Českou republiku. Během zkoumaných let se obrat podniku pohyboval kolem miliardy korun a zaměstnává necelých 800 zaměstnanců. Tato firma je největší z vybraných podniků.

Podnik C je nejmenším z vybraných podniků a působí na českém trhu od roku 1993 se sídlem v Královéhradeckém kraji. Hlavním předmětem podnikání je silniční motorová doprava, nákladní i osobní. Dalšími činnostmi podnikání jsou činnosti spojené s dopravou. Na rozdíl od dvou předchozích podniků je právní forma podniku C společnost s ručením omezeným. Stejně jako předchozí podniky poskytuje své služby i mimo území České republiky. Během zkoumaných let byl obrat podniku kolem čtvrt miliardy korun a zaměstnával kolem 200 zaměstnanců.

3.2 Porovnání finančních výkazů podniků (horizontální analýza)

Při porovnávání finančních výkazů zvolených podniků byly porovnány vybrané položky Rozvahy i Výkazu zisků a ztrát v trendovém vývoji. Tyto vybrané položky jsou analyzovány i mezi jednotlivými podniky navzájem.

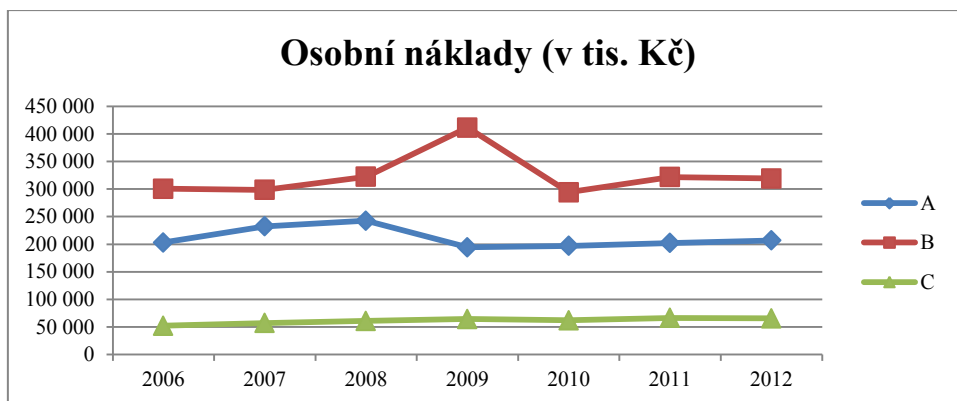
Obrázek 4: Vývoj celkových tržeb

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Úspěšnost podniku se dobře hodnotí pomocí celkových tržeb. Při dobrém vývoji podniku tržby rostou, když je vývoj špatný a o produkty není zájem, tržby klesají. Na obrázku č. 4 je vidět, že koncem roku 2008 klesly tržby podnikům B a C, ovšem podnik A již přes příznaky ekonomické krize dokázal své tržby zvýšit o více jak 150 milionů korun. Podniku B se snižovaly tržby již od začátku zkoumaného období. Naopak zbývajícím podnikům A a C se do roku 2008 dařilo své tržby zvyšovat. Podniku A se dařilo zvyšovat tržby, jak již bylo uvedeno, i v roce 2008. S výší tržeb, které podnik realizuje na trhu, souvisí i přizpůsobení nákladů managementem podniku a to maximálně. Z obrázku č. 4 je vidět, že dopady ekonomické krize se projevily nejvíce v roce 2009, když se všem třem podnikům propadly celkové tržby. Podnik A přišel na tržbách zhruba o téměř 600 milionů Kč, podnik B o téměř 300 milionů Kč a podnik C, který je nejmenší z vybraných podniků, přišel zhruba o 5 milionů Kč. K poklesu tržeb došlo u podniků A a to zhruba o dalších 100 milionů Kč, ovšem pak již stejně jako u ostatních podniků se výše tržeb začala postupně zvyšovat k úrovni, které dosahovala před začátkem ekonomické krize.

Obrázek 5: Vývoj osobních nákladů

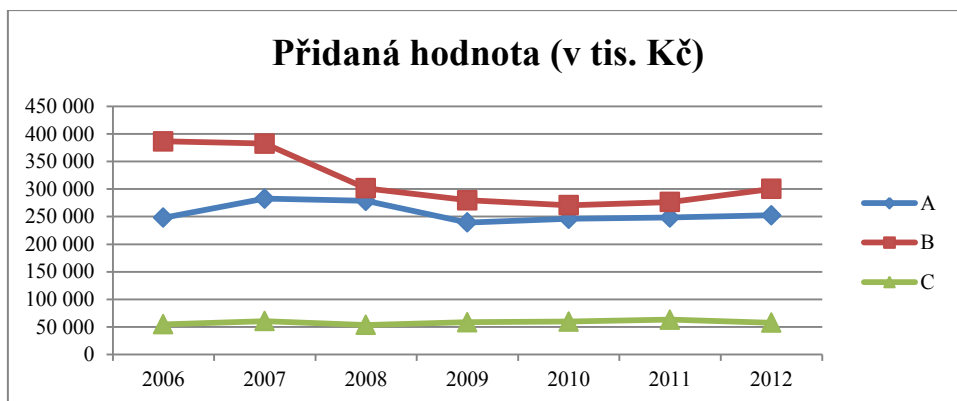

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Osobní náklady jsou náklady, které může podnik z pohledu jeho klesající výkonnosti ovlivnit nejrychleji v porovnání s ostatními, jejichž výši prakticky ovlivnit nemůže. Proto mnoho podniků s příchodem krize začaly snižovat stavy svých zaměstnanců nebo snižovaly přímo mzdy, hlavně pohyblivé složky mezd.

Z obrázku č. 5 je patrný vývoj osobních nákladů. S projevením dopadů ekonomické krize se ke snížení nákladů touto formou odhodlal pouze podnik A, podniky B a C i přes ekonomickou krizi výši osobních nákladů navyšovaly, podnik B dokonce o téměř 90 milionů Kč. Tato částka byla zapříčiněna především zvýšením průměrné mzdy v podniku. Ovšem v následujících letech byla výše osobních nákladů snížena a následně se vyvíjela již jen pomalu, případně stagnovala, stejně jako u ostatních vybraných podniků. Počty zaměstnanců se ve vybraných podnicích příliš rapidně neměnily a udržely si téměř konstantní vývoj.

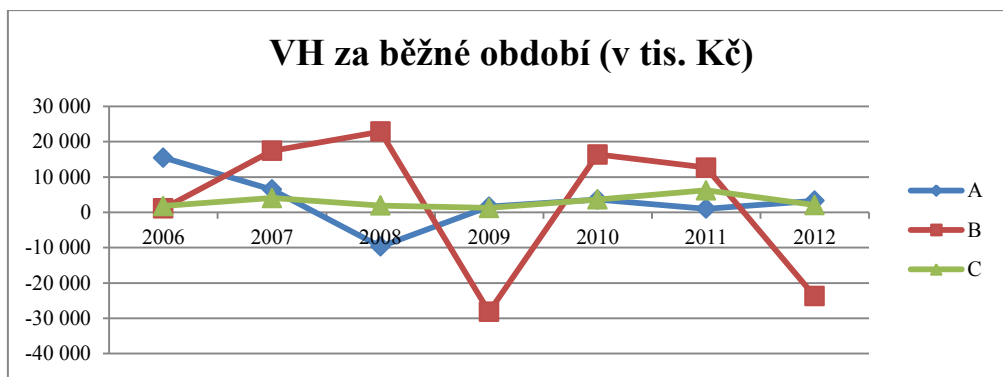
Obrázek 6: Vývoj přidané hodnoty

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Na obrázku č. 6 je vidět vývoj přidané hodnoty vybraných dopravních podniků. V ideálním případě by měla hodnota přidané hodnoty být vyšší než hodnota osobních nákladů, proto je zájmem všech podniků, aby její pracovníci přinášeli podniku více užitku, než co pro podnik znamenají v nákladech. Jak je vidět na obrázku č. 5 i na obrázku č. 6, tuto skutečnost v celém vybraném období splňuje pouze podnik A. Podniky B a C v určitých letech mají vyšší osobní náklady než přidanou hodnotu. Podnik B má vyšší přidanou hodnotu než osobní náklady pouze v letech 2006 a 2007. Od roku 2007 má úroveň přidané hodnoty nižší cca o 20 milionů Kč s výjimkou let 2009 a 2011, kdy jsou osobní náklady ještě vyšší. Konkrétně v roce 2009 převyšovaly osobní náklady přidanou hodnotu o více než 130 milionů Kč, což bylo zapříčiněno především zvýšením průměrných mezd. U podniku C je to obdobné jako u podniku B. Pouze v letech 2006 a 2007 jsou osobní náklady nižší než přidaná hodnota. Po zbytek zkoumaného období jsou osobní náklady vyšší v průměru o cca 5 milionů Kč než přidaná hodnota.

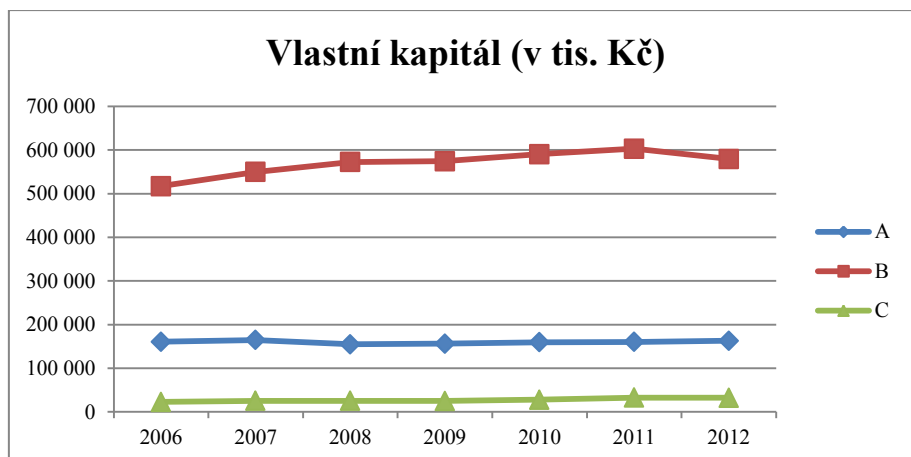
Obrázek 7: Vývoj výsledku hospodaření za běžné období

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Na obrázku č. 7 je zachycen vývoj čistých zisků podniků. Jak je vidět z vývoje čistého zisku, krize dopadla zejména na největší vybrané dopravní podniky A a B. Podniku C se po celé zkoumané období dařilo udržet čistý zisk v kladných hodnotách a to od 1,2 milionů Kč v roce 2009 až po 6,2 milionů Kč v roce 2011. Právě podnik C si i přes zasažení českých podniků krizí dokázal udržet po celé zkoumané období zisk. Podniky A a B se během zkoumaných období alespoň jedenkrát dostaly do ztráty. Podnik A v roce 2008 a ztráta v tomto roce činila téměř 10 milionů Kč. V ostatních obdobích byl již podnik A v zisku, ovšem z původních 15 milionů Kč zisku, který činil v roce 2006, se čistý zisk ustálil na hodnotách kolem 3 milionů Kč. Podnik B byl ve ztrátě dokonce dvakrát a to v roce 2009, kdy ztráta činila přes 28 milionů Kč, a v roce 2012 kdy ztráta činila skoro 24 milionů Kč. Právě u podniku B je zaznamenán největší rozptyl u této položky Rozvahy. Do roku 2008 je vidět úspěšný vývoj a růst této položky, ovšem pak je velký propad v roce 2009 o 50 milionů Kč do ztráty a to s příchodem finanční krize. Následuje rychlé zotavení z dopadů a zisk přes 16 milionů Kč, ale od roku 2010 opět pokles až do ztráty téměř 24 milionů Kč v roce 2012.

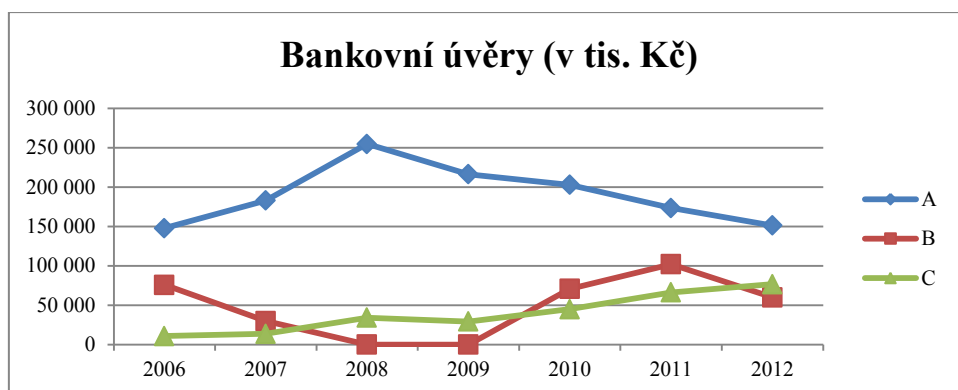
Obrázek 8: Vývoj vlastního kapitálu

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Z trendu vlastního kapitálu, který zobrazuje obrázek č. 8 je vidět, že u podniku A je stagnující trend. Hodnota vlastního kapitálu u podniku A ve zkoumaném období je kolem hodnoty 160 milionů Kč a opravdu si drží konstantní vývoj. Mírný pokles je jen v roce 2008, kdy byl podnik ve ztrátě a tuto ztrátu uhradil z položky nerozdělené zisky minulých let. Jinak se ve zbývajících letech vyvíjel velmi mírným růstem a to z nakumulovaného nerozděleného zisku. U podniku B je růst až do roku 2011 a to i přes ztrátu v roce 2009, která byla přes 28 milionů Kč. Tato ztráta však byla kompenzována zvýšením vlastního kapitálu o 30 milionů Kč, a proto tedy byl růst i v tomto roce. V roce 2012 však byl podnik opět ve ztrátě (téměř 24 milionů Kč) a tuto ztrátu uhradil právě z nakumulovaného nerozděleného zisku, a proto došlo v roce 2012 ke snížení hodnoty vlastního kapitálu. U podniku C hodnota vlastního kapitálu rostla během celého zkoumaného období v mírném tempu. V průběhu let se zvýšila hodnota vlastního kapitálu o 10 milionů Kč na hodnotu přes 32 milionů Kč v roce 2012 a to hlavně kumulací zisků, kterých podnik během zkoumaných let dosahoval.

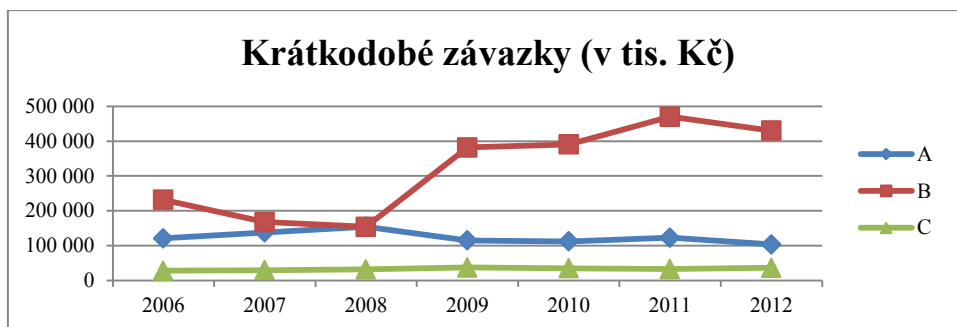
Obrázek 9: Vývoj bankovních úvěrů

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Většině podniků nestačí k provozu pouze vlastní finanční prostředky, proto je získávají i z jiných zdrojů. Z tohoto důvodu je zachycen rovněž vývoj celkových bankovních úvěrů, jak krátkodobých tak dlouhodobých. Jejich vývoj je vidět na obrázku č. 9. Podnik A do začátku finanční krize čerpal bankovní úvěry až do výše téměř 255 milionů Kč v roce 2008. Po nástupu krize však k dalšímu navyšování nedocházelo a výše bankovních úvěrů se postupným splácením snižuje až na úroveň 151 milionů Kč. Skutečnost, že podniku A se dále bankovní úvěry nenavyšovali, souvisí také s faktem, že v roce 2008 se podnik ocitl ve ztrátě a bankovní instituce právě na základě zkoumání těchto finančních výkazů další bankovní úvěry neposkytly. Podnik B dokázal do roku 2008 splatit své závazky vůči bankám a i v roce 2009 nepotřeboval žádné bankovní úvěry pro své fungování. Ovšem od roku 2010 využíval podnik B pro financování i bankovní úvěry a to konkrétně jejich krátkodobou variantu. Ve zkoumaném období činila nejvíce hodnota bankovních úvěrů v roce 2011 a to 102 milionů Kč. Z vybraných dopravních podniků nejvíce čerpal bankovní úvěry podnik C a neustále výši svých bankovních úvěrů ve zkoumaném období navyšoval. V roce 2006 činily bankovní úvěry podniku C okolo 10 milionů Kč, v roce 2012 to již bylo více než 76 milionů Kč. Toto dramatické navýšení souvisí především s obnovou vozového parku podniku C, a proto jsou pro financování využity dlouhodobé bankovní úvěry.

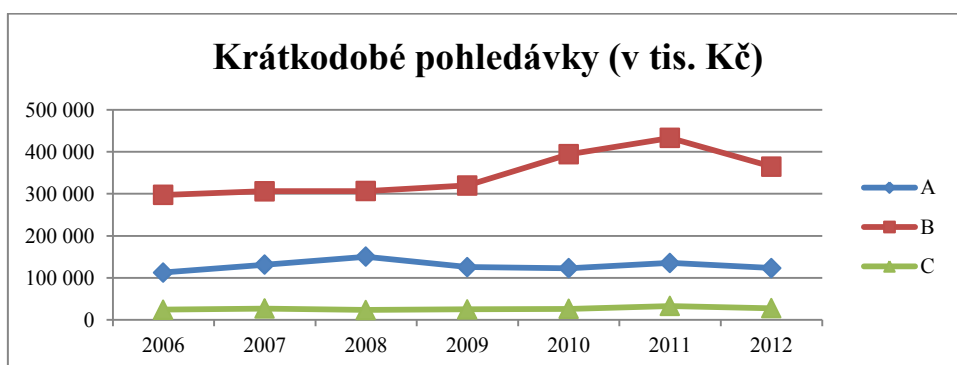
Obrázek 10: Vývoj krátkodobých závazků

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Vývoj krátkodobých závazků, který zachycuje obrázek č. 10, je spojen především s vývojem krátkodobých závazků z obchodních vztahů. Malou výjimku tvoří podnik B. Právě podniku B, který má skokový nárůst v roce 2008, se na zvýšení na této položce Rozvahy podílí kromě závazků vůči jeho dodavatelům ještě velmi zásadním podílem i závazky vůči zaměstnancům a také vůči ovládaným a řízeným osobám. V roce 2009 došlo ke zdvojnásobení právě těchto krátkodobých závazků. U zbývajících dvou podniků tvoří krátkodobé závazky především závazky vůči obchodním partnerům podniků, tedy z obchodních vztahů. U podniku A činí krátkodobé závazky ve zkoumaném období průměrně okolo 120 milionů Kč, ke snížení došlo zejména v roce 2009, kdy se snížily krátkodobé závazky o 40 milionů Kč. U podniku C hodnota krátkodobých závazků činila kolem 30 milionů Kč po celé zkoumané období.

Obrázek 11: Vývoj krátkodobých pohledávek

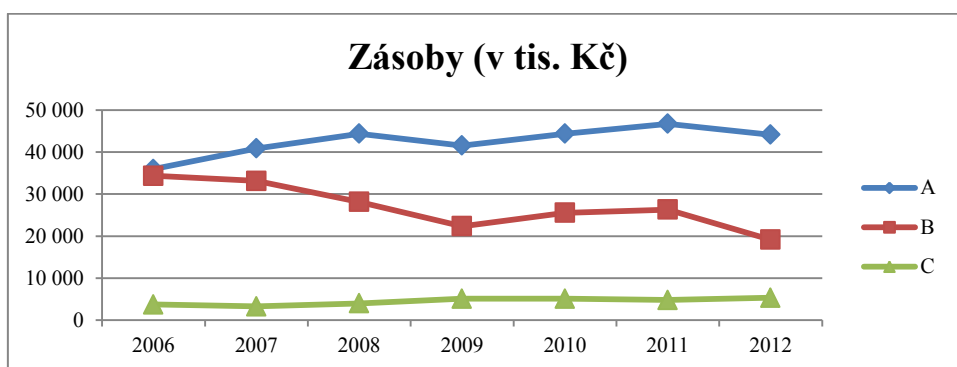

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Obrázek č. 11, který zachycuje vývoj krátkodobých pohledávek vybraných dopravních podniků, odhaluje skutečnost, že u podniků A a C je jejich vývoj stejně jako u krátkodobých závazků stagnující. U podniku B je opět zaznamenán nárůst a to zejména v roce 2010, kdy hodnota krátkodobých pohledávek skokově vzrostla o 74 milionů Kč. Toto zvýšení bylo

zapříčiněno hlavně zvýšením hodnoty závazků z obchodních vztahů, toto však není přínosem. Podniky se naopak snaží získat své finanční prostředky z obchodních vztahů co nejdříve, proto vyžadují co nejrychlejší inkaso svých pohledávek. Protože kdyby se toto inkaso stále více prodlužovalo, hrozila by podnikům druhotná platební neschopnost. Proto by naopak podnik B měl hodnotu krátkodobých pohledávek snižovat a zkracovat i poskytnuté platební podmínky svým zákazníkům (odběratelům). Zbylé podniky udržovaly své krátkodobé pohledávky během zkoumaného období na téměř stejné úrovni. U podniku A se hodnota krátkodobých pohledávek pohybovala průměrně okolo 130 milionů Kč. U podniku C to bylo okolo 26 milionů Kč.

Obrázek 12: Vývoj zásob

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Obrázek č. 12 zachycuje vývoj zásob dopravních podniků. U podniků A a B je vidět, že s příchodem ekonomické krize snižovaly stavy zásob, aby v nich příliš nevázaly finanční prostředky, a mohly je použít v jiných oblastech, např. pro úhradu krátkodobých závazků. Podnik A snižoval stav zásob pouze během roku 2009, snížení činilo cca 3 miliony Kč, ve zbylých letech zkoumaného období své zásoby neustále navyšoval a to v průměru o 3 miliony Kč. Podnik B snižoval naopak své zásoby již od roku 2006 a to až do roku 2009. V těchto letech snížil podnik B své zásoby celkově o 12 milionů Kč. V roce 2010 své zásoby zvýšil o cca 3 miliony Kč. A následně je v roce 2012 snížil o 6 milionů Kč. Podnik C své zásoby během zkoumaných let udržoval na stabilní úrovni a jejich výši měnil velmi málo. Hodnota zásob podniku C se pohybovala průměrně na úrovni 4,5 milionů Kč.

3.3 Rozdílové ukazatele

Z rozdílu upravených oběžných aktiv, která jsou snížena o dlouhodobé pohledávky, a krátkodobých cizích zdrojů zjistíme hodnotu *čistého pracovního kapitálu*, výpočet podle vzorce č. 3. Pro všechny podniky je důležité, aby výsledek tohoto ukazatel byl co nejvyšší, protože by tak měla být zabezpečena bezproblémová platební schopnost. Ovšem předpokladem je také to, že pohledávky podniků jsou vymahatelné a zásoby jsou rychle přeměnitelné na finanční prostředky.

Tabulka 1: Čistý pracovní kapitál (v tis. Kč)

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	-2 606	-26 039	-16 459	2 747	-2 329	-12 394	19 234
B	57 590	159 111	259 476	31 298	-16 685	-92 592	-97 658
C	7 115	9 532	6 759	-2 530	-1 004	2 524	-2 745

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Jak je vidět z tabulky č. 1 ani jeden z vybraných podniků neměl po celé zkoumané období vždy kladný výsledek tohoto rozdílového ukazatele. To znamená, že krátkodobé cizí zdroje podniku jsou vyšší než oběžná aktiva. Krátkodobé cizí zdroje tak nejsou kryty právě oběžnými aktivy a to představuje riziko, protože kdyby věřitelé podniku požadovali okamžité splacení krátkodobých závazků, podnik by neměl volné prostředky na jejich úhradu. Další riziko spojené se zápornými výsledky ČPK je např. i při vyjednávání platebních podmínek s věřiteli podniku, kteří tak mohou trvat na přísnějších podmínkách či dokonce na platbě předem a neposkytovat tak vůbec žádnou splatnost. Z pohledu výsledků ČPK je na tom nejlépe podnik C, který měl záporný výsledek ČPK v roce 2009, 2010 a 2012. V ostatních letech byly výsledky kladné. Nejvíce převyšovaly krátkodobé cizí zdroje zásoby v roce 2012 a to o 2,7 milionů Kč. Druhý nejlepší je podnik A, který měl sice v pěti obdobích záporný výsledek ČPK, avšak v roce 2012 byl výsledek ČPK kladný. Ve zkoumaném období nejvíce převyšovaly krátkodobé cizí zdroje zásoby v roce 2007 a to o 26 milionů Kč. Nejhůře dopadl v tomto rozdílovém ukazateli podnik B, protože se mu hodnota ČPK v průběhu let snižovala a od roku 2010 je dokonce záporná. V roce 2012 převyšovaly zásoby o více než 97 milionů Kč. Tento negativní trend není pro podnik B vůbec dobrý a měl by tomuto ukazateli v příštích letech věnovat pozornost. Z tabulky je také vidět, že se hodnota ČPK u všech podniků zhoršila zejména v roce 2009, kdy se podle analýzy ČPK projevíly

dopady světové ekonomické krize i na tyto vybrané dopravní podniky. Krize měla své důsledky i v roce 2010.

3.4 Poměrové ukazatele

Poměrové ukazatele se považují za jeden ze základních kamenů finanční analýzy a poskytují základní obrázek o finanční stabilitě podniku, proto jsou zařazeny i do praktické části této diplomové práce.

3.4.1 Ukazatele likvidity

Běžná likvidita porovnává vzájemný vztah mezi oběžnými aktivy a krátkodobými cizími zdroji. Výsledek vyjadřuje, kolikrát podniku oběžná aktiva kryjí krátkodobé závazky podniku. Doporučený interval je 2,0 – 2,5 a výpočet se provádí podle vzorce č. 4.

Tabulka 2: Běžná likvidita

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	0,98	0,88	0,93	1,02	0,99	0,94	1,12
B	1,41	2,05	2,82	1,13	1,03	0,88	0,85
C	1,24	1,33	1,22	0,94	0,97	1,06	0,93

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Z tabulky č. 2 je patrné, že doporučený interval splňuje pouze podnik B a to ještě jen ve dvou letech zkoumaného období a to v roce 2007 a 2008. Zbylé dva podniky se pohybují pod doporučeným intervalem. Hodnoty běžné likvidity u těchto podniků se pohybují kolem jedné, v určitých letech i pod hranicí jedné a to je již pro podniky hraniční. Jejich krátkodobé závazky nejsou kryty oběžnými aktivy ani jedenkrát. V případě, že by věřitelé žádali od podniků uhrazení jejich pohledávek ihned, musely by podniky kromě oběžných aktiv ještě využít jiný zdroj financování.

Z pohledu tohoto poměrového ukazatele, který určuje i platební schopnost podniku, dopadl nejlépe podnik C, který měl během zkoumaného období stabilní hodnotu okolo jedné. Podobných výsledků dosahoval i podnik A. Ovšem podle obecných doporučení by měly udržovat hodnotu tohoto ukazatele alespoň přes hodnotu 1, aby oběžná aktiva podniku kryla krátkodobé cizí zdroje alespoň jednou. Nejlepší hodnoty u podniku B v roce 2007 a 2008, které dosahovaly i doporučených hodnot, jsou příznivé. Ovšem další vývoj běžné likvidity již tak příznivý není. Během zkoumaného období ovšem došlo k výraznému poklesu hodnot,

až na hodnotu 0,85 v roce 2012. Podnik B, který měl v roce 2008 kryté své krátkodobé závazky téměř 3 krát, je v roce 2012 neměl kryté ani jedenkrát. Tento negativní jev byl způsoben především nárůstem krátkodobých cizích zdrojů a to konkrétně závazky vůči dodavatelům podniku a také vůči zaměstnancům podniku B.

Pohotovává likvidita vychází z běžné likvidity a je upravena o nejméně likvidní položky oběžných aktiv, kterými jsou zásoby a dlouhodobé pohledávky. Výše krátkodobých cizích zdrojů zůstává stejná. Doporučený interval pro výsledky tohoto poměrového ukazatele je 1,0 – 1,5. Výsledek se počítá podle vzorce č. 5.

Tabulka 3: Pohotovává likvidita

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	0,77	0,69	0,73	0,79	0,75	0,72	0,85
B	1,08	1,64	2,50	1,02	0,91	0,79	0,76
C	1,10	1,21	1,08	0,81	0,84	0,94	0,81

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Z tabulky č. 3, která zachycuje vývoj pohotovové likvidity, je vidět, že vybrané dopravní podniky v určitých letech mají hodnoty mimo doporučený interval. Podnik A má během celého zkoumaného období hodnoty pohotovové likvidity nižší, než je jejich doporučený interval. Nejvíce se doporučenému intervalu přiblížil podnik A v roce 2012, kdy byla hodnota pohotovové likvidity 0,85. Podniku A tak nejlikvidnější oběžná aktiva nekryjí jeho krátkodobé závazky ani jedenkrát po celé zkoumané období. Podnik B měl hodnotu pohotovové likvidity v doporučeném intervalu od roku 2006 do roku 2009. V roce 2008 byla hodnota dokonce 2,5. Protože v tomto roce měl podnik B nejmenší krátkodobé závazky za celé zkoumané období. Od roku 2010 však hodnota pohotovové likvidity neustále klesá až na úroveň 0,76 v roce 2012. Toto snižování je zapříčiněno především snižováním hodnoty oběžných aktiv a zvyšováním hodnoty krátkodobých cizích zdrojů. Krátkodobé cizí zdroje tak nejsou kryty u podniku B ani jedenkrát oběžnými aktivy. Podnik C měl v letech 2006 – 2008 hodnoty pohotovové likvidity v doporučeném intervalu. Od roku 2009 však má hodnoty pod tímto intervalem, nejvíce se intervalu přiblížil v roce 2011, kdy byla hodnota pohotovové likvidity 0,94. Přesto, stejně jako u předchozích podniků, ani u podniku C od roku 2009 do konce zkoumaného období nejsou kryty krátkodobé cizí zdroje podniku ani jedenkrát nejlikvidnějšími oběžnými aktivy. Z pohledu pohotovové likvidity a její schopnosti vypovídat o platební schopnosti se jeví jako

nejlepší podnik C, který ve sledovaném období má nejvyrovnanější hodnoty pohotové likvidity.

Porovnáním krátkodobého finančního majetku a krátkodobých cizích zdrojů se zachycuje *okamžitá likvidita*. Krátkodobý finanční majetek představuje peníze v pokladně a na bankovním účtu. Doporučený interval okamžité likvidity je 0,2 – 0,5 a výsledek se získá podle vzorce č. 6.

Tabulka 4: Okamžitá likvidita

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	0,10	0,08	0,08	0,10	0,07	0,06	0,10
B	0,11	0,09	0,51	0,19	0,05	0,04	0,02
C	0,36	0,31	0,36	0,18	0,14	0,09	0,14

Zdroj: finanční výkazy podniků; zdroj vlastní úprava

Z tabulky č. 4, která zachycuje vývoj okamžité likvidity je patrné, že podnik A za celé sledované období neměl hodnoty okamžité likvidity v doporučeném intervalu. Nejvyšší hodnota činila 0,1. Podnik B s výjimkou roku 2008, kdy hodnota okamžité likvidity dokonce překonala doporučené hodnoty, měl stejně jako podnik A hodnoty pod doporučeným intervalem. Jeho krátkodobý finanční majetek by tak nestačil ani z půlky na úhradu krátkodobých cizích zdrojů. Stejně jako u ostatních ukazatelů likvidity tak i v té okamžité, dosahuje nejlepších výsledků podnik C. Právě tento podnik v prvních třech letech sledovaného období, měl hodnoty okamžité likvidity v doporučeném intervalu. Od roku 2009, stejně jako předchozí podniky, se hodnota okamžité likvidity u podniku C snížila a je pod doporučeným intervalem.

3.4.2 Ukazatele rentability

ROA je považován za klíčový ukazatel rentability. Porovnává zisk před zdaněním a úroky tzv. EBIT s aktivy podniku. *ROA* vyjadřuje efektivnost podniku a výsledek se získá podle vzorce č. 7.

Tabulka 5: Rentabilita aktiv

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	6,88%	3,93%	0,92%	2,48%	0,95%	1,03%	1,46%
B	1,05%	1,73%	2,75%	-2,02%	1,99%	2,61%	-0,97%
C	3,85%	5,60%	2,79%	1,71%	4,09%	6,15%	3,35%

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Tabulka č. 5 zachycuje vývoj rentability aktiv. Co nejlepší výsledek ROA je pro každý podnik důležitý, protože ukazuje, jak podnik efektivně nakládá se všemi svými aktivy. Nejlépe je na tom z pohledu rentability aktiv podnik C, který si udržel po celou dobu hodnotu ROA vyšší než 1,71 %, právě tato hodnota je nejnižší v roce 2009 s příchodem ekonomické krize. Naopak nejvyšší hodnota je 6,15 % z roku 2011. To znamená, že 100 Kč vložených aktiv podniku C, přinese podniku zisk 6,15 Kč. Druhý z pohledu rentability aktiv je podnik A, který měl nejnižší rentabilitu aktiv v roce 2008 a nejvyšší 2006, a to hodnoty 0,92 % respektive 6,88 %. Podnikům A a C tedy každá vložená koruna aktiv přináší zisk. Nejhuře dopadl z pohledu rentability podnik B, který během sledovaného období měl rentability v záporných hodnotách v roce 2009 a v roce 2012. Právě v těchto letech vložená aktiva podniku negenerovala zisk, ale naopak přinášela ztrátu. Právě takovéto výsledky jsou pro nejen dopravní podniky neuspokojivé a nežádoucí.

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) je klíčovým ukazatelem pro vlastníky podniku, případně jejich akcionáře. Právě díky tomuto ukazateli vlastníci zjistí, zda jim vložené investice do podniku přináší požadovaný výnos. Proto je žádoucí, aby byla hodnota tohoto ukazatele co nejvyšší. Porovnává se zde čistý zisk a vlastní kapitál podle vzorce č. 8.

Tabulka 6: Rentabilita vlastního kapitálu

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	9,62%	3,91%	-6,26%	1,01%	2,26%	0,63%	2,01%
B	0,22%	3,17%	3,99%	-4,90%	2,77%	2,10%	-4,10%
C	7,71%	15,90%	7,66%	4,86%	13,02%	18,92%	6,39%

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Nejlepší z pohledu rentability vlastního kapitálu je podnik C, kdy za celé zkoumané období přináší svým vlastníkům zisk z jejich vloženého kapitálu nejméně 4,86 % a nejvíce 18,92 %. V roce 2011 přinese 100 Kč vloženého kapitálu zisk 18,92 Kč. Druhý z pohledu rentability vlastního kapitálu je podnik A. Podnik A kromě roku 2008, kdy byl ve ztrátě, přináší vlastníkům podniku zisk. Nejvyšší rentability podnik A dosahoval v roce 2006, nejnižší tedy v roce 2008, kdy byl podnik ve ztrátě. V roce 2012 byl zisk ze 100 Kč vloženého kapitálu 2,01 Kč. Nejhuře dopadl podnik B z pohledu rentability a důvod je jediný, dvakrát během zkoumaného období byl podnik B ve ztrátě, v roce 2009 a v roce 2012. Nejnižší rentabilita byla v roce 2008, kdy činila -4,9 % a naopak nejvyšší byla v roce 2008 a to 3,99 %, této hodnoty nabývala ještě před nástupem světové finanční krize.

Porovnáním čistého zisku a celkových tržeb podle vzorce č. 9 se vypočítá ukazatel *rentability tržeb*. Rentabilita tržeb poskytuje informace o tom, kolik přinese 1 Kč tržeb čistého zisku podniku.

Tabulka 7: Rentabilita tržeb

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	1,03%	0,40%	-0,53%	0,13%	0,33%	0,08%	0,26%
B	0,08%	1,32%	1,79%	-3,06%	1,60%	1,02%	-1,71%
C	0,73%	1,63%	0,81%	0,52%	1,52%	2,40%	0,77%

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Z pohledu rentability tržeb je na tom opět nejlépe podnik C, který ve sledovaném období měl vždy hodnoty tohoto ukazatele kladné a tržby tak produkují čistý zisk. Nejvíce v roce 2011, kdy 100 Kč tržeb přineslo čistý zisk 2,40 Kč. Díky kladným hodnotám této rentability je vidět, že podnik C drží své marže na rozumné úrovni a také stabilní pozici na trhu, která by podniku měla zajistit prosperitu do dalších let, i když je ze sledovaných dopravních podniků nejmenší. Podniky A a B byly v tomto ukazateli ovlivněny tím, že byly v určitých letech ve ztrátě, jak již bylo uvedeno výše. Podnik A byl ve ztrátě v roce 2008, naopak nejvyšší rentabilita tržeb byla v roce 2006, kdy 100 Kč celkových tržeb produkovaly čistý zisk ve výši 1,03 Kč. Nejhorší rentabilitu tržeb má podnik B, který se během zkoumaného období ocitl dvakrát ve ztrátě v roce 2009 a v roce 2012. Nejvyšší rentability tržeb dosahoval podnik B v roce 2008 ve výši 1,79 %.

3.4.3 Ukazatele aktivity

Jak již bylo uvedeno dříve v této diplomové práci, ukazatele aktivity podávají informace o podniku z pohledu, jak umí efektivně nakládat se svým majetkem, tedy aktivy podniku.

Obrat celkových aktiv informuje o skutečnosti, kolikrát se celková aktiva podniku přeměnila na tržby, podle vzorce č. 10.

Tabulka 8: Obrat celkových aktiv

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	3,15	3,08	2,87	2,23	2,10	2,48	2,86
B	1,22	1,18	1,01	0,74	0,80	0,83	1,02
C	3,12	2,83	2,00	1,89	1,81	1,62	1,56

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Pro podniky je důležité, aby výsledky tohoto poměrového ukazatele byly co nejvyšší, protože čím vyšší výsledek, tím podnik nakládá efektivněji se svým majetkem. Ve vývoji ukazatele obratu celkových aktiv je vidět, že u všech podniků došlo v roce 2009 ke snížení hodnot vlivem dopadů ekonomické krize. Nejlepší je z pohledu tohoto ukazatele podnik A, kdy se jeho celková aktiva přemění za rok na tržby nejméně 2,1 krát. A nejvíce dokonce 3,15 krát. Druhý z pohledu obratu celkových aktiv je podnik C, kdy se se jeho celková aktiva přemění v tržby nejméně 1,56 krát za rok. Nejhůře dopadl podnik B, kdy se jeho aktiva přeměnila nejvíce krát v roce 2006 a to 1,22 krát za rok. V období 2009 až 2011 se ovšem aktiva podniku B nepřeměnila na tržby během roku ani jedenkrát, což z pohledu efektivnosti není pro podnik dobré.

Přestože dopravní podniky nejsou výrobní, určité zásoby drží, a proto je do analýzy zahrnut i ukazatel obratu zásob. *Obrat zásob* poskytuje informace o efektivnosti využití zásob v podnicích a výsledek se počítá podle vzorce č. 11.

Tabulka 9: Obrat zásob

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	41,89	39,63	40,81	29,36	24,71	26,09	28,74
B	40,58	39,76	45,21	41,08	40,06	47,26	72,26
C	64,23	75,41	59,98	46,17	47,08	53,81	50,09

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Z tabulky č. 9 je vidět opět mírný pokles v roce 2009 u všech zkoumaných dopravních podniků. S využitím zásob v těchto podnicích je to dobré, protože se během roku přemění v tržby mnohokrát, zejména u podniku C, kdy se během vybraných let přemění v tržby minimálně 46 krát za rok. U podniku B je to minimálně 39 krát a u podniku A, který dopadl nejhůře ze sledovaných podniků, 24 krát. Takto kladné výsledky jsou dány především proto, že dopravní podniky nemají příliš velké zásoby.

Doplňkem pro obrat zásob je *dobrá obratu zásob*, která určuje, za kolik dní se zásoby přemění v tržby. Výsledek se získá podle vzorce č 12.

Tabulka 10: Doba obratu zásob (ve dnech)

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	8,59	9,08	8,82	12,26	14,57	13,80	12,52
B	8,87	9,05	7,96	8,76	8,99	7,62	4,98
C	5,60	4,77	6,00	7,80	7,65	6,69	7,19

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Z tabulky č. 10, která zachycuje dobu obratu zásob, je vidět, že se zásoby ve vybraných dopravních podnicích mění v tržby ve velmi krátkém čase. Nejdéle trvá zásobám se přeměnit v tržby u podniku A, konkrétně v roce 2010 a to téměř 15 dní. Nejkratší dobu pro přeměnu zásob v tržby potřebuje podnik B v roce 2012 a stačí mu na to pouhých 4,98 dní, což je jeden pracovní týden.

Doba obratu pohledávek poskytuje informace o tom, za jak dlouho je zákazník uhrzena vystavená faktura za poskytnuté služby. Všechny podniky se snaží dobu obratu pohledávek co nejvíce zkracovat, aby co nejdříve měly k dispozici peněžní prostředky, které jim náleží za poskytnuté služby. Doba obratu pohledávek se získá podle vzorce č. 13.

Tabulka 11: Doba obratu pohledávek (ve dnech)

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	26,98	29,19	29,89	37,09	40,42	40,14	35,10
B	94,12	96,82	92,54	132,81	148,83	132,47	100,98
C	38,05	39,79	36,04	38,44	39,35	46,41	37,28

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Z tabulky č. 11 je opět vidět prodloužení doby inkasa pohledávek podniků. Nejkratší dobu pro inkaso svých pohledávek má podnik A, který v roce 2012 inkasuje peněžní prostředky za necelých 36 dní. O dva dny za ním je podnik C, který inkasuje v roce 2012 za 38 dní. Podnik A ovšem během sledovaného období prodlužoval dobu inkasa a ta se mu od roku 2006 prodloužila o 9 dní. Podnik C si však během sledovaného období udržel skoro stejně dlouhé inkasní období, s výjimkou roku 2011, kdy inkasoval až každý 47. den. Nejdelší dobu pro inkaso svých pohledávek potřebuje podnik B. V roce 2012 inkasoval své peněžní prostředky z pohledávek až 101. den od vydání faktury, v roce 2010 to bylo dokonce až 149. den. Určitým příznivým krokem je to, že dokázal podnik B v roce 2012 oproti předcházejícím roku tuto dobu obratu pohledávek zkrátit o 32 dní, stále však má mnoho svých peněžních prostředků vázaných v pohledávkách a nemůže je využít jinde nebo je investovat.

Doba obratu krátkodobých závazků je naopak dobrou informací pro spolupracující podniky o tom, jak je podnik schopný dostát svým závazkům a hlavně v jakém časovém horizontu. Doba obratu je získána podle vzorce č. 14.

Tabulka 12: Doba obratu krátkodobých závazků (ve dnech)

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	28,86	30,71	30,72	33,88	36,83	36,24	29,32
B	59,83	45,82	43,62	149,68	137,36	136,13	111,87
C	41,88	42,64	47,42	56,72	52,92	45,57	49,10

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Z tabulky č. 12 vyplývá, že nejrychleji své krátkodobé závazky ve sledovaném období hradí podnik A, např. v roce 2012 hradil své závazky do 30 dnů. Podnik C hradil své krátkodobé závazky v roce 2012 za 50 dní. Nejdéle platil podnik B, a je to dané zejména skutečností, že se podniku B v roce 2009 výrazně zvýšily krátkodobé závazky a to více než dvojnásobně. Proto se tak skokově prodloužila doba, za kterou je schopen hradit své krátkodobé závazky. V roce 2012 své závazky platil za 112 dní, což je zkrácení o 25 dní oproti roku 2011.

3.4.4 Ukazatele zadluženosti

Ukazatele zadluženosti informují o vazbách mezi vlastními a cizími zdroji v podnicích. Pro manažery nejen dopravních podniků je důležité najít optimum mezi podílem vlastních a cizích zdrojů.

Ukazatel *celkové zadluženosti* poskytuje informace o tom, jaké je rozložení vlastnictví v podniku, zda je cizí či vlastní. Čím vyšší výsledek tohoto ukazatele je, tím je také nižší podíl vlastního kapitálu v podniku. Celková zadluženost se vypočítá podle vzorce č. 15.

Tabulka 13: Celková zadluženost

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	65,60%	67,81%	74,84%	70,96%	69,24%	67,17%	63,11%
B	49,99%	48,15%	54,20%	53,13%	53,35%	59,22%	57,07%
C	69,25%	70,16%	78,36%	79,22%	78,40%	79,47%	80,54%

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Z tabulky č. 13 je zřejmé, že největší podíl cizího kapitálu je v podniku C, kdy během sledovaného období celková zadluženost podniku roste a během sedmi zkoumaných let

vzrostla o více než 10 % a v roce 2012 byla zadluženost podniku více než 80 %. Což představuje již poměrně velké zadlužení. Za určitých podmínek však může být cizí kapitál levnější než vlastní, protože vlastníci podniků mohou požadovat až příliš velké zisky a tak se cizí kapitál stává levnějším. Podniku B až do roku 2008 celková zadluženost rostla, ovšem od roku 2009 se snižuje postupným splácením svých závazků a tím dochází ke snižování cizích zdrojů. V roce 2012 byla hodnota zadluženosti 63,11 %. Ovšem během sledovaného období se hodnota nezvýšila o více jak 7 %, což je nejmenší nárůst ze všech analyzovaných dopravních podniků. Nejmenší podíl cizího kapitálu ze všech zkoumaných podniků je v podniku B. V roce 2012 činila zadluženost tohoto podniku 57,07 %, ve srovnání s rokem 2006 je to však nárůst více jak 7 %.

Kromě celkové zadluženosti je dobré také analyzovat skutečnost, zda podnik produkuje tolik zisku, aby byl schopen splácet své úroky spojené s financováním prostřednictvím cizího kapitálu. Porovnáním zisku před úroky a daněmi a nákladových úroků podle vzorce č. 16 se získá ukazatel *úrokového krytí*.

Tabulka 14: Úrokové krytí

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	5,28	2,22	0,40	1,62	0,77	0,92	1,74
B	1,23	4,22	5,42	-3,01	3,15	3,29	-1,05
C	4,64	7,52	2,44	2,10	6,29	4,52	1,87

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Nejlepší úrokové krytí, které je zachyceno v tabulce č. 14, během zkoumaného období má podnik C, kterému EBIT kryje nákladové úroky nejméně 1,87 krát. Nejvíce dokonce 7,52 krát v roce 2007. Podniku A EBIT kryje nejméně 0,4 krát, což z pohledu tohoto ukazatele je málo a je dobře, že v roce 2012 už je to opět přes hodnotu 1. Protože když je to pod hodnotu 1, podnik není schopen splácet své nákladové úroky z produkovaného zisku podniku. Nejhůře z tohoto pohledu dopadl podnik B, který se v roce 2009 a v roce 2012 ocitl ve ztrátě a logicky tak nemohl krýt své nákladové úroky ze zisku. Ve zbývajících letech však své nákladové úroky kryl a to nejméně jedenkrát, nejvíce byly kryty nákladové úroky v roce 2008 a to více než pětkrát.

3.4.5 Ukazatele produktivity

Ukazatele produktivity práce patří mezi ostatní poměrové ukazatele, dokreslují situaci v podnicích a vycházejí především z přepočteného stavu zaměstnanců.

Produktivita práce z přidané hodnoty je z hlediska ukazatelů produktivity jeden ze stěžejních, protože výsledky právě tohoto ukazatele by si přál mít každý podnik co nejvyšší. Podle vzorce č. 17 je porovnávána přidaná hodnota s přepočteným stavem zaměstnanců.

Tabulka 15: Produktivita práce z přidané hodnoty

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	403 498 Kč	430 863 Kč	411 975 Kč	354 059 Kč	405 305 Kč	422 378 Kč	421 250 Kč
B	427 858 Kč	436 686 Kč	370 932 Kč	387 209 Kč	388 435 Kč	372 526 Kč	374 590 Kč
C	246 865 Kč	264 175 Kč	236 642 Kč	253 087 Kč	273 798 Kč	283 076 Kč	273 374 Kč

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Tabulka č. 15 zachycuje vývoj produktivity práce z přidané hodnoty, tento ukazatel je ovlivněn nejen vývojem přidané hodnoty, kdy se v určitých letech snižovala, ale také měnicím se přepočteným stavem zaměstnanců. Z výsledků produktivity práce je vidět, že do roku 2008 u všech podniků hodnota tohoto ukazatele stoupala, ovšem pak přišel pokles s ohledem na hospodářskou krizi a po ní došlo ke zlepšení až do roku 2011, kdy přišla druhá vlna této světové krize. Výjimku tvoří podnik C, který ještě v roce 2011 zvýšil hodnotu tohoto ukazatele, ovšem v roce 2012 i on snížil stejně jako podnik A. Mírně rostla hodnota produktivity práce u podniku B v roce 2012.

Alternativou k produktivitě práce z přidané hodnoty je *produktivita práce z tržeb*. Kdy se přepočtený stav zaměstnanců porovnává s celkovými tržbami podle vzorce č. 18. Produktivita práce z tržeb je tedy ovlivněna vývojem celkových tržeb podniku.

Tabulka 16: Produktivita práce z tržeb (v Kč)

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	2 449 707	2 468 280	2 679 857	1 805 559	1 806 028	2 072 422	2 118 584
B	1 544 003	1 503 344	1 565 914	1 272 719	1 469 367	1 676 296	1 727 117
C	1 083 604	1 083 100	1 063 252	1 020 732	1 100 335	1 159 740	1 268 251

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Produktivita práce z tržeb, která je zachycena v tabulce č. 16, prozrazuje téměř neustávající růst u podniku C, výjimku tvoří rok 2009, kdy došlo k mírnému poklesu, ovšem jinak hodnota produktivity práce z tržeb každého zaměstnance podniku neustále roste a od roku 2006 do roku 2012 se zvýšila o více jak 180 tis. Kč. Podniku B rostl tento ukazatel až do roku 2009, kdy se mu snížily tržby, po tomto zakolísání v roce 2009 se však podniku B tento ukazatel vylepšuje a již je nad úrovní roku 2006 a to o cca 180 tis. Kč, tedy stejně jako u podniku C. Podnik A zvyšoval svou produktivitu práce až roku 2009, kdy došlo k propadu o více jak 800 tis. Kč. Od roku 2010 však i podniku A roste hodnota produktivity práce z tržeb, avšak i v roce 2012 je ještě o více jak 300 tis. Kč nižší než činila produktivita práce z tržeb v roce 2006.

Tabulka 17: Průměrná měsíční mzda

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	18 403 Kč	20 085 Kč	20 352 Kč	17 316 Kč	19 152 Kč	20 133 Kč	20 276 Kč
B	20 327 Kč	20 825 Kč	25 428 Kč	40 146 Kč	27 513 Kč	28 382 Kč	25 116 Kč
C	14 353 Kč	15 213 Kč	16 451 Kč	17 322 Kč	17 528 Kč	18 339 Kč	19 150 Kč

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Průměrná měsíční mzda neustále roste u podniku C, kdy se během zkoumaného období zvýšila o téměř 5 tis. Kč. Zvyšovala se i v po krizových letech. U podniku A v roce 2009 došlo vlivem krize ke snižování průměrné měsíční mzdy o cca 3 tis. Kč. V dalších letech však rostla průměrná mzda a v roce 2012 se dostala téměř na hodnotu před krizí, tedy na částku přesahující 20 tis. Kč. U podniku B je zajímavostí především rok 2009, kdy došlo k razantnímu zvýšení průměrné měsíční mzdy a je to způsobeno především zvýšením mzdových nákladů a ne snižováním stavu zaměstnanců. Po tomto zvýšení se však snížila hodnota na úroveň cca 27 tis. Kč. V roce 2012, na rozdíl od ostatních podniků, došlo ke snížení průměrné měsíční mzdy o 3 tis. Kč oproti roku 2011.

3.5 Altmanovo Z - skóre

Pro porovnání výsledků poměrových ukazatelů finanční analýzy je do finanční analýzy ještě zahrnut bankrotní model Altmanovo Z - skóre. Právě tento bankrotní model odhaluje skutečné finanční problémy podniků. Altmanovo Z – skóre bylo provedeno podle vzorce č. 20.

Tabulka 18: Altmanovo Z - skóre

Podnik	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A	3,52	3,33	3,02	2,46	2,28	2,67	3,14
B	1,64	1,71	1,56	1,04	1,19	1,15	1,26
C	3,52	3,27	2,28	2,08	2,08	1,95	1,79

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Podle výsledků Altmanova Z – skóre, které jsou v tabulce č. 18, je zřejmé, že nejstabilnějším podnikem podle tohoto bankrotního modelu je podnik A. Podnik A v letech 2006, 2007, 2008 a 2012 má výsledek Altmanova Z – skóre vyšší než je hodnota 2,9, která určuje stabilní podniky bez finančních potíží. S příchodem ekonomické krize, která dopadla na podniky zejména v roce 2009, došlo sice k propadu hodnot do „šedé zóny“, avšak příznivý výsledek v roce 2012 ukazuje, že to byla jen krátkodobá záležitost. Podnik A je tak stabilním podnikem. Jako druhý podnik, podle výsledku Altmanova bankrotního modelu, je podnik C, který v letech 2006 a 2007 měl výsledky vyšší než 2,9. Poté došlo k poklesu hodnot a podnik C je tak od roku 2008 v „šedé zóně“. Pro podnik C není příznivé, že se ve sledovaném období neustále výsledky tohoto bankrotního modelu zhoršují. Od roku 2006, kdy měl podnik výsledek 3,52 a jednalo se tak o velmi stabilní podnik, se výsledky zhoršují. V roce 2012 byl výsledek už pouze 1,79 a během zkoumaného období se tak neustále zhoršoval. Podnik B se během zkoumaného období ocitl dokonce 3 roky v bankrotní zóně, která určuje, že podniky v této zóně mají již závažné finanční problémy. Ovšem výsledek z roku 2012, který už zasahoval do „šedé zóny“, i když se blížil její spodní hranici, dává tušit, že podnik své závažné finanční problémy postupně řeší. Nejvyšší výsledek u podniku B je z roku 2007, ale i ten se drží v „šedé zóně“. Podnik B se tak díky Altmanovu Z – skóre jeví jako nejméně stabilní podnik z vybraných dopravních podniků.

4 SHRNU TÍ VÝSLEDKŮ FINANČNÍ ANALÝZY

V této části diplomové práce jsou shrnuty všechny poznatky k jednotlivým dopravním podnikům získané provedením finanční analýzy.

Podnik A je ze zkoumaných dopravních podniků druhý největší, avšak má nejkratší historii. Do českého obchodního rejstříku byl zapsán v roce 1995 a jeho předmětem podnikání je stejně jako u zbývajících dopravních podniků silniční motorová doprava, osobní i nákladní. Právní forma podniku A je akciová společnost se základním kapitálem 102 milionů Kč. V průběhu zkoumaných let zaměstnával podnik průměrně přes 600 zaměstnanců.

Největší zastoupení v aktivech podniku A měl dlouhodobý majetek, konkrétně dlouhodobý hmotný majetek. Tato skutečnost je logická, protože dlouhodobý hmotný majetek tvoří především vozový park podniku. Dalším dlouhodobým hmotným majetkem jsou budovy, ve kterých podnik sídlí a má své zázemí. Vlastní kapitál podniku se na celkových pasivech tohoto podniku podílel cca 35 %. Cizí zdroje podniku tak tvořily dvě třetiny zdrojů podniku A.

I přes začátek ekonomické krize, která do České republiky přišla v roce 2008, dokázal podnik A zvýšit své tržby o 150 milionů Kč v tomto roce. Ovšem v roce 2009 se, stejně jako ostatní podniky, nevyhnul propadu svých tržeb téměř o 600 milionů Kč a pokles tržeb byl i v následujícím roce. Teprve až v roce 2011 došlo k mírnému nárůstu tržeb tohoto podniku a příznivým jevem byl i další nárůst v roce 2012.

S vývojem tržeb souvisí i vývoj výsledku hospodaření za běžné období. Podnik A byl v roce 2008 ve ztrátě skoro 10 milionů Kč. Tato vzniklá ztráta byla uhrazena prostřednictvím nakumulovaného zisku z minulých, ekonomicky příznivých let.

Jak již bylo uvedeno výše, management podniku A od výše tržeb odvíjí i náklady podniku, které jsou pro něj důležité. Jsou to především náklady spojené se zaměstnanci podniku. S poklesem tržeb došlo rovněž i ke snížení osobních nákladů. Ke snížení osobních nákladů přispělo propuštění cca 70 lidí, ale také snížení průměrné měsíční mzdy v podniku. Pro každý podnik je rovněž důležité, aby přidaná hodnota podniku byla vyšší než to, kolik podnik stojí jeho zaměstnanec. A i tuto skutečnost podnik A splňuje a hodnota přidané hodnoty je vyšší než osobní náklady podniku. Dalším pozitivním jevem u podniku A je,

že výši svých krátkodobých závazků a pohledávek drží na přiměřené úrovni, případně jsou pohledávky vyšší.

Bankovní úvěry navyšoval podnik A (využíval je pro financování) do roku 2008, od tohoto roku však již tento finanční nástroj nevyužíval jako doposud a splácením docházelo pouze k umořování bankovních úvěrů. Důvodem byla ztráta v roce 2008, která se projevila v účetních výkazech, které zkoumaly bankovní instituce a na základě kterých rozhodovaly o poskytnutí úvěru. V případě poskytnutí úvěru tato ztráta z roku 2008 navyšovala jeho cenu v podobě úroku kvůli zvýšení rizika spojeného s možnou horší platební morálkou.

Finanční analýza podniku A, provedená prostřednictvím poměrových ukazatelů, odhalila následující skutečnosti.

Čistý pracovní kapitál je kromě dvou období záporný. Oběžná aktiva tak nestačí na pokrytí krátkodobých cizích zdrojů podniku. S tímto souvisí rovněž zadluženost podniku A, která se pohybuje přes 60 %. Úrokové krytí podniku A je nedostatečné a je ovlivněno především snižujícími se zisky podniku.

V oblasti rentability je na tom podnik A s výjimkou roku 2008, kdy byl ve ztrátě, dobře. Ve zbývajících letech podnik produkuje zisk ve všech zkoumaných oblastech rentability, dokáže tak svěřený majetek zhodnocovat.

Z pohledu likvidity má však podnik A jisté rezervy. Ve všech stupních likvidity jsou výsledky podniku A pod doporučenými intervaly, upravená oběžná aktiva či krátkodobý finanční majetek nedokážou pokrýt krátkodobé cizí zdroje podniku v takové míře, jak by bylo potřeba.

Z pohledu ukazatelů aktivity dokáže svěřená aktiva během roku více než dvakrát přeměnit na tržby podniku. Z vybraných dopravních podniků se tedy chová podnik A nejefektivněji. Určitý pokles v tomto ukazateli přišel s příchodem krize, ovšem od roku 2011 tento ukazatel nadále roste.

Podnik A drží své krátkodobé závazky a pohledávky v podobné výši. Svě pohledávky ale inkasuje déle, než platí své krátkodobé závazky. Svě krátkodobé závazky platí cca o 5 dní dříve, než inkasuje své pohledávky. V dlouhodobém horizontu tak může podniku A hrozit druhotná platební neschopnost.

S aktivitou podniku souvisí i jeho produktivita. Určitý pokles v produktivitě práce z přidané hodnoty je během nástupu krize, ovšem po odeznění se podniku A tato produktivita opět zvyšuje.

Výsledky poměrových ukazatelů korespondují i s výsledky Altmanova bankrotního modelu. I v něm došlo k určitému poklesu s příchodem světové ekonomické krize, ale od roku 2011 se i výsledek tohoto bankrotního modelu zlepšil (nejlepší hodnoty ze zkoumaných dopravních podniků) a výsledek správně informuje, že se jedná o stabilní podnik bez finančních potíží.

Podnik B je z vybraných dopravních podniků největší a také má z vybraných podniků nejdelší historii. Do obchodního rejstříku byl zapsán v roce 1992. Předmětem podnikání je stejně jako u zbývajících dopravních podniků silniční motorová doprava osobní i nákladní. Právní forma podniku B je akciová společnost se základním kapitálem přes 262 milionů Kč. Základní kapitál se během zkoumaných let navyšoval, v roce 2007 byl navýšen o 15 milionů Kč, v roce 2009 o dalších 30 milionů Kč. Během zkoumaného období zaměstnával podnik B průměrně 800 zaměstnanců.

Největší podíl na aktivech podniku B má, stejně jako u podniku A, dlouhodobý hmotný majetek, především samostatné movité věci - vozový park. Dlouhodobý hmotný majetek tvořil více než 50 % aktiv, zbytek tvořila oběžná aktiva, především krátkodobé pohledávky. Na straně pasiv tvořil vlastní kapitál podniku zhruba 45 % podílu na pasivech podniku, zbylých 55 % tvořily cizí zdroje podniku.

I na podniku B je vidět, že začátek ekonomické krize ovlivnil výši tržeb podniku. A proti obdobím před krizí se s jejím začátkem tržby snížily o více jak 300 milionů Kč v roce 2009. Ovšem tento propad byl jen v tomto roce a v následujících letech se celkové tržby podniky zvyšovaly, až se v roce 2012 dostaly téměř na úroveň roku 2006.

Jak již bylo uvedeno výše, vývoj tržeb souvisí i s vývojem hospodářského výsledku. V roce 2009 byl podnik ztrátový vlivem propadu jeho tržeb, ztráta v tomto roce činila 28 milionů Kč. Během zkoumaného období se dostal podnik B do ztráty ještě jednou v roce 2012. Tato ztráta byla zapříčiněna především obnovou vozového parku a s tím souvisejícím financováním. Obě vzniklé ztráty byly uhrazeny z nakumulovaných zisků minulých let.

Během zkoumaných let se také vyvíjely náklady spojené se zaměstnanci, kdy po nepříznivém roce 2009 přišla redukce těchto nákladů (v roce 2010) a jejich snížení o více jak 100 milionů Kč. Také se razantně snížil i stav zaměstnanců, v roce 2009 o 100 zaměstnanců a v roce 2010 o dalších 30. Ovšem snížení v roce 2009 mělo pozitivní vliv na mzdy zaměstnanců, kterým se zvýšila průměrná měsíční mzda. Ovšem v dalších letech došlo i v této oblasti k redukci, přesto od roku 2006 došlo ke zvýšení průměrné měsíční mzdy o 5 tis. Kč. Pro všechny podniky, i pro podnik B, je důležité, aby zaměstnanec produkoval více, než kolik stojí svého zaměstnavatele. Přidaná hodnota však převyšovala osobní náklady pouze v letech 2006 a 2007. Ve zbývajících letech zaměstnanci nepřinášeli podniku B takový užitek, který by byl přes náklady na své zaměstnance žádoucí.

Během analyzovaných let se vyvíjely samozřejmě i stavy závazků a pohledávek podniku. Krátkodobé závazky ve většině zkoumaných let převyšují pohledávky, výjimku tvoří rok 2009 a poslední dva analyzované roky. Tento poslední vývoj je však negativní, protože finanční prostředky, které podniku B náleží za poskytnuté služby, nestačí na pokrytí služeb, které sám čerpal u svých obchodních partnerů. Čerpání finančních prostředků prostřednictvím bankovních úvěrů podnik B vůbec nevyužíval v letech 2007 a 2008. V ostatních letech čerpání využíval a to především na financování obnovy vozového parku.

Finanční analýza poskytla pomocí poměrových ukazatelů následující informace.

Čistý pracovní kapitál podniku B má v posledních čtyřech letech negativní trend, který se neustále zhoršuje. Podniku tak nestačí oběžná aktiva na krytí krátkodobých cizích zdrojů.

Celková zadluženost podniku se během zkoumaného období zvýšila o více jak 8 %, v roce 2012 činila přes 57 %. Úrokové krytí podniku je s výjimkou roku 2006 a let, ve kterých je ve ztrátě, dostačující. Zisky podniku stačí na pokrytí úroků z úvěru více než třikrát, což je dostačující i z pohledu obecných doporučení.

V oblasti rentability podniku je na tom podnik B uspokojivě a kromě let, ve kterých je ztrátový, zhodnocuje svěřený majetek.

Z pohledu likvidity se v letech 2007 a 2008 pohybuje v doporučených intervalech. Ovšem ve zbývajících letech je pod obecně doporučenými intervaly. S postupem času se ukazatele likvidity neustále zhoršují a oběžná aktiva či krátkodobý finanční majetek nestačí na pokrytí krátkodobých závazků tak, jak je doporučováno.

Z pohledu aktivity dokáže podnik B přeměnit svá aktiva v tržbě během roku alespoň jedenkrát. Ovšem v letech 2009 – 2011 to nebylo ani jedenkrát, pozitivní je nárůst v roce 2012. Ze zkoumaných podniků je ovšem podnik B nejméně efektivní.

To se týká i z pohledu inkasa pohledávek a placení krátkodobých závazků. Kdy do roku 2008 a v roce 2010 inkasoval později, než platil své krátkodobé závazky o více jak 40 dní. Příznivým jevem je, že v posledních dvou letech inkasuje dříve, než platí své závazky a ještě podnik B dokázal zkrátit dobu inkasa o 32 dní. Stále však má podnik B mnoho svých peněžních prostředků vázaných v pohledávkách a nemůže je využít jinde nebo je investovat. Hrozba druhotné platební neschopnosti by měla být však zažehnána.

S aktivitou podniku B souvisí i jeho produktivita. Pokles produktivity je zaznamenán v letech 2008 a 2011. V roce 2008 to bylo zapříčiněno nástupem krize a propadem tržeb a tedy i přidané hodnoty. V roce 2011 byl pokles zapříčiněn nárůstem počtu zaměstnanců, při mírném poklesu přidané hodnoty.

Výsledky poměrových ukazatelů korespondují i s výsledky Altmanova bankrotního modelu. I v něm došlo k určitému poklesu s příchodem světové ekonomické krize. Během celého zkoumaného období se podnik B ocitl dokonce 3 roky v bankrotní zóně, která určuje, že podniky v této zóně mají již závažné finanční problémy. Ovšem výsledek z roku 2012, který už zasahoval do „šedé zóny“, i když se blížil její spodní hranici, dává tušit, že podnik své závažné finanční problémy postupně řeší. Nejvyšší výsledek u podniku B je z roku 2007, ale i ten se drží v „šedé zóně“. Podnik B se tak díky Altmanovu Z – skóre jeví jako nejméně stabilní podnik z vybraných dopravních podniků.

Podnik C je z vybraných a analyzovaných podniků nejmenší, do českého obchodního rejstříku byl zapsán v roce 1993. Předmětem podnikání je stejně jako u předešlých dopravních podniků silniční motorová doprava osobní i nákladní. Na rozdíl od dvou předcházejících podniků je právní forma tohoto podniku společnost s ručením omezeným, výše základního kapitálu je 100 tis. Kč a podnik C zaměstnával průměrně 200 pracovníků.

Aktiva podniku se skládají především z dlouhodobého hmotného majetku, který se podílel na aktivech 46 % v roce 2006, v roce 2012 vyšplhal až na více jak 76 %. Zbytek aktiv představují oběžná aktiva, konkrétně pohledávky z obchodních vztahů. Podíl vlastního kapitálu na celkových pasivech se pohyboval v analyzovaných letech mezi 20 – 30 %. Zbytek pasiv tvoří cizí zdroje podniku C, především dlouhodobé bankovní úvěry, kolem 40 %.

I u podniku C se s příchodem světové ekonomické krize snížily celkové tržby, konkrétně v roce 2008 a v roce 2009. V roce 2008 se snížily o 7 milionů Kč a v roce 2009 o dalších 5 milionů Kč. Od roku 2009 však tržby podniku C rostly a dokonce se dostaly i nad hodnotu, kterou dosahovaly před příchodem krize.

Vývoj tržeb se přirozeně odráží i ve vývoji hospodářských výsledků podniku. Podnik C, na rozdíl od předchozích podniků, dosahoval nejméně 1,2 milionů Kč zisku po celé zkoumané období. Tyto produkované zisky podnik C kumuluje na účtu nerozdělené zisky minulých let.

Náklady na zaměstnance, tedy osobní náklady, s výjimkou let 2010 a 2012, podnik neustále zvyšoval, snížení v těchto dvou letech je zapříčiněno snížením stavu zaměstnanců (v roce 2010 o 13 pracovníků a v roce 2012 o 12 pracovníků). Průměrná mzda pracovníků podniku C neustále rostla po celé zkoumané období. Jak již bylo uvedeno, pro podnik je cílem, aby pracovník vytvářel vyšší přidanou hodnotu, než kolik stojí podnik v nákladech. Přidaná hodnota podniku C je však vyšší pouze na začátku zkoumaného období, v letech 2006 a 2007, ve zbývajících letech je přidaná hodnota nižší než osobní náklady podniku.

Po většinu zkoumaných let jsou krátkodobé závazky vyšší než pohledávky s výjimkou roku 2011. Tento vývoj stavu krátkodobých závazků a pohledávek je však negativní, protože finanční prostředky, které podniku C náleží za poskytnuté služby, nestačí na pokrytí služeb, které sám čerpal u svých obchodních partnerů.

Výše bankovních úvěrů během analyzovaného období rostla, kromě roku 2009, a navýšila se sedmkrát od roku 2006 do roku 2012. Bankovní úvěry byly použity na financování na rozšíření a obnovy vozového parku.

Další informace přiblížily poměrové ukazatele finanční analýzy. Čistý pracovní kapitál podniku C byl v letech 2009, 2010 a 2012 záporný. Tento negativní vývoj je dán především zvýšením hodnoty krátkodobých bankovních úvěrů. Oběžná aktiva tak v těchto letech nestačí na pokrytí krátkodobých cizích zdrojů.

Celková zadluženost podniku se během zkoumaného období zvýšila o více jak 10 %. V roce 2012 dosahuje už více jak 80 %, což je již na hranici únosnosti a podniku C by v budoucnu mohlo hrozit až předlužení. Produkovaný zisk podniku C zatím alespoň jednou stačí pokrýt nákladové úroky podniku. Ovšem ukazatel úrokového krytí má klesající

tendenci, ovšem jak již bylo uvedeno, prozatím na splácení úroků generovaný zisk postačuje více než jednou. Podle doporučených hodnot by to ale mělo být alespoň třikrát.

Z pohledu rentability podnik C svěřený majetek zhodnocuje po celé zkoumané období a je to dáno tím, že na rozdíl od předchozích podniků produkuje podnik C po celé období kladný výsledek hospodaření. Negativem je, že v roce 2012 oproti předchozímu roku došlo k výraznému snížení v oblasti rentability.

Dalším pohledem je likvidita podniku, ve které podnik C ze zkoumaných dopravních podniků dopadl nejlépe. Doporučených hodnot se sice držel pouze v letech 2006 – 2008 a to ještě pouze u pohotové likvidity, avšak po celé zkoumané období dosahoval stabilních výsledků. Ovšem je zde opět negativní trend v roce 2012, kdy upravená oběžná aktiva či krátkodobý finanční majetek nestačí na pokrytí krátkodobých cizích zdrojů podniku.

Z pohledu aktivity se jedná ze zkoumaných podniků o druhý nejefektivnější, když aktiva podniku se přemění na tržby nejméně 1,5 krát za rok.

Podnik C během zkoumaného období inkasuje své pohledávky dříve, než platí své závazky, kromě roku 2011, kdy platil o 1 den dříve, než inkasoval. Ve zbylých letech inkasoval průměrně o 9 dní dříve, než platil své závazky.

Od aktivity podniku se odvíjí i produktivita. Produktivita práce se snížila s počátkem ekonomické krize a také v roce 2012. Právě v roce 2012 se totiž snížila přidaná hodnota.

S výsledky poměrových ukazatelů se odvíjí i výsledky Altmanova Z - skóre. To se vlivem ekonomické krize zhoršilo, ovšem co je daleko více negativní, že se výsledky tohoto bankrotního modelu neustále zhoršují od začátku analyzovaného období. V roce 2006 a v roce 2007 byly výsledky bankrotního modelu nad hodnotou, která určuje finančně stabilní podniky, od roku 2008 jsou však pod touto hodnotou a neustále klesají. I přes tuto skutečnost, kdy se pohybují výsledky v „šedé zóně“, se jedná o druhý nejstabilnější podnik podle výsledků finanční analýzy, ovšem je otázkou, jak to bude s dalším vývojem podniku C.

Vše výše uvedené lze pro jednotlivé podniky shrnout do následujících bodů.

Podnik A:

- Ztrátový rok 2008.
- Propad tržeb.
- Snížení osobních nákladů, propuštění zaměstnanců.
- Oběžná aktiva jsou nižší než krátkodobé cizí zdroje.
- Nedostatečné úrokové krytí.
- Hrozba druhotné platební neschopnosti.
- Stabilní podnik.

Podnik B:

- Propad tržeb.
- Dva ztrátové roky 2009 a 2012.
- Snížení osobních nákladů a stavu zaměstnanců.
- Oběžná aktiva jsou nižší než krátkodobé cizí zdroje.
- Hrozba druhotné platební neschopnosti.
- Horší efektivita využití majetku podniku.
- Horší efektivita využití zaměstnanců podniku.

Podnik C:

- Propad tržeb.
- Růst osobních nákladů.
- Růst bankovních úvěrů → předlužení podniku.
- Oběžná aktiva jsou nižší než krátkodobé cizí zdroje.
- Žádný ztrátový rok.
- Horší efektivita využití zaměstnanců podniku.

5 DOPORUČENÍ PRO VYBRANÉ PODNIKY A ZHODNOCENÍ NÁVRHŮ

Podnik A je z analyzovaných dopravních podniků nejstabilnější a se svěřeným majetkem hospodaří rovněž nejefektivněji. I přes světovou ekonomickou krizi, která podniku A rapidně snížila celkové tržby, se podnik A od této negativní skutečnosti odrazil a jeho tržby pomalu rostou na úroveň, která předcházela světové ekonomické krizi. I přes jedno období, ve kterém se podnik A ocitl ve ztrátě, se jedná o stabilní podnik bez finančních potíží. Přesto podniku A lze doporučit následující.

Své krátkodobé cizí zdroje musí do budoucna držet v rozumné výši, aby byl v případě okamžité potřeby schopen splatit své závazky a měl dostatek likvidního majetku právě pro tento případ. V současné době nejlikvidnější majetek - oběžná aktiva sice stačí na toto pokrytí, ale během zkoumaných let to však nebylo pravidlem.

Ukazatele rentability a likvidity poskytují informace o tom, že podnik se již zcela vzpamatoval z dopadů ekonomické krize a je schopen nadále se rozvíjet a růst.

Rovněž ukazatele zadluženosti potvrzují výše uvedené. Podnik A potřebuje pro své financování méně cizího kapitálu, než tomu bylo dříve. Ovšem i přes zlepšení ukazatele úrokového krytí, který porovnává zisk podniku s nákladovými úroky, je tento ukazatel nadále podhodnocen a podnik A by se měl snažit produkovat takový zisk, který by nákladové úroky pokryl alespoň více než dvakrát. Ovšem je potřeba rovněž vzít v úvahu i daňovou politiku uvnitř podniku, která tento ukazatel do značné míry ovlivňuje.

Produktivita práce v podniku A se během zkoumaných let zvýšila a i přes mírný pokles související s krizí narostla nad úroveň před ní. V posledním zkoumaném roce došlo k mírné stagnaci oproti předcházejícím období a pro podnik A bude rozhodující v následujících letech alespoň udržet nastavenou produktivitu práce, v ideálním případě ji opět navýšit.

Pro podnik A je rovněž příznivé, že z období minulých, které byly pro podnik úspěšné, disponuje finančními prostředky na položce nerozdělené zisky minulých let ve výši téměř 32 milionů Kč. Právě tyto prostředky může podnik využít pro eliminování případné ztráty, stejně jako v roce 2008, případně pro financování vlastních projektů souvisejících např. s modernizací vozového parku.

Hlavním problémem u podniku A je riziko druhotné platební neschopnosti, jejíž reálná hrozba se objevila během zkoumaných let od roku 2009. Právě v tomto roce podnik A poprvé platil své závazky dříve, než inkasoval peníze za poskytnuté služby. Bohužel se nejedná pouze o krátkodobý trend a podnik A má takto nastavené platební podmínky po zbytek zkoumaných let. Rovněž se prodlužuje i tato doba, která představuje druhotnou platební neschopnost ze 4 dnů na 6 dní. Toto je tedy hlavním a jediným vážným problémem podniku A, který má i finanční dopady. Pro tento dopravní podnik je tedy důležité v současné době vyjednávat jak se svými zákazníky (kterým je potřeba zkrátit platební podmínky), tak rovněž se svými dodavateli. Protože je důležité, aby se doba mezi placením závazků a inkasováním pohledávek co nejdříve alespoň vyrovnala. Záleží tedy na vyjednávacích schopnostech vedení podniku A, aby tento problém co možná nejlépe zvládl a našel kompromis na obou stranách. V ideálním případě, aby se pro podnik vyjednaly takové platební podmínky, aby inkasoval za své pohledávky dříve, než platí své závazky. Pokud by tomuto problému nevěnoval potřebnou pozornost, v případě dalšího ztrátového roku by tak podnik musel opět sáhnout do nerozdělené zisku minulých let a opět by se snížila hodnota těchto rezervních finančních prostředků podniku. V takovémto negativním trendu by se tak velmi brzy vyčerpala tato položka a podnik by již dále neměl finanční rezervu na krytí ztrát a podniku by hrozily finanční problémy.

Podnik A kromě věnování pozornosti problematice druhotné platební schopnosti, by se měl nadále vyvíjet tak, jak tomu bylo v posledních dvou analyzovaných letech. Aby se tedy nadále mohl rozvíjet a růst, měl by nadále využívat svůj majetek co nejefektivněji.

Doporučení pro podnik A se odvíjí od jeho stabilní pozice a finančního zdraví podniku. Jak ukázala finanční analýza, jedná se o nejlepší podnik ze zkoumaných dopravních podniků i přes ztrátu v roce 2008. Jediným vážným problémem tak pro podnik A je hrozba druhotné platební neschopnosti, na kterou se musí podnik v nejbližší době zaměřit. Pokud by této problematice, jak již bylo uvedeno výše, nevěnoval potřebnou pozornost, hrozily by podniku A finanční problémy a již by nebyl tak finančně stabilním. Protože v případě dalších ztrátových let a tím i snížení hodnoty nerozděleného zisku, by tak neměl dostatečnou finanční rezervu na překlenutí období mezi placením závazků a inkasem finančních prostředků od svých obchodních partnerů. Výše uvedené doporučení posílí podniku A stabilní finanční zdraví podniku a posílí jeho pozici na trhu a pomůže k dalšímu rozvoji.

Přestože je *podnik B* největším z analyzovaných dopravních podniků a má také nejdelší historii, během analyzovaných let se dostal tento podnik dvakrát do ztráty, kterou byl schopen eliminovat díky nakumulovanému zisku z úspěšnějších let podnikání a prozatím je tato rezerva finančních prostředků převyšující částku 290 milionů Kč stále dostatečná. Velkým negativem však z tohoto pohledu je, že podnik se dostal podruhé do ztráty již po odeznění dopadů ekonomické krize a to v posledním analyzovaném období, proto je jeho další vývoj i doporučení touto skutečností do značné míry ovlivněn.

Přestože v roce 2012 podniku B rostly tržby, dostal se do ztráty způsobené provozními náklady. Prvním doporučením pro podnik B tedy je stabilizovat a optimalizovat provozní náklady podniku. Od této skutečnosti, která zajistí rovněž stabilní výsledky hospodaření podniku, souvisí i vývoj v ukazatelích, které právě počítají s určitou formou zisku, ať už před zdaněním či po něm. Zlepší se tak rentabilita podniku i úrokové krytí podniku.

Úrokové krytí podniku je, s výjimkou ztrátových let, na dobré úrovni a i dodržuje doporučené hodnoty, které říkají, že by zisk podniku měl krýt nákladové úroky více než třikrát.

Rentabilita podniku B je, s výjimkou ztrátových let, dobrá a přináší zhodnocení vyšší než 1 %. Avšak negativem jsou právě ztrátová období, protože všichni majitelé požadují od svého investovaného kapitálu do podniku co nejvyšší zhodnocení.

Dalším negativním jevem je skutečnost, že čistý pracovní kapitál je v posledních třech letech záporný a co více, neustále se tato hodnota prohlubuje negativním směrem. Krátkodobé cizí zdroje tak převyšují oběžná aktiva podniku, která nestačí na pokrytí a eliminaci krátkodobých cizích zdrojů. Tato skutečnost se odvíjí i v ukazatelích rentability, kdy jak již bylo uvedeno, oběžná aktiva nestačí na pokrytí krátkodobých cizích zdrojů, jak je doporučováno. Proto je potřeba výši krátkodobých cizích zdrojů či oběžných aktiv stabilizovat do takové míry, aby oběžná aktiva kryla více než jednou krátkodobé cizí zdroje a více se tak přiblížila doporučeným intervalům v oblasti ukazatelů likvidity. Zcela zásadní je nutnost zamezit dalšímu negativnímu vývoji a zhoršování likvidity podniku B.

V průběhu analyzovaných let se zvýšila u podniku B také zadluženost zhruba o 10 %. Avšak se stále drží v rozumné míře a v posledním analyzovaném roce se naopak oproti předchozímu mírně snížila, což ukazuje na skutečnost, že podnik je schopen postupně splácet své závazky.

S efektivností podniku B jsou rovněž spjaté problémy, protože všechn svůj majetek během analyzovaného období nedokázala v určitých letech ani jednou během roku přeměnit na tržby podniku. Tato skutečnost je tedy velmi negativní, protože podnik B tak neumí efektivně využívat aktiva podniku a nedokáže z nich vytěžit maximum. V roce 2012 se sice hodnota obratu aktiv dostala nad hodnotu jedna, ale i vzhledem k ostatním analyzovaným dopravním podnikům je na tom v tomto úhlu pohledu nejhůře. S tímto poznatkem souvisí další bod doporučení – zefektivnit činnost podniku B a lépe využívat možnosti, které poskytují svěřená aktiva podniku.

Další negativní oblastí je přidaná hodnota a náklady na zaměstnance. Kdy každý podnik, nejen dopravní, potřebuje docílit toho, aby zaměstnanec podniku přinášel více, než kolik ho stojí. Tato skutečnost u podniku B platí pouze do roku 2007, tedy pouze první dvě analyzovaná období. Po zbytek zkoumaného období byla produkovaná přidaná hodnota podniku nižší než osobní náklady podniku B. Z tohoto tedy vyplývá doporučení - zefektivnit využití zaměstnanců podniku B a docílit tedy vyšší produkované přidané hodnotě.

Náklady spojené se zaměstnanci souvisí s optimalizací provozních nákladů. Doporučení spojené s jejich optimalizací již bylo uvedeno výše. S přidanou hodnotou podniku a se zaměstnanci souvisí rovněž ukazatele produktivity práce, které tuto skutečnost dokreslují. A rovněž z nich lze odvodit to samé doporučení, které souvisí se zefektivněním jejich využití. I když nepatrný pokrok je zde v posledním analyzovaném roce vidět, je potřeba tuto problematiku neustále zlepšovat a zefektivňovat.

Dalším doporučením pro podnik B je z oblasti placení závazků a inkasa pohledávek. Kdy podnik B do roku 2008 se potýkal s problémem, že inkasoval své finanční prostředky od obchodních partnerů později, než platil své závazky. Vznášela se tedy hrozba druhotné platební neschopnosti, kterou podnik od roku 2009 zažehnal. I když v roce 2010 podnik B inkasoval znovu později, než platil, tak v posledních analyzovaných letech již byla situace zcela eliminována. Negativem, na které je potřeba se zaměřit, je však během zkoumaných let prodlužování doby inkasa pohledávek. To se během analyzovaných let prodlužovalo. Sice podnik B dokázal v posledním analyzovaném období tuto dobu zkrátit, avšak stále inkasuje jednou za 101 den. Podniku B tak doporučuji vyjednávat se svými zákazníky a nastavit jim takové platební podmínky, které by tuto dobu zkrátily alespoň o třetinu. Díky tomuto opatření by tak podnik B měl dostatek provozních finančních prostředků, které by mohl využívat efektivněji pro chod a vývoj podniku. Pokud by tak neučinil, musel by podnik B zajistit jiné

provozní prostředky. Důležité rovněž je, aby se neopakovala situace z počátečních analyzovaných let, kdy podnik B platil své závazky dříve, než inkasoval za pohledávky, a podniku hrozila druhotná platební neschopnost.

Navrhovaná doporučení pro podnik B se odvíjí od skutečnosti, že se podnik během zkoumaných let dvakrát ocitl ve ztrátě a to i v posledním analyzovaném období. Rovněž Altmanovo Z - skóre ve svých výsledcích odhalilo finanční problémy a ve třech analyzovaných letech rovněž i reálné problémy spojené s bankrotem podniku.

První doporučení se týká optimalizace provozních nákladů podniku, které by při stávajících tržbách podniku zajistily rovněž i stabilní výsledky hospodaření. Pokud by podnik B toto doporučení ignoroval a nadále se vyvíjely náklady a tržby tímto směrem, dostal by se i v následujících letech podnik do ztrát, které by se zpočátku daly eliminovat díky vysoké hodnotě nakumulovaného zisku minulých let, ale takto nelze podnikat dlouhodobě. Naopak je potřeba optimalizace dosáhnout co nejdříve a díky tomu produkovat kladné výsledky hospodaření, které pak lze použít např. na obnovení vozového parku či zlepšení poskytovaných služeb. Stabilní výsledky hospodaření by jistě byly vítány i majiteli podniku, protože ti požadují vždy zhodnocení jejich investovaných finančních prostředků.

S provozními náklady souvisí rovněž i náklady spojené se zaměstnanci, kteří u podniku B přináší nižší přidanou hodnotu, než kolik podnik stojí v nákladech. Je tedy pro podnik důležité zefektivnit využití zaměstnanců, aby produkovali vyšší přidanou hodnotu.

Důležité pro podnik B je i další doporučení zefektivnit využití aktiv podniku, tedy majetku. Během analyzovaných let byla efektivita využití aktiv podniku nejhorší ze všech zkoumaných dopravních podniků, v některých analyzovaných letech se aktiva podniku nepřeměnila ani jedenkrát na tržby podniku. Zefektivnění využití aktiv podniku je spolu s optimalizací provozních nákladů podniku to nejdůležitější na co by se měl podnik v nejbližší době zaměřit. Právě tyto dvě hlavní doporučení zlepší i produktivitu práce podniku B.

Dalším a neméně důležitým doporučením je pohled placení závazků a inkasa finančních prostředků z pohledávek podniku. Pozitivem je, že v posledních dvou letech a v roce 2009, inkasuje podnik B dříve, než platí. V tomto trendu musí pro eliminaci finančních problémů související s druhotnou platební neschopností podnik B pokračovat. Ovšem u podniku B je také potřeba zkrátit dobu inkasa pohledávek v ideálním případě o třetinu. Díky tomuto doporučení by tak podnik měl včas dostatek finančních prostředků

a mohl by tak případně i zkrátit dobu placení svých krátkodobých závazků. Tato skutečnost by zajistila dostatek provozních finančních prostředků, které by tak podnik B nemusel zajišťovat jiným způsobem. Se závazky a pohledávkami souvisí také další doporučení. Podnik B by je měl optimalizovat z pohledu hodnoty, aby závazky a pohledávky byly v podobné výši. Respektive aby oběžná aktiva, ve kterých jsou zahrnuty i pohledávky, převyšovala krátkodobé cizí zdroje. Tato skutečnost by se projevila jak ve výsledcích ČPK tak i likvidity podniku. I přes zvyšující se zadluženost podniku během analyzovaných let se stále drží na rozumné výši a podnik B by ji měl zachovat na podobné výši i během dalších let.

Všechna výše uvedená doporučení by podniku měla při jejich dodržení pomoci stabilizovat se a to jak po finanční stránce, tak i po stránce stabilizace pozice na trhu. Jejich dodržení je pro další vývoj důležitý, v opačném případě, by se finanční problémy podniku B prohlubovaly, i když z počátku s menšími dopady díky nakumulovanému zisku z minulých období, který slouží jako rezerva finančních prostředků pro případné nelichotivé výsledky hospodaření, avšak ani tato finanční rezerva nemůže spasit vše a odvrátit i případný krach podniku.

Podnik C je z vybraných a analyzovaných dopravních podniků nejmenší, přesto jako jediný ze zkoumaných podniků měl po celé zkoumané období kladné výsledky hospodaření. Právě tato skutečnost, že jako jediný dokázal i přes dopady ekonomické krize produkovat zisk po celé zkoumané období, dává tušit, že se jedná o finančně stabilní podnik, avšak zcela pravdivé toto tvrzení není. Podnik sice produkuje zisk, ale za cenu dalšího zadlužování podniku. Ovšem produkováný zisk jistě potěší majitele podniku C, protože přináší příznivou rentabilitu jejich investovaného kapitálu. Z tohoto pohledu lze doporučit, aby podnik i nadále takto optimalizoval a vyvíjel produkováný zisk.

Ovšem v dalších oblastech zkoumajících finanční zdraví tohoto dopravního podniku již tak dobrá situace není. Podnik C se sice během analyzovaných let rozrostl o více než o dvojnásobek, ale zvýšila se i razantně zadluženost tohoto podniku, která je nejvyšší ze všech zkoumaných podniků. Hodnotu celkové zadluženosti, která přesahuje 80 %, lze již označit jako předlužení podniku. Toto předlužení podniku, respektive hodnotu celkové zadluženosti podniku, je potřeba v nejbližších letech snížit.

První doporučení tedy souvisí s celkovým zadlužením podniku, které je potřeba optimalizovat a snížit, i když bylo zaviněno rozrůstajícím se vozovým parkem i jeho částečnou obměnou. V ideálním případě snížit celkovou zadluženost podniku o téměř třetinu, i když produkovaný zisk zatím postačuje na splácení úroků, do budoucna tomu již tak být nemusí, protože právě s rostoucími nákladovými úroky se snižuje i jejich krytí produkovaným ziskem, což odhaluje právě ukazatel úrokového krytí. Právě tento ukazatel dává tušit, že zadlužení podniku se stává již téměř neúnosným a je potřeba ho právě optimalizovat a nastavit tak, aby se i při dalším růstu podniku či obměně vozového parku již dále nezvyšovala. Případné další zadlužování podniku by mohlo mít za následek záporný vlastní kapitál podniku, to by znamenalo, že podnik je financování pouze a jen cizím kapitálem.

Tato skutečnost by tak nadále zvyšovala hodnotu nákladových úroků podniku, které by už byly pro podnik neúnosné a mohlo by dojít až k ohrožení existence tohoto podniku. Pro podnik C by bylo optimální z produkovaného zisku tvořit rezervu finančních prostředků, které by pak použil právě na financování spojené s obnovou vozového parku či s dalším rozvojem podniku, což představuje další možné řešení v oblasti zadlužení podniku C.

V příštích letech snížit financování z cizích zdrojů, které by tak docílilo postupným splácením snížení zadluženosti podniku, které by se při dosažení optimální úrovně dalo opět použít pro případné další financování, ale nesmí se podnik předlužit do takové míry jako je tomu během analyzovaných let.

Aby podnik i nadále produkoval kladné výsledky hospodaření, je rovněž potřeba, aby se choval a podnikal efektivně. Podnik C sice dokáže přeměnit svá aktiva na tržby více než jednou do roka, ale právě tento ukazatel, který zobrazuje, jak je s majetkem efektivně nakládáno, se vyvíjí negativně. Během analyzovaných let se velmi dramaticky snížil, tomuto je potřeba zabránit a jeho využití zefektivnit.

Dalším doporučením pro podnik C je tedy efektivnější využití především dlouhodobého hmotného majetku podniku, kterým by bylo docíleno vyšších tržeb podniku a tím i produkovaného zisku podniku. Zefektivnění využití dlouhodobého majetku je tedy velmi důležité pro další rozvoj podniku.

S efektivností rovněž souvisí také fakt, že zaměstnanci podniku představují náklady, které se podniku nevrací v podobě přidané hodnoty, jinak řečeno, zaměstnanci (stejně jako u podniku B) přinášejí podniku méně, než kolik ho stojí v nákladech. Podniku C přinášeli

zaměstnanci více, než ho stáli pouze v prvních dvou analyzovaných letech, po zbytek zkoumaného období tomu již tak nebylo. Doporučením z této oblasti je tedy jasné, zefektivnit využití zaměstnanců podniku natolik, aby se alespoň tyto dvě položky vyrovnaly, v ideálním případě, jak již bylo uvedeno výše, aby přidaná hodnota byla vyšší, než činí osobní náklady na zaměstnance podniku.

S přidanou hodnotou souvisí i z ní odvozená produktivita práce, která potvrzuje výše uvedené a dokonce ještě odhaluje, že v roce 2012 se právě produktivita práce z přidané hodnoty snížila, naopak hodnota průměrné měsíční mzdy se i přes tuto negativní skutečnost neustále během celého zkoumaného období zvyšovala. Avšak potřebný efekt, tedy zvýšení produktivity práce či přidané hodnoty, však zvýšená měsíční mzda nepřinesla. Tato skutečnost tedy dokazuje to, že je potřeba zaměřit se na toto zefektivnění využití zaměstnanců podniku C.

Dalším problematikou, kterou je potřeba optimalizovat, je oblast krátkodobých cizích zdrojů i pohledávek podniku. Krátkodobé cizí zdroje podniku převyšují oběžná aktiva podniku a ty tak nejsou kryty právě oběžnými aktivy podniku, což je pro podnik nevýhodné a nežádoucí a tato skutečnost se odráží i ve výsledcích likvidity. Součástí oběžných aktiv jsou samozřejmě pohledávky podniku, které jsou tak nižší než závazky podniku a do dalšího vývoje podniku je potřeba jejich výši vzájemně optimalizovat, protože v případě okamžité potřeby zaplatit krátkodobé cizí zdroje bude podniku donucen zajistit další finanční prostředky, které by naopak zhoršily už tak nepříznivou situaci v oblasti celkové zadluženosti podniku. Doporučením pro podnik C v této oblasti je optimalizace výše krátkodobých závazků, která by pomohla i ke snížení celkové zadluženosti podniku.

Na rozdíl od předchozích analyzovaných dopravních podniků tomuto podniku s výjimkou jediného roku během zkoumaných let nehrozila problematika spojená s druhotnou platebních neschopností podniku. Což je na rozdíl od předchozích podniků velmi pozitivní skutečnost. Přestože se jedná o nejmenší z analyzovaných dopravních podniků, dokáže si na rozdíl od největšího z nich zajistit takové platební podmínky, že inkasuje za své poskytnuté služby včas v relativně krátkodobém časovém úseku a s dostatečným časovým předstihem než musí zaplatit za své závazky svým obchodním partnerům. Podnik C lze dát jako vzor podniku A i B, že poskytnuté platební podmínky svým zákazníkům lze zkrátit na takovou dobu, aby byla výhodná pro samotný podnik a naopak si zajistit pro sebe takové platební podmínky, aby podnik nemusel zajišťovat finanční prostředky pro placení

krátkodobých závazků dříve, než inkasuje. V této oblasti lze tedy pouze doporučit tento pozitivní vývoj i do dalších let života podniku, který tak zajistí podniku včasné inkasování pohledávek a eliminaci hrozby druhotné platební neschopnosti.

Všechna výše uvedená doporučení pro podnik C souvisí se skutečností, že je podnik předlužen. Předlužení se projevuje i ve výsledcích Altmanova bankrotního modelu, které se během analyzovaných let neustále zhoršují a blíží se hranici, která odhaluje finanční problémy podniku.

První doporučení souvisí s pozitivním vývojem a faktem, že podnik produkuje po celé zkoumané období kladný výsledek hospodaření a měl by v této skutečnosti pokračovat i nadále.

Co podnik musí v nejbližší době optimalizovat a především snížit, je celková zadluženost podniku, respektive jeho předlužení. Pokud by této problematice nevěnoval dostatečnou pozornost, vznáší se ve vzduchu velké finanční problémy spojené i se zánikem tohoto dopravního podniku. Pokud však podnik této problematice bude věnovat dostatečnou pozornost, jeho finanční zdraví se stane stabilnějším. Rovněž i finanční prostředky spojené s úhradou nákladových úroků se sníží a podnik s nimi tak bude moci nakládat v jiné oblasti spojené s provozními prostředky.

Dalším uvedeným doporučením je zlepšit efektivitu využití aktiv podniku, tedy především vozového parku podniku C, který tak podniku vyprodukuje potřebný zisk. Pokud toto podnik udělá, optimalizuje tak i provozní náklady a pomůže mu to ke stabilnímu hospodářskému výsledku či ke stabilizaci jeho pozice na trhu.

Dalším návrhem je zefektivnit využití zaměstnanců podniku, které není na takové úrovni, jak by si podnik přál. Do budoucího vývoje podniku je tedy potřeba zefektivnit jejich využití a optimalizovat náklady se zaměstnanci spojené. Díky tomuto opatření selepší i ukazatele produktivity práce.

Další oblastí, která souvisí ještě s celkovou zadlužeností podniku, jsou krátkodobé závazky a pohledávky podniku. Výši pohledávek a závazků je vzhledem k vývoji v podniku nutno optimalizovat. A to do takové výše, aby oběžná aktiva, jejichž součástí jsou i krátkodobé pohledávky, kryla krátkodobé cizí zdroje. V případě nepříznivého vývoje či okamžité nutnosti zaplatit závazky jsou právě oběžná aktiva ideální pro toto krytí z hlediska

likvidity. Příkladné je chování v oblasti vyjednávání se zákazníky i dodavateli podniku, kdy podnik inkasuje dříve, než platí a také v relativně krátkém čase. Tuto skutečnost by měl podnik udržovat i do budoucna. Takové chování je příkladem pro ostatní zkoumané dopravní podniky.

Všechna výše uvedená doporučení by podniku C měla při jejich dodržení pomoci stabilizovat se a zmírnit či odstranit předlužení podniku a napomoci ke stabilizaci pozice na trhu. Jejich dodržení je pro další vývoj důležité, v opačném případě by se finanční problémy podniku C prohlubovaly, i když pro případnou ztrátu má podnik určitou rezervu finančních prostředků v nerozdělených ziscích minulých let, a mohly by vést až k zániku podniku. Pro podnik je klíčové zvládnout situaci týkající se předlužení podniku.

Všechna navrhovaná doporučení pro analyzované dopravní podniky jsou volena na základě výsledků provedené finanční analýzy, která odhalila případné nedostatky v jednotlivých podnicích. Dodržení těchto navrhovaných doporučení, která zejména pomohou podnikům stabilizovat jejich finanční stránku či stabilizovat pozici na trhu, jsou důležitá pro další vývoj těchto dopravních podniků. Právě další vývoj se odvíjí od stávajícího finančního zdraví podniků a určuje podnikům na co se v nejbližší době zaměřit, aby se podnik vyvíjel podle představ vedení podniku či majitelů podniku a byl konkurenceschopný na trhu, na kterém poskytuje své služby.

Všechna výše uvedená doporučení lze shrnout do následujících bodů.

Podnik A:

- Optimalizace využití krátkodobých cizích zdrojů.
- Zachovat produktivitu práce i efektivní využití svěřeného majetku.
- Optimalizace doby inkasa pohledávek a platby závazků.

Podnik B:

- Optimalizace a stabilizace provozních nákladů.
- Optimalizace využití krátkodobých cizích zdrojů.
- Optimalizace výše oběžných aktiv.
- Zefektivnit využití majetku a celkovou činnost podniku.
- Optimalizace osobních nákladů a zvýšit přidanou hodnotu.
- Zefektivnit práci zaměstnanců.
- Optimalizace doby inkasa pohledávek a plateb závazků.

Podnik C:

- Snížit a optimalizovat zadlužení podniku.
- Optimalizace využití cizích zdrojů.
- Zefektivnit využití majetku.
- Optimalizace osobních nákladů a zvýšit přidanou hodnotu.
- Zefektivnit práci zaměstnanců.
- Udržet doby inkasa pohledávek a plateb závazků.

Nejen vybraným dopravním podniků, ale i dalším, lze doporučit obecně oblasti, kterým by měly při hodnocení finančního zdraví podniku věnovat zvýšenou pozornost. Jsou to nejen ukazatele finanční analýzy, ale i položky účetních výkazů podniků.

Položky účetních výkazů, kterým by podniky měly věnovat zvýšenou pozornost, jsou: tržby, celkové náklady, osobní náklady, přidaná hodnota, úvěry, krátkodobé závazky a pohledávky. Právě vývoj v těchto vybraných položkách účetních výkazů může odhalit začínající finanční problémy dříve než samotné ukazatele finanční analýzy, protože právě tyto ukazatele z nich vycházejí.

Pro podniky je důležité optimalizovat především náklady podniku, protože právě toto pomůže podnikům stabilizovat jejich výdaje. Vývoj v tržbách podniků zase dává tušit úspěšnost nabízených služeb či oblíbenost dopravního podniku a také nastavenou cenovou politiku. Pro podniky je rovněž důležité, aby jejich zaměstnanci byly pro dopravní podnik přínosem. Každý zaměstnanec musí podniku přinést vyšší přidanou hodnotu, než kolik činí jeho osobní náklady pro podnik. Proto vývoj právě těchto dvou položek je pro podnik důležitý, protože dlouhodobý negativní vývoj je pro podnik nákladově neefektivní.

Zajímavou formu financování z cizích zdrojů představují úvěry krátkodobé i dlouhodobé. Ovšem jejich výši s přihlédnutím na budoucí vývoj podniků je potřeba udržet v rozumné míře a optimalizovat je, přestože zpravidla představují levnější zdroj financování než je financování z vlastních zdrojů podniků. S čerpáním těchto úvěrů souvisí nejen míra zadluženosti podniku, ale také nákladové úroky, které je v rámci celkových nákladů rovněž potřeba optimalizovat, protože mají vliv na hospodářské výsledky podniků.

Dalšími položkami, na které je potřeba se zaměřit, jsou pohledávky podniků. Pro podniky je důležité především jejich včasné inkaso a také to, aby podnik měl co nejméně dlouhodobých pohledávek. Dlouhodobé pohledávky totiž pro podniky představují finanční prostředky, se kterými nemohou delší dobu disponovat, přestože podniku patří. Rovněž by pohledávky podniků měly být o něco vyšší než závazky z toho důvodu, že se dají použít jako platební nástroj, dají se postoupit dalším podnikům na úhradu závazků. Závazky podniků je naopak potřeba mít tedy nižší. Výše závazků podniků ovlivňuje rovněž i míru zadluženosti podniku a doporučuje se naopak platit za delší časové období. Výše závazků i jejich placení se odvíjí od nastavených platebních podmínek na obou stranách.

Tyto výše uvedené položky finančních výkazů podniků mohou již odhalit začínající finanční problémy podniků, ovšem pro lepší představivost je pomocí finanční analýzy se zaměřit rovněž na následující ukazatele: ČPK, ROA, běžná likvidita, obrat celkových aktiv, doby obratu pohledávek a závazků, celková zadluženost, produktivita práce z přidané hodnoty.

Rozdílový ukazatel Čistý pracovní kapitál odhalí skutečnost, jak je na tom podnik z pohledu platební schopnosti, tedy zda má své krátkodobé závazky kryté oběžnými aktivy podniku. V případě, že tomu tak není, odhaluje tato skutečnost možné budoucí problémy v případě nutnosti okamžitě zaplatit krátkodobé závazky podniku.

S úhradou zejména krátkodobých závazků rovněž souvisí i ukazatele likvidity. Jako klíčový ukazatel likvidity je zde vybrána běžná likvidita, která dokáže dokreslit situaci v oblasti krytí krátkodobých závazků oběžnými aktivy podniku. Pro podniky je důležité, aby oběžná aktiva, která zahrnují pohledávky, zásoby i krátkodobý finanční majetek, alespoň jednou kryla krátkodobé závazky podniku. Pokud tomu tak není, stejně jako u ČPK, tato skutečnost může v případě okamžité nutnosti splacení závazků znamenat problém z hlediska zajištění jiného druhu finančních prostředků.

Ukazatel rentability ROA je zařazen mezi tyto klíčové ukazatele z toho důvodu, že je odborníky všeobecně uznáván jako nejdůležitější ukazatele v oblasti rentability podniku. ROA informuje o rentabilitě podniku, tedy jak efektivně dokáže využívat svěřená aktiva podniku a jestli majitelům podniku dokáže podnik dostatečně zhodnocovat jejich investovaný kapitál do něj.

Jako další ukazatel, který poddhalí skutečnosti o efektivním využívání podniku je zařazen ukazatel aktivity a to konkrétně ukazatel obratu celkových aktiv. Právě tento ukazatel je rovněž důležitý a zobrazuje skutečnosti o efektivním využívání svěřeného majetku. Pro všechny podniky, nejen dopravní, je důležité, aby tento ukazatel byl co nejvyšší, protože právě to značí efektivní podnik.

Pro podniky je rovněž důležité, aby se jejich celková zadluženost držela na takové úrovni, aby byla pro podniky únosná. Cizí zdroje jsou sice ve většině případů levnější než zdroje vlastní, avšak od určité míry působí na podniky již negativně a všechn produkovaný hospodářský výsledek již nestačí ani na pokrytí nákladových úroků, které jsou spojeny především s čerpáním úvěrů. Rovněž výše závazků z obchodních vztahů má vliv na celkovou zadluženost podniku. Proto, jak již bylo napsáno výše, je potřeba, aby hodnota pohledávek a závazků byla optimálně v podobné výši. Což je pro podniky rovněž důležité.

Nejvyšší pozornost by však podniky měly věnovat době obrátů krátkodobých závazků a pohledávek, protože v případě nevyrovnanosti těchto dob, hrozí podnikům druhotná platební neschopnost. Proto je pro podniky důležité nastavit svým zákazníkům takové platební podmínky, aby inkasovaly dříve, než musí platit své závazky. Ovšem doba obratu krátkodobých závazků se odvíjí od schopnosti managementu, postavení podniku na trhu či na jeho minulém vývoji z pohledu finančního zdraví. Protože samotný podnik je rovněž analyzován a pokud je jeho minulý vývoj nepříznivý. Nemusí jeho obchodní partneři poskytovat žádné pozdější lhůty splatnosti či mohou dokonce požadovat platbu předem. Pro podniky je tedy tato oblast velmi důležitá a měly by jí věnovat zvýšenou pozornost.

Doplnit tyto vybrané ukazatele lze i komplexním bankrotním modelem – Altmanovým Z - skóre, avšak pro časovou náročnost postačí vybrané ukazatele finanční analýzy, které poskytnou základní představu o finančním zdraví podniku.

Právě ve vybraných položkách finančních výkazů podniků a vybraných ukazatelích finanční analýzy se nejvíce projeví dopady hospodářské krize. Proto mohou případné finanční problémy odhalit i v obdobích mimo krizi, případně na ně upozornit s dostatečným časovým předstihem pro eliminaci jejich vážných dopadů na finanční zdraví podniků.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo navrhnout možná doporučení pro vybrané dopravní podniky vyplývající z provedené finanční analýzy v delším časovém horizontu s ohledem na možné dopady hospodářské krize. Dále navrhnout oblasti finanční analýzy, které by mohly pomoci podnikům všeobecně při odhalování začínajících finančních problémů.

Vybrané dopravní podniky jsou analyzovány v období 2006 – 2012, aby bylo možné zachytit vývoj podniků před krizí a především po jejím nástupu, jak se s ní jednotlivé podniky vyrovnávají. Pro analýzu v této diplomové práci byly vybrané tři dopravní podniky. Jako podklady byly použity především informace a finanční výkazy, které jsou veřejně přístupné na obchodním rejstříku s přihlédnutím k aktuálnímu dění v jednotlivých podnicích.

Z výsledků, které poskytla provedená finanční analýza, je patrné, že i na dopravní podniky dolehla ekonomická krize v roce 2008 a především pak v roce 2009. Právě v roce 2008, přesněji ve 4. čtvrtletí, se o krizi začalo mluvit i v České republice.

Přestože všechny vybrané podniky lze označit jako velké, tak i na ně dopadla finanční krize a ovlivnila nejen jejich hospodářské výsledky, ale zasáhla více či méně i jejich finanční zdraví.

Z výsledků provedené finanční analýzy pomocí poměrových ukazatelů i výsledků Altmanova Z – skóre vychází najevo, že nejlépe s dopady ekonomické krize bojují ty podniky, které i přes negativní vývoj na trhu dokážou produkovat zisky, případně mají dost finančních rezerv v podobě nakumulovaného zisku minulých let, ze kterého tak kryjí případné ztráty.

Všechny analyzované dopravní podniky jsou analyzovány pomocí získaných informací a to zejména z obchodního rejstříku. Podniky byly analyzovány pomocí horizontální a vertikální analýzy, poměrovými ukazateli i komplexním bankrotním modelem Altmanovým Z – skóre.

Pro ověření výsledků finanční analýzy pomocí ukazatelů jsou právě závěry z těchto ukazatelů porovnány s komplexním modelem Altmanovým Z – skórem. Právě tyto dva nezávislé pohledy na finanční zdraví podniků poskytují objektivní pohled na finanční zdraví vybraných třech dopravních podniků.

Pro podniky je důležité bojovat s negativním vývojem na trhu pomocí optimalizace nákladů a především zvýšením produktivity zaměstnanců a jejich tvořením vyšší přidané hodnoty. Jak již bylo uvedeno výše, kromě podniku A, mají zbylé analyzované podniky nižší hodnotu přidané hodnoty, než činí osobní náklady. Kromě této problematiky je pro podniky také důležité optimalizovat doby obrátů krátkodobých závazků a pohledávek, aby nedocházelo k problematice druhotné platební neschopnosti, která je pro každý podnik nežádoucí a dlouhodobě tato skutečnost ohrožuje finanční zdraví podniku.

Kromě doporučení pro jednotlivé dopravní podniky, které vplynuly na základě výsledků provedené finanční analýzy, lze doporučit i obecné oblasti na které se zaměřit. Tyto obecné oblasti jsou vybrané položky aktiv i vybrané ukazatele finanční analýzy, ve kterých se dopady hospodářské krize projeví nejvíce a které tak mohou případné finanční problémy odhalit i v obdobích bez krize. Vybrané položky finančních výkazů zahrnují: tržby, celkové náklady, osobní náklady, přidaná hodnota, úvěry, krátkodobé závazky a pohledávky. Vybrané ukazatele jsou: ČPK, ROA, běžná likvidita, obrat celkových aktiv, doby obratu pohledávek a závazků, celková zadluženost, produktivita práce z přidané hodnoty.

Aby se však potvrdilo, že právě tyto vybrané oblasti jsou vždy a za všech okolností schopny odhalit finanční problémy podniků, je potřeba provést velké množství analýz, pro představu o finančním zdraví každého z vybraných podniků však poskytují dostatečné informace.

Závěrem této diplomové práce je potřeba poznamenat, že dopravní podniky, stejně jako ostatní podniky v ČR, dopady ekonomické krize pocítily. Finanční analýza se ukázala jako jeden z klíčových nástrojů o poskytování informací o finančním zdraví podniků a může tak pomoci při vedení podniků či odhalení začínajících finančních problémů.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. *Podniková ekonomika*. 5., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, s. 15-23. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3.
- [2] Marketingová situační analýza a predikce vývoje. *Businessinfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. 2009 [cit. 2014-03-15].
Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/marketing-situace-analyza-predikce-vyvoj-2802.html#b11>
- [3] SYNEK, Miloslav. *Manažerská ekonomika*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2007, 452 s. ISBN 978-80-247-1992-4.
- [4] MUSIL, Petr. *Ekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 412 s. ISBN 978-80-7380-126-7.
- [5] POLOLÁNÍK, Lukáš. Finanční krize - jak to začalo. *Finance.cz* [online]. 2008 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/195113-financi-krize-jak-to-zacalo/>
- [6] SINGER, Miroslav. Česká ekonomika a krize. *ČNB* [online]. 2010 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/konference_projevy/vystoupeni_projevy/download/singer_20100115_khk_plzen.pdf
- [7] SEDLÁČEK, Tomáš. Články autora. *IHNED.cz* [online]. 2009, 2014 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://ihned.cz/?m=authors&person%5Bid%5D=10239640&article%5Baut_id%5D=10239640
- [8] PIRNEROVÁ, Helena. Historie krize: levné půjčky, drahé nemovitosti a nenasytní investoři. *Idnes.cz: Ekonomika* [online]. 2008 [cit. 2014-03-31].
Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/historie-krize-levne-pujcky-drahe-nemovitosti-a-nenasytni-investori-128-/eko-zahranicni.aspx?c=A081008_154208_eko-zahranicni_pin
- [9] Hospodářská krize v ČR. *Unihost* [online]. 2009 [cit. 2014-03-31].
Dostupné z: <http://www.unihostostrava.cz/www/cz/aktuality/hospodarska-krize-v-cr/>
- [10] Makroekonomika - makroekonomické údaje v ČR. *Kurzy.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/>

- [11] MRKVIČKA, Josef. *Finanční analýza*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2006, 228 s. ISBN 80-735-7219-2.
- [12] SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2011, v, 152 s. ISBN 978-80-251-3386-6.
- [13] Finanční analýza jako nástroj řízení podniku. *RPIC: Ekonomservis Přerov s.r.o.* [online]. 2014 [cit. 2014-03-31].
Dostupné z: <http://www.ekonomservis.cz/index.php/ekonomicke-poradenstvi/financi-poradenstvi>
- [14] JIŘÍČEK, Petr a Magda MORÁVKOVÁ. *Finanční analýza*. 1. vyd. Jihlava: VŠPJ, 2008. ISBN 978-80-87035-14-6.
- [15] KISLINGEROVÁ, Eva a Jiří HNILICA. *Finanční analýza: krok za krokem*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2008, xiii, 135 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7179-713-5.
- [16] VALACH, Josef. *Finanční řízení podniku*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 1997, 247 s. ISBN 80-901-9916-X.
- [17] Dopravcům krize zavařila. *Ekonom* [online]. 2010 [cit. 2014-03-22].
Dostupné z: <http://ekonom.ihned.cz/c1-47526000-dopravcum-krize-zavarila>
- [18] Obor dopravy drtí krize, ale podniky se zatím nevzdávají. *Dopravní noviny: Týdeník pro dopravu a logistiku* [online]. 2010 [cit. 2014-03-22].
Dostupné z: <http://www.dnoviny.cz/silnicni-doprava/obor-dopravy-drti-krize-ale-podniky-se-zatim-nevzdavaji>
- [19] Přeprava zboží v ČR překonala krizi, poptávka převyšuje nabídku. *Silnice Železnice* [online]. 2011 [cit. 2014-03-22]. Dostupné z: <http://www.silnice-zeleznice.cz/clanek/preprava-zbozi-v-cr-prekonala-krizi-poptavka-prevysuje-nabidku/>
- [20] Statistika dopravy: Ročenky dopravy. *Ministerstvo dopravy* [online]. 2014 [cit. 2014-03-22]. Dostupné z: http://www.mdcz.cz/cs/Statistika_dopravy/default.htm
- [21] *Justice.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-03-20].
Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Hospodářský cyklus	13
Obrázek 2: Vývoj ekonomické krize v časové řadě	14
Obrázek 3: Vývoj HDP	15
Obrázek 4: Vývoj celkových tržeb	37
Obrázek 5: Vývoj osobních nákladů	38
Obrázek 6: Vývoj přidané hodnoty	39
Obrázek 7: Vývoj výsledku hospodaření za běžné období	40
Obrázek 8: Vývoj vlastního kapitálu	41
Obrázek 9: Vývoj bankovních úvěrů	42
Obrázek 10: Vývoj krátkodobých závazků	43
Obrázek 11: Vývoj krátkodobých pohledávek	43
Obrázek 12: Vývoj zásob	44

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Čistý pracovní kapitál (v tis. Kč)	45
Tabulka 2: Běžná likvidita.....	46
Tabulka 3: Pohotová likvidita	47
Tabulka 4: Okamžitá likvidita	48
Tabulka 5: Rentabilita aktiv	48
Tabulka 6: Rentabilita vlastního kapitálu.....	49
Tabulka 7: Rentabilita tržeb	50
Tabulka 8: Obrat celkových aktiv	50
Tabulka 9: Obrat zásob.....	51
Tabulka 10: Doba obratu zásob (ve dnech).....	52
Tabulka 11: Doba obratu pohledávek (ve dnech).....	52
Tabulka 12: Doba obratu krátkodobých závazků (ve dnech).....	53
Tabulka 13: Celková zadluženost.....	53
Tabulka 14: Úrokové krytí	54
Tabulka 15: Produktivita práce z přidané hodnoty.....	55
Tabulka 16: Produktivita práce z tržeb (v Kč)	55
Tabulka 17: Průměrná měsíční mzda	56
Tabulka 18: Altmanovo Z - skóre.....	57

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Zkrácené finanční výkazy podniku A

Příloha 2: Výpočty finanční analýzy podniku A

Příloha 3: Zkrácené finanční výkazy podniku B

Příloha 4: Výpočty finanční analýzy podniku B

Příloha 5: Zkrácené finanční výkazy podniku C

Příloha 6: Výpočty finanční analýzy podniku C

Seznam příloh na CD

Účetní výkazy podniku A 2006 - 2012

Účetní výkazy podniku B 2006 - 2012

Účetní výkazy podniku C 2006 - 2012

Výpočty ukazatelů finanční analýzy

Příloha 1: Zkrácené finanční výkazy podniku A

ROZVAHA (v tis. Kč)			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aktiva celkem			477 778	524 949	630 558	546 473	523 086	491 278	444 174
Dlouhodobý majetek			306 123	332 216	415 633	355 749	336 529	290 090	258 076
Oběžná aktiva	zásoby		35 968	40 862	44 388	41 566	44 361	46 713	44 148
	dlouhodobé pohledávky		0	0	0	164	119	102	81
	krátkodobé pohledávky	pohledávky z obchodních vztahů	107 210	122 859	137 519	117 368	113 655	113 793	115 995
		jiné pohledávky	1 759	2 231	6 178	5 309	5 013	5 512	1 166
		poskytnuté zálohy	2 261	2 672	2 174	1 385	1 981	2 334	1 220
peníze (pokladna + BÚ)		16 716	16 118	17 797	18 606	13 578	13 341	15 949	
Pasiva celkem			477 778	524 949	630 558	546 473	523 086	491 278	444 174
Vlastní kapitál	základní kapitál		102 000	102 000	102 000	102 000	102 000	102 000	102 000
	nerozdělený zisk (ztráta)		17 732	30 175	36 614	26 933	28 012	31 323	31 938
	výsledek hospodaření		15 443	6 439	-9 681	1 579	3 611	1 015	3 269
Cizí zdroje	rezervy		0	2 734	2 000	0	0	0	0
	dlouhodobé závazky		41 549	27 664	54 857	54 708	45 095	32 016	23 809
	krátkodobé závazky	závazky z obch. vztahů	67 895	84 954	112 657	84 329	91 087	99 467	93 417
		závazky - zaměstnanci	40 105	31 186	31 089	20 712	11 515	12 928	0
		závazky k SZP	5 421	5 831	6 095	5 146	5 654	5 657	5 457
		závazky - stát	3 140	2 980	3 669	2 626	1 130	3 274	4 312
		zálohy přijaté	167	1 552	1	2	1 669	22	2
	bankovní úvěry	jiné závazky	0	0	457	0	0	0	0
		dlouhodobé	103 664	111 268	186 003	150 061	133 821	89 776	92 006
		krátkodobé	44 172	71 723	68 654	66 154	69 099	83 543	59 161

VÝSLEDOVKA (v tis. Kč)		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tržby celkem		1 506 570	1 619 192	1 811 583	1 220 558	1 096 259	1 218 584	1 269 032
Přidaná hodnota		248 151	282 646	278 495	239 344	246 020	248 358	252 329
Osobní náklady		203 063	232 411	242 458	194 237	196 999	202 150	206 908
Provozní výsledek hospodaření		25 453	12 984	-1 040	6 285	1 325	5 983	6 656
Nákladové úroky		6 224	9 285	14 555	8 347	6 480	5 486	3 720
Finanční výsledek hospodaření		925	-1 571	-7 698	-1 105	-2 828	-6 407	-3 894

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Příloha 2: Výpočty finanční analýzy podniku A

Čistý pracovní kapitál	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Oběžná aktiva	165 594	188 284	212 603	185 919	181 037	195 922	183 831
Dlouhodobé pohledávky	0	0	0	164	119	102	81
Oběžná aktiva - upravená	165 594	188 284	212 603	185 755	180 918	195 820	183 750
Krátkodobé závazky	120 789	138 141	154 587	114 854	112 148	122 671	103 355
Krátkodobé bank. úvěry	44 172	71 723	68 654	66 154	69 099	83 543	59 161
Krátkodobé fin. výpomoci	3 239	4 459	5 821	2 000	2 000	2 000	2 000
Krátkodobé cizí zdroje	168 200	214 323	229 062	183 008	183 247	208 214	164 516
Čistý pracovní kapitál	-2 606	-26 039	-16 459	2 747	-2 329	-12 394	19 234

Rentabilita	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Výsledek hosp. před zdaněním	26 633	11 323	-8 738	5 180	-1 503	-424	2 762
EBIT	32 857	20 608	5 817	13 527	4 977	5 062	6 482
Čistý zisk	15 443	6 439	-9 681	1 579	3 611	1 015	3 269
Tržby celkem	1 506 570	1 619 192	1 811 583	1 220 558	1 096 259	1 218 584	1 269 032
Celková aktiva	477 778	524 949	630 558	546 473	523 086	491 278	444 174
Vlastní kapitál	160 568	164 664	154 731	156 133	159 547	160 335	163 007
Nákladové úroky	6 224	9 285	14 555	8 347	6 480	5 486	3 720
Rezervy	0	2 734	2 000	0	0	0	0
Dlouhodobé závazky	41 549	27 664	54 857	54 708	45 095	32 016	23 809
Bankovní úvěry dlouhodobé	103 664	111 268	186 003	150 061	133 821	89 776	92 006
ROA	6,88%	3,93%	0,92%	2,48%	0,95%	1,03%	1,46%
ROE	9,62%	3,91%	-6,26%	1,01%	2,26%	0,63%	2,01%
ROCE	10,75%	6,73%	1,46%	3,75%	1,47%	1,79%	2,32%
Rentabilita tržeb	1,03%	0,40%	-0,53%	0,13%	0,33%	0,08%	0,26%

Aktivita	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tržby celkem	1 506 570	1 619 192	1 811 583	1 220 558	1 096 259	1 218 584	1 269 032
Celková aktiva	477 778	524 949	630 558	546 473	523 086	491 278	444 174
Zásoby	35 968	40 862	44 388	41 566	44 361	46 713	44 148
Dlouhodobé pohledávky	0	0	0	164	119	102	81
Krátkodobé pohledávky	112 910	131 304	150 418	125 583	122 979	135 766	123 653
Pohledávky celkem	112 910	131 304	150 418	125 747	123 098	135 868	123 734
Krátkodobé závazky	120 789	138 141	154 587	114 854	112 148	122 671	103 355
Obrat celkových aktiv	3,15	3,08	2,87	2,23	2,10	2,48	2,86
Obrat zásob	41,89	39,63	40,81	29,36	24,71	26,09	28,74
Doba obratu aktiv	114,17	116,71	125,31	161,18	171,78	145,14	126,00
Doba obratu zásob	8,59	9,08	8,82	12,26	14,57	13,80	12,52
Doba obratu pohledávek	26,98	29,19	29,89	37,09	40,42	40,14	35,10
Doba obratu kr. závazků	28,86	30,71	30,72	33,88	36,83	36,24	29,32

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Zadluženost	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celková aktiva	477 778	524 949	630 558	546 473	523 086	491 278	444 174
Vlastní kapitál	160 568	164 664	154 731	156 133	159 547	160 335	163 007
Cizí zdroje	313 413	355 989	471 922	387 777	362 163	330 006	280 331
EBIT	32 857	20 608	5 817	13 527	4 977	5 062	6 482
Nákladové úroky	6 224	9 285	14 555	8 347	6 480	5 486	3 720
Celková zadluženost	65,60%	67,81%	74,84%	70,96%	69,24%	67,17%	63,11%
Koeficient zadluženosti	1,95	2,16	3,05	2,48	2,27	2,06	1,72
Úrokového krytí	5,28	2,22	0,40	1,62	0,77	0,92	1,74

Likvidita	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Oběžná aktiva	165 594	188 284	212 603	185 919	181 037	195 922	183 831
Zásoby	35 968	40 862	44 388	41 566	44 361	46 713	44 148
Dlouhodobé pohledávky	0	0	0	164	119	102	81
Krátkodobý fin. majetek	16 716	16 118	17 797	18 606	13 578	13 341	15 949
Krátkodobé cizí zdroje	168 200	214 323	229 062	183 008	183 247	208 214	164 516
Běžná likvidita	0,98	0,88	0,93	1,02	0,99	0,94	1,12
Pohotová likvidita	0,77	0,69	0,73	0,79	0,75	0,72	0,85
Okamžitá likvidita	0,10	0,08	0,08	0,10	0,07	0,06	0,10

Produktivita práce	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Přidaná hodnota	248 151	282 646	278 495	239 344	246 020	248 358	252 329
Tržby celkem	1 506 570	1 619 192	1 811 583	1 220 558	1 096 259	1 218 584	1 269 032
Mzdové náklady	135 814	158 112	165 093	140 466	139 500	142 055	145 742
Počet pracovníků	615	656	676	676	607	588	599
Produktivita práce z přidané hodnoty	403 498	430 863	411 975	354 059	405 305	422 378	421 250
Produktivita práce z tržeb	2 449 707	2 468 280	2 679 857	1 805 559	1 806 028	2 072 422	2 118 584
Průměrná mzda v podniku (měsíční)	18 403	20 085	20 352	17 316	19 152	20 133	20 276

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Příloha 3: Zkrácené finanční výkazy podniku B

ROZVAHA (v tis. Kč)			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aktiva celkem			1 138 863	1 113 148	1 261 264	1 236 938	1 277 523	1 492 276	1 362 042
Dlouhodobý majetek			706 403	707 410	825 478	774 140	802 989	985 878	945 244
Oběžná aktiva	zásoby		34 358	33 124	28 159	22 369	25 565	26 316	19 170
	dlouhodobé pohledávky		66 946	48 001	20 616	18 870	29 341	24 595	23 623
	krátkodobé pohledávky	pohledávky z obchodních vztahů	225 130	208 566	167 012	139 565	162 913	180 067	140 745
		jiné pohledávky	6 383	11 655	17 033	15 737	5 253	5 662	6 829
		poskytnuté zálohy	1 677	2 292	2 676	3 388	5 026	5 630	1 580
peníze (pokladna + BÚ)		33 064	17 223	78 934	70 843	25 132	20 420	8 693	
Pasiva celkem			1 138 863	1 113 148	1 261 938	1 236 938	1 277 523	1 492 276	1 362 042
Vlastní kapitál	základní kapitál		217 367	232 367	232 367	232 367	262 367	262 367	262 367
	nerozdělený zisk (ztráta)		249 829	250 946	267 479	289 184	261 034	276 584	290 885
	výsledek hospodaření		1 118	17 402	22 847	-28 149	16 368	12 664	-23 720
Cizí zdroje	rezervy		108 138	174 459	173 359	117 610	71 173	179	180
	dlouhodobé závazky		153 808	164 145	356 024	157 582	148 874	311 192	286 750
	krátkodobé závazky	závazky z obch. vztahů	95 608	100 338	61 495	44 238	80 601	68 832	65 769
		závazky - zaměstnanci	17 312	13 384	20 886	115 348	12 977	15 698	30 374
		závazky k SZP	9 923	7 651	7 039	5 544	6 255	7 357	7 511
		závazky - stát	5 894	1 834	2 674	19 091	8 208	-21 886	4 496
		zálohy přijaté	112	104	336	150	93 481	65 977	32 345
	jiné závazky	243	318	495	127 579	77 707	134 385	133 360	
	bankovní úvěry	dlouhodobé	0	0	0	0	0	0	0
krátkodobé		75 700	29 773	0	0	70 691	102 086	60 000	

VÝSLEDOVKA (v tis. Kč)		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tržby celkem		1 394 235	1 316 929	1 273 088	918 903	1 024 149	1 243 812	1 385 148
Přidaná hodnota		386 356	382 537	301 568	279 565	270 739	276 414	300 421
Osobní náklady		300 469	298 534	322 489	411 350	294 073	321 640	319 088
Provozní výsledek hospodaření		6 871	15 839	33 447	-28 765	19 728	49 579	-31 340
Nákladové úroky		9 699	4 561	6 394	8 313	8 063	11 862	12 670
Finanční výsledek hospodaření		-8 556	-9 089	-12 205	-4 578	-2 425	-22 441	2 359

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Příloha 4: Výpočty finanční analýzy podniku B

Čistý pracovní kapitál	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Oběžná aktiva	431 952	404 511	434 344	432 215	474 109	504 417	416 396
Dlouhodobé pohledávky	66 946	48 001	20 616	18 870	29 341	24 595	23 623
Oběžná aktiva - upravená	365 006	356 510	413 728	413 345	444 768	479 822	392 773
Krátkodobé závazky	231 716	167 626	154 252	382 047	390 762	470 328	430 431
Krátkodobé bank. úvěry	75 700	29 773	0	0	70 691	102 086	60 000
Krátkodobé fin. výpomoci	0	0	0	0	0	0	0
Krátkodobé cizí zdroje	307 416	197 399	154 252	382 047	461 453	572 414	490 431
Čistý pracovní kapitál	57 590	159 111	259 476	31 298	-16 685	-92 592	-97 658

Rentabilita	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Výsledek hosp. před zdaněním	2 204	14 707	28 242	-33 343	17 303	27 138	-25 928
EBIT	11 903	19 268	34 636	-25 030	25 366	39 000	-13 258
Čistý zisk	1 118	17 402	22 847	-28 149	16 368	12 664	-23 720
Tržby celkem	1 394 235	1 316 929	1 273 088	918 903	1 024 149	1 243 812	1 385 148
Celková aktiva	1 138 863	1 113 148	1 261 264	1 236 938	1 277 523	1 492 276	1 362 042
Vlastní kapitál	517 206	549 544	572 321	574 104	590 426	603 014	579 237
Nákladové úroky	9 699	4 561	6 394	8 313	8 063	11 862	12 670
Rezervy	108 138	174 459	173 359	117 610	71 173	179	180
Dlouhodobé závazky	153 808	164 145	356 024	157 582	148 874	311 192	286 750
Bankovní úvěry dlouhodobé	0	0	0	0	0	0	0
ROA	1,05%	1,73%	2,75%	-2,02%	1,99%	2,61%	-0,97%
ROE	0,22%	3,17%	3,99%	-4,90%	2,77%	2,10%	-4,10%
ROCE	1,53%	2,17%	3,14%	-2,95%	3,13%	4,27%	-1,53%
Rentabilita tržeb	0,08%	1,32%	1,79%	-3,06%	1,60%	1,02%	-1,71%

Aktivita	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tržby celkem	1 394 235	1 316 929	1 273 088	918 903	1 024 149	1 243 812	1 385 148
Celková aktiva	1 138 863	1 113 148	1 261 264	1 236 938	1 277 523	1 492 276	1 362 042
Zásoby	34 358	33 124	28 159	22 369	25 565	26 316	19 170
Dlouhodobé pohledávky	66 946	48 001	20 616	18 870	29 341	24 595	23 623
Krátkodobé pohledávky	297 584	306 163	306 635	320 133	394 071	433 086	364 910
Pohledávky celkem	364 530	354 164	327 251	339 003	423 412	457 681	388 533
Krátkodobé závazky	231 716	167 626	154 252	382 047	390 762	470 328	430 431
Obrat celkových aktiv	1,22	1,18	1,01	0,74	0,80	0,83	1,02
Obrat zásob	40,58	39,76	45,21	41,08	40,06	47,26	72,26
Doba obratu aktiv	294,06	304,29	356,66	484,60	449,06	431,91	353,99
Doba obratu zásob	8,87	9,05	7,96	8,76	8,99	7,62	4,98
Doba obratu pohledávek	94,12	96,82	92,54	132,81	148,83	132,47	100,98
Doba obratu kr. závazků	59,83	45,82	43,62	149,68	137,36	136,13	111,87

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Zadluženost	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celková aktiva	1 138 863	1 113 148	1 261 264	1 236 938	1 277 523	1 492 276	1 362 042
Vlastní kapitál	517 206	549 544	572 321	574 104	590 426	603 014	579 237
Cizí zdroje	569 362	536 003	683 635	657 239	681 500	883 785	777 361
EBIT	11 903	19 268	34 636	-25 030	25 366	39 000	-13 258
Nákladové úroky	9 699	4 561	6 394	8 313	8 063	11 862	12 670
Celková zadluženost	49,99%	48,15%	54,20%	53,13%	53,35%	59,22%	57,07%
Koeficient zadluženosti	1,10	0,98	1,19	1,14	1,15	1,47	1,34
Úrokového krytí	1,23	4,22	5,42	-3,01	3,15	3,29	-1,05

Likvidita	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Oběžná aktiva	431 952	404 511	434 344	432 215	474 109	504 417	416 396
Zásoby	34 358	33 124	28 159	22 369	25 565	26 316	19 170
Dlouhodobé pohledávky	66 946	48 001	20 616	18 870	29 341	24 595	23 623
Krátkodobý fin. majetek	33 064	17 223	78 934	70 843	25 132	20 420	8 693
Krátkodobé cizí zdroje	307 416	197 399	154 252	382 047	461 453	572 414	490 431
Běžná likvidita	1,41	2,05	2,82	1,13	1,03	0,88	0,85
Pohotová likvidita	1,08	1,64	2,50	1,02	0,91	0,79	0,76
Okamžitá likvidita	0,11	0,09	0,51	0,19	0,05	0,04	0,02

Produktivita práce	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Přidaná hodnota	386 356	382 537	301 568	279 565	270 739	276 414	300 421
Tržby celkem	1 394 235	1 316 929	1 273 088	918 903	1 024 149	1 243 812	1 385 148
Mzdové náklady	220 259	218 909	248 073	347 827	230 121	252 715	241 713
Počet pracovníků	903	876	813	722	697	742	802
Produktivita práce z přidané hodnoty	427 858	436 686	370 932	387 209	388 435	372 526	374 590
Produktivita práce z tržeb	1 544 003	1 503 344	1 565 914	1 272 719	1 469 367	1 676 296	1 727 117
Průměrná mzda v podniku (měsíční)	20 327	20 825	25 428	40 146	27 513	28 382	25 116

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Příloha 5: Zkrácené finanční výkazy podniku C

ROZVAHA (v tis. Kč)			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aktiva celkem			77 036	87 712	119 964	124 796	132 280	159 938	171 869
Dlouhodobý majetek			35 443	47 226	79 712	87 018	93 070	116 981	131 782
Oběžná aktiva	zásoby		3 745	3 289	4 006	5 107	5 095	4 806	5 342
	dlouhodobé pohledávky		782	418	389	0	0	0	0
	krátkodobé pohledávky	pohledávky z obchodních vztahů	23 761	26 211	22 430	22 848	20 940	27 507	24 359
		jiné pohledávky	0	138	0	467	419	650	814
		poskytnuté zálohy	260	408	515	918	745	364	271
	peníze (pokladna + BÚ)		11 828	9 350	11 886	7 215	5 413	3 449	5 876
Pasiva celkem			77 036	87 712	119 964	124 796	132 280	159 938	171 869
Vlastní kapitál	základní kapitál		100	100	100	100	100	100	100
	nerozdělený zisk (ztráta)		20 160	20 421	22 455	22 893	23 509	25 666	29 368
	výsledek hospodaření		1 761	4 034	1 938	1 216	3 657	6 202	2 066
Cizí zdroje	rezervy		3 916	7 832	3 935	0	0	0	332
	dlouhodobé závazky		10 680	10 760	24 374	32 438	23 476	28 047	24 990
	krátkodobé závazky	závazky z obch. vztahů	23 113	23 668	25 210	30 871	28 986	25 955	29 404
		závazky - zaměstnanci	2 463	2 721	3 120	3 045	2 850	3 067	3 025
		závazky k SZP	1 220	1 426	1 683	1 650	1 620	1 780	1 643
		závazky - stát	316	276	117	257	271	328	382
		zálohy přijaté	405	346	266	178	383	635	328
		jiné závazky	0	0	0	0	0	0	0
	bankovní úvěry	dlouhodobé	5 648	12 846	32 893	26 398	42 492	59 993	71 427
		krátkodobé	5 115	722	1 148	2 880	2 474	6 335	5 175

VÝSLEDOVKA (v tis. Kč)		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tržby celkem		240 560	248 030	240 295	235 789	239 873	258 622	267 601
Přidaná hodnota		54 804	60 496	53 481	58 463	59 688	63 126	57 682
Osobní náklady		52 189	56 990	60 932	64 220	62 039	66 527	65 614
Provozní výsledek hospodaření		3 009	5 537	4 605	2 399	4 123	11 666	5 618
Nákladové úroky		639	653	1 367	1 016	860	2 177	3 081
Finanční výsledek hospodaření		-1 625	-1 277	-2 628	-1 277	427	-4 007	-2 942

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Příloha 6: Výpočty finanční analýzy podniku C

Čistý pracovní kapitál	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Oběžná aktiva	40 999	40 051	39 946	37 500	36 729	41 593	38 931
Dlouhodobé pohledávky	782	418	389	0	0	0	0
Oběžná aktiva - upravená	40 217	39 633	39 557	37 500	36 729	41 593	38 931
Krátkodobé závazky	27 987	29 379	31 650	37 150	35 259	32 734	36 501
Krátkodobé bank. úvěry	5 115	722	1 148	2 880	2 474	6 335	5 175
Krátkodobé fin. výpomoci	0	0	0	0	0	0	0
Krátkodobé cizí zdroje	33 102	30 101	32 798	40 030	37 733	39 069	41 676
Čistý pracovní kapitál	7 115	9 532	6 759	-2 530	-1 004	2 524	-2 745

Rentabilita	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Výsledek hosp. před zdaněním	2 327	4 260	1 974	1 117	4 550	7 659	2 676
EBIT	2 966	4 913	3 341	2 133	5 410	9 836	5 757
Čistý zisk	1 761	4 034	1 938	1 216	3 657	6 202	2 066
Tržby celkem	240 560	248 030	240 295	235 789	239 873	258 622	267 601
Celková aktiva	77 036	87 712	119 964	124 796	132 280	159 938	171 869
Vlastní kapitál	22 841	25 375	25 313	25 029	28 086	32 788	32 354
Nákladové úroky	639	653	1 367	1 016	860	2 177	3 081
Rezervy	3 916	7 832	3 935	0	0	0	332
Dlouhodobé závazky	10 680	10 760	24 374	32 438	23 476	28 047	24 990
Bankovní úvěry dlouhodobé	5 648	12 846	32 893	26 398	42 492	59 993	71 427
ROA	3,85%	5,60%	2,79%	1,71%	4,09%	6,15%	3,35%
ROE	7,71%	15,90%	7,66%	4,86%	13,02%	18,92%	6,39%
ROCE	6,88%	8,65%	3,86%	2,54%	5,75%	8,14%	4,46%
Rentabilita tržeb	0,73%	1,63%	0,81%	0,52%	1,52%	2,40%	0,77%

Aktivita	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tržby celkem	240 560	248 030	240 295	235 789	239 873	258 622	267 601
Celková aktiva	77 036	87 712	119 964	124 796	132 280	159 938	171 869
Zásoby	3 745	3 289	4 006	5 107	5 095	4 806	5 342
Dlouhodobé pohledávky	782	418	389	0	0	0	0
Krátkodobé pohledávky	24 644	26 994	23 665	25 178	26 221	33 338	27 713
Pohledávky celkem	25 426	27 412	24 054	25 178	26 221	33 338	27 713
Krátkodobé závazky	27 987	29 379	31 650	37 150	35 259	32 734	36 501
Obrat celkových aktiv	3,12	2,83	2,00	1,89	1,81	1,62	1,56
Obrat zásob	64,23	75,41	59,98	46,17	47,08	53,81	50,09
Doba obratu aktiv	115,29	127,31	179,73	190,54	198,53	222,63	231,21
Doba obratu zásob	5,60	4,77	6,00	7,80	7,65	6,69	7,19
Doba obratu pohledávek	38,05	39,79	36,04	38,44	39,35	46,41	37,28
Doba obratu kr. závazků	41,88	42,64	47,42	56,72	52,92	45,57	49,10

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava

Zadluženost	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celková aktiva	77 036	87 712	119 964	124 796	132 280	159 938	171 869
Vlastní kapitál	22 841	25 375	25 313	25 029	28 086	32 788	32 354
Cizí zdroje	53 346	61 539	94 000	98 866	103 701	127 109	138 425
EBIT	2 966	4 913	3 341	2 133	5 410	9 836	5 757
Nákladové úroky	639	653	1 367	1 016	860	2 177	3 081
Celková zadluženost	69,25%	70,16%	78,36%	79,22%	78,40%	79,47%	80,54%
Koeficient zadluženosti	2,34	2,43	3,71	3,95	3,69	3,88	4,28
Úrokového krytí	4,64	7,52	2,44	2,10	6,29	4,52	1,87

Likvidita	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Oběžná aktiva	40 999	40 051	39 946	37 500	36 729	41 593	38 931
Zásoby	3 745	3 289	4 006	5 107	5 095	4 806	5 342
Dlouhodobé pohledávky	782	418	389	0	0	0	0
Krátkodobý fin. majetek	11 828	9 350	11 886	7 215	5 413	3 449	5 876
Krátkodobé cizí zdroje	33 102	30 101	32 798	40 030	37 733	39 069	41 676
Běžná likvidita	1,24	1,33	1,22	0,94	0,97	1,06	0,93
Pohotová likvidita	1,10	1,21	1,08	0,81	0,84	0,94	0,81
Okamžitá likvidita	0,36	0,31	0,36	0,18	0,14	0,09	0,14

Produktivita práce	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Přidaná hodnota	54 804	60 496	53 481	58 463	59 688	63 126	57 682
Tržby celkem	240 560	248 030	240 295	235 789	239 873	258 622	267 601
Mzdové náklady	38 237	41 806	44 616	48 017	45 854	49 074	48 487
Počet pracovníků	222	229	226	231	218	223	211
Produktivita práce z přidané hodnoty	246 865	264 175	236 642	253 087	273 798	283 076	273 374
Produktivita práce z tržeb	1 083 604	1 083 100	1 063 252	1 020 732	1 100 335	1 159 740	1 268 251
Průměrná mzda v podniku (měsíční)	14 353	15 213	16 451	17 322	17 528	18 339	19 150

Zdroj: finanční výkazy podniků; vlastní úprava